

**VARBERGS
KOMMUN**

Kultur- och fritidsförvaltningen

Kallelse/underrättelse
2024-05-06

1 (2)

- Beslutsorgan** Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott
- Tid** Måndagen 13 maj, klockan 09.00
- Plats** Läroverket, Stadshus A
- Ärenden**
1. Val av justerare – förslag Linn Silverby (S)
 2. Anmälan av eventuella övriga ärenden
 3. Anmälan av eventuellt jäv
 4. Förvaltningen informerar 09.00-09.55
- Fika 09.55-10.05
5. Stipendier och hederplaketter inom kultur, fritid och idrott 2024 (KFN 2024/0069-1) **endast nämnd**
 6. Tertialrapport januari-april 2024 (KFN 2023/0226-1) Johan Suomela m fl, PPT, 10.05-10.30
 7. Samrådsyttrande över förslag till detaljplan för Bläshammar, etapp 3 (KFN 2024/0051-3) Anna Frid, muntligt, 10.30-10.40
 8. Reviderad biblioteksplan (KFN 2024/0042-1) Lorenza Palmarini, PPT, 10.40-10.55
 9. Begäran om yttrande angående remiss Hallands kulturstrategi 2025-2032 och Hallands kulturplan 2025-2028 (KFN 2024/0054-2) Lorenza Palmarini, PPT, 10.55-11.15
 10. Yttrande ang motion om att öppna en ungdomsgård i södra delarna i centrala Varberg (KFN 2024/0022-2) Mari Hagborg-Lorentzon, muntligt, 11.15-11.25
 11. Översyn av dokumenthanteringsplanen utifrån kultur- och fritidsnämndens intern kontroll (KFN 2023/0220-5) Ermin Skoric, muntligt, 11.25-11.35
 12. Revidering av delegationsordningen (KFN 2024/0055-1) Ermin Skoric, muntligt, 11.35-11.40

Ordförande
Åse Craft-Aronsson

Ermin Skoric
Sekreterare

Om handlingar saknas eller ytterligare beslutsunderlag önskas
kontakta ermin.skoric@varberg.se

4. Förvaltningen informerar

1. Förvaltningschefen och avdelningscheferna informerar, 09.00-09.25, Anna Reinhardt, Mariella Sivertstrand, Mari Hagborg-Lorentzon.
2. Information om planeringsförutsättningar, 09.25-09.55 min, Anna Reinhardt/Johan Suomela.
3. BF jämlikhetsbedömning - checklista för förtroendevalda, 15 min, Kristina Wallin, Åsa Johnsson. (endast nämnd).

**VARBERGS
KOMMUN**

Beslutsförslag
2024-04-30

1 (1)
Dnr: KFN 2024/0069-
1

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott

Kultur- och fritidsförvaltningen
Ermin Skoric,

5. Stipendier och hederplaketter inom kultur, fritid och idrott 2024

Frågan behandlas av kultur- och fritidsnämnden

POSTADRESS
Varbergs kommun

432 80 Varberg

BESÖKSADRESS

TELEFON
0340-880 00
TELEFAX

ORGANISATIONSNUMMER
212000-1249

E-POSTADRESS

WEBBPLATS
www.varberg.se

**VARBERGS
KOMMUN**

Beslutsförslag
2024-02-06

1 (2)
Dnr: KFN 2023/0226-
1

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott

Kultur- och fritidsförvaltningen
Johan Suomela, 0340-88258

6. Tertialrapport januari-april 2024

Ärendet ej klart än.

POSTADRESS
Varbergs kommun
432 80 Varberg

BESÖKSADRESS

TELEFON
0340-880 00
TELEFAX

ORGANISATIONSNUMMER
212000-1249

E-POSTADRESS
WEBBPLATS
www.varberg.se

**VARBERGS
KOMMUN**

Beslutsförslag
2024-04-19

1 (3)
Dnr: KFN 2024/0051-
3

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsförvaltningen
Anna Frid,

7. Samrådsyttrande över förslag till detaljplan för Bläshammar, etapp 3

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår kultur- och fritidsnämnden besluta

1. att tillstyrka förslaget till detaljplan Bläshammar etapp 3.

Beskrivning av ärendet

Planområdet är den tredje etappen av en utbyggnad med bostäder i Bläshammar, beläget omkring 6 kilometer norr om Varbergs stadskärna. Planområdet omfattar en yta om ungefär 31,5 hektar och innebär drygt 300 bostäder i blandade former, i upp till två våningar. Inom området föreslås även kommunal service i form av en förskola med plats för åtta avdelningar alternativt ett vårdboende.

I områdets södra del föreslås ett större grönområde, vilket kopplar samman med grönområdena i de två tidigare etapperna av Bläshammar. Planområdets grönområden och genomgående grönstråk har en kombinerad funktion för rekreativa värden och omhändertagande av dagvatten.

Planförslaget innebär en stor förändring av landskapsbilden och dess kulturhistoriska element i form av stenmurar, märkegravar, åkerholme och uppvuxna trädridåer. Planförslaget har i möjligaste mån tagit hänsyn till dessa karaktärsskapande värden i utformningen av området. I de fall skyddade biotoper inte har kunnat sparas sökes dispens hos länsstyrelsen för flytt, rivning eller igenläggning. Även kompensationsåtgärder föreslås

I planförslaget finns en ny infart till Bläshammar i anslutning till väg 845, i form av en cirkulationsplats, samt anläggande av pendelparkering och flytt av busshållplatser.

Beslutsunderlag

1. Beslutsförslag 19 april 2024
2. Remiss - begäran om yttrande förvaltningar Bläshammar etapp 3

POSTADRESS
Varbergs kommun

432 80 Varberg

BESÖKSADRESS

TELEFON
0340-880 00
TELEFAX

ORGANISATIONSNUMMER
212000-1249

E-POSTADRESS

WEBBPLATS
www.varberg.se

3. Planbeskrivning: Detaljplan för Bläshammar etapp 3. Samrådshandling 2024-03-07 (SBK 2017-2332).

Övervägande

Inför en exploatering av marken bör man ta hänsyn till rekreations- och friluftslivsmöjligheter så att tillgängligheten till naturen från olika håll inte byggs bort. Särskilt med tanke på natur- och friluftsområdet Fågeldammen är det viktigt att säkra att det fortfarande går att röra sig till och från naturen till fots och till cykel.

Detaljplanen syftar till att uppföra bostäder på ett område där det idag är odlingsmark. Området saknar naturliga mötesplatser vilket är en viktig komponent för en god livsmiljö. Det skulle därför vara värdefullt om exploatören i sitt fastighetsbestånd tar med boendenära samlingslokaler som kan nyttjas av ungdomar, seniorer och föreningsliv.

Den befintliga landskapsbilden, med öppet jordbrukslandskap, kommer att förändras till följd av exploateringen. Det är positivt att ambitionen i förslaget är att gamla strukturer med stenmurar, mangelgravar och uppvuxna trädriddåer ska bevaras i planläggningen så långt som möjligt. Det är viktigt att denna ambition inte faller bort i fortsatt exploatering.

Jämlikhetsbedömning

Identifierade underrepresenterade grupper är här människor som av olika anledningar är låginkomsttagare. I dessa grupper återfinns ensamstående föräldrar, barn och unga, nyanlända samt äldre. Därför är det av stor vikt att utbudet av bostäder matcher målgruppernas ekonomiska behov.

Ovanstående grupper kanske varken har körkort eller bil. Forskning visar ett starkt samband mellan tillgång till idrottsanläggningar och fysisk aktivitet hos barn och ungdomar. Konsekvensanalysen för social hållbarhet hänvisar till Trönninge för idrotts- och fritidssysselsättningar, men att ta sig till Trönninge via kollektivtrafik är komplicerat med bussbyten inne i centrum.

Bläshammarområdet kommer inte att ha tillgång till kommersiell service, men bussförbindelserna till centrum är goda. Avsaknaden av butiker eller annan samhällelig service kan å andra sidan ge sämre möjligheter till informella mötesplatser. Underrepresenterade grupper riskerar därmed att hamna utanför sociala sammanhang.

Ekonomi och verksamhet

Planförslaget påverkar inte nämndens ekonomi och verksamhet.

Samråd

MBL §19

2024-04-19

3 (3)
Dnr: KFN 2024/0051-
3

Kultur- och fritidsförvaltningen

Anna Reinhardt
förvaltningschef

Anna Frid
kommunikatör

Protokollsutdrag
Byggnadsnämnden

**VARBERGS
KOMMUN**

Stadsbyggnadskontoret

Dnr: SBK 2017-002332
2024-03-27

1 (1)

Begäran om yttrande

Ärende

Samrådshandling gällande detaljplan för Bläshammar, etapp 3.

Planområdet är den tredje etappen av en utbyggnad med bostäder i Bläshammar, beläget omkring 6 kilometer norr om Varbergs stadskärna. Planområdet omfattar en yta om ungefär 31,5 hektar och består av fastigheterna Bläshammar 2:24, del av Bläshammar 2:8, 3:2 och 5:1, del av Lindhov 1:15 och 1:1 samt del av Trönninge 4:16. Inom planområdet finns även samfälligheten Bläshammar S:9, samt del av samfälligheterna Bläshammar S:1, S:4, S:6 och Trönninge S:11.

Fastighetsförteckningen bifogas inte, önskas denna vänligen kontakta stadsbyggnadskontoret.

Handlingar

Ni finner alla handlingar på vår hemsida: www.varberg.se - Pågående detaljplaner och program

Diarienummer

SBK 2017-002332

Yttrande senast

Yttrandet skickas till byggnadsnämnden, bn@varberg.se senast den 30 maj 2024. Detaljplanen handläggs av Martina Pihl Fritsi som kan besvara eventuella frågor. Du kan även kontakta Varberg Direkt på telefonnummer 0340-88 000.

Martina Pihl Fritsi
Planarkitekt, stadsbyggnadskontoret

Telefonnummer: 0340-881 37
E-post: martina.pihl.fritsi@varberg.se

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	ORGANISATIONSNUMMER	E-POSTADRESS
Varbergs kommun	Norra Vallgatan 14	0340-880 00	212000-1249	bn@varberg.se
432 80 Varberg	Varberg			WEBBPLATS
				varberg.se

**VARBERGS
KOMMUN**

Diarienummer:
SBK 2017-2332

Planbeskrivning

Detaljplan för Bläshammar etapp 3

Bläshammar, Varbergs kommun

Samrådshandling

2024-03-07

Sammanfattning av detaljplanen

Planområdet är den tredje etappen av en utbyggnad med bostäder i Bläshammar, beläget omkring 6 kilometer norr om Varbergs stadskärna. Planområdet omfattar en yta om ungefär 31,5 hektar och består av fastigheterna Bläshammar 2:24, del av Bläshammar 2:8, 3:2 och 5:1, del av Lindhov 1:15 och 1:1 samt del av Trönninge 4:16, Inom planområdet finns även samfälligheten Bläshammar S:9, samt del av samfälligheterna Bläshammar S:1, S:4, S:6 och Trönninge S:11.

Planförslaget omfattar drygt 300 bostäder i blandade former, i upp till två våningar. Inom området föreslås även kommunal service i form av en förskola med plats för åtta avdelningar alternativt ett vårdboende. I områdets södra del föreslås ett större grönområde, vilket kopplar samman med grönområdena i de två tidigare etapperna av Bläshammar. Planområdets grönområden och genomgående grönstråk har en kombinerad funktion för rekreativa värden och omhändertagande av dagvatten. I planförslaget finns en ny infart till Bläshammar i anslutning till väg 845, i form av en cirkulationsplats, samt anläggande av pendelparkering och flytt av busshållplatser.

Detaljplanens genomförande bedöms inte medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 3 § miljöbalken (MB).

Planförslaget är förenligt med översiktsplanen och med länsstyrelsens granskningsyttrande över översiktsplanen.

Ärendeinformation

Kommunens namn	Varbergs kommun
Detaljplanens namn	Detaljplan för Bläshammar etapp 3
Kommunens diarienummer	SBK 2017-2332
Hänvisning till beslutsprotokoll	-
Datum detaljplan påbörjad	2019-11-15 (undertecknande av planavtal)
Datum detaljplan laga kraft	-

Planhandlingar

Planbeskrivning (denna handling), 2024-03-07

Plankarta, 2024-03-07

Grundkarta, 2024-02-19

Illustrationskarta, 2024-03-07

Undersökning, 2024-02-01

Utredningar och andra förutsättningar redovisas i avsnitten *Planeringsunderlag* samt *Planeringsförutsättningar*.

Förfarande

När kommunen har fattat beslut om att ta fram ett förslag till detaljplan, och startar en planprocess, väljer kommunen vilket förfarande förslaget ska handläggas med. Kommunen tar då hänsyn till ett antal kriterier som regleras i plan- och bygglagen (PBL).

Denna detaljplan påbörjades 2019-11-15 och upprättas med standardförfarande i enlighet med PBL (2010:900). Planhandlingarna har upprättats i enlighet med Boverkets föreskrifter om detaljplan (BFS 2020:5) och planbeskrivning (BFS 2020:8).

Standardförfarande

Standardförfarandet kan tillämpas om förslaget till detaljplan är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande, inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse. Detaljplanen får inte heller antas medföra en betydande miljöpåverkan. När standardförfarande tillämpas antas planen av byggnadsnämnden.

Medverkande

Detaljplanen har tagits fram av Planavdelningen vid stadsbyggnadskontoret i Varbergs kommun. Representanter från övriga förvaltningar och bolag har medverkat vid framtagandet.

Innehåll

Sammanfattning av detaljplanen	2
Ärendeinformation.....	2
Planhandlingar	2
Förfarande	3
Medverkande.....	3
Innehåll.....	4
Detaljplanens syfte.....	6
Planförslag	7
Detaljplanens omfattning och lokalisering.....	7
Genomförandetid	8
Befintligt.....	8
Allmän plats	9
Kvartersmark.....	19
Planbestämmelser	23
Användning av mark.....	23
Egenskapsbestämmelser för allmän plats	25
Egenskapsbestämmelser för kvartersmark.....	26
Genomförandefrågor.....	32
Fastighetsrättsliga frågor	32
Mark- och utrymmesförvärv.....	40
Organisatoriska frågor.....	41
Tekniska frågor	42
Ekonomiska frågor.....	43
Planekonomisk bedömning	44
Prövning enligt annan lagstiftning	45
Konsekvenser	47
Fastigheter och rättigheter.....	47
Kulturmiljö	47
Natur.....	47
Miljö	49
Miljökvalitetsnormer.....	50

Hälsa och säkerhet	51
Sociala.....	53
Riksintresse	54
Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken	55
Trafik.....	56
Mellankommunala frågor.....	57
Planeringsunderlag.....	57
Kommunala planeringsunderlag	57
Utredningar	58
Planeringsförutsättningar.....	61
Kommunala planeringsförutsättningar.....	61
Regionala planeringsförutsättningar	64
Riksintressen	65
Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken	65
Miljökvalitetsnormer.....	66
Geotekniska förhållanden.....	66
Hydrologiska förhållanden	67
Fysisk miljö	68
Trafik.....	69
Service.....	70
Kulturmiljö	70
Miljö	71
Hälsa och säkerhet	73
Sociala.....	74
Teknik	75

Detaljplanens syfte

Detaljplanen syftar till att möjliggöra en tredje etapp av utbyggnaden av Bläshammar. Detaljplanen möjliggör en bebyggelseutveckling med drygt 300 bostäder, i blandade former i upp till två våningar.

Detaljplanen syftar även till att möjliggöra för kommunal service i form av förskola alternativt vårdboende, samt utbyggnad av grönstruktur med bland annat en stadsdelspark.

Inom planen ingår en förändring av befintlig trafikmatning till bostäder i tidigare etapper av Bläshammar. Den befintliga vägen Bläshammarsvägen stängs av som infart från väg 845 till området. En ny cirkulationsplats på väg 845 leder istället trafiken till befintligt bostadsområde samt till föreslagen ny bebyggelse.

Planförslaget har i möjligaste mån utformats för att ta hänsyn till platsens värden i form av stenmurar, märkegravar, åkerholme och uppvuxna trädridåer. Planförslaget har även utformats för att inte försvåra förutsättningarna för jordbruk i anslutning till planområdet.

Planförslag

Detta avsnitt innehåller en redovisning av detaljplanens huvuddrag med vilka förändringar som möjliggörs i området när detaljplanen vunnit laga kraft, samt de överväganden som legat till grund för detaljplanens utformning.

Detaljplanens omfattning och lokalisering

Planområdet är den tredje etappen av en utbyggnad med bostäder i Bläshammar, beläget omkring 6 kilometer norr om Varbergs stadskärna. Planområdet omfattar en yta om ungefär 31,5 hektar och består av fastigheterna Bläshammar 2:24, del av Bläshammar 2:8, 3:2 och 5:1, del av Lindhov 1:15 och 1:1 samt del av Trönninge 4:16. Inom planområdet finns även samfälligheten Bläshammar S:9, samt del av samfälligheterna Bläshammar S:1, S:4, S:6 och Trönninge S:11.

Bild 1. En översiktskarta som visar planområdets läge i Varberg.

Bild 2. En karta som visar planområdets läge i Bläshammar. För exakt avgränsning av planområdet hänvisas till plankartan.

Genomförandetid

Genomförandetiden för detaljplanen är 10 år från den dag då planen vunnit laga kraft. Begreppet genomförandetid är en administrativ bestämmelse som anger den tidsrymd inom vilken en detaljplan är tänkt att genomföras. Under genomförandetiden får detaljplanen inte ändras utan synnerliga skäl. Detaljplanen gäller även efter genomförandetidens utgång men kan då ändras eller upphävas utan att de rättigheter som uppkommit genom planen behöver beaktas.

Befintligt

Planområdet består idag av jordbruksmark med ett antal karaktäristiska landskapselement. Planförslaget har i möjligaste mån utformats för att ta hänsyn till dessa karaktärskapande värden i form av stenmurar, märkegravar, åkerholme och

uppvuxna trädriddåer. I de fall skyddade biotoper inte har kunnat sparas sökes dispens hos länsstyrelsen för flytt, rivning eller igenläggning.

I planområdets nordöstra del finns ett bostadshus med ekonomibyggnader i form av lador. Denna byggnation är inte tänkt att kvarstå.

Genom området, i nordsydlig riktning, sträcker sig en samfällad väg (Bläshammar S:4). Delar av vägen kommer i och med planförslagets utformning inte ligga kvar i befintlig sträckning. Personbilstrafik som idag använder vägen har istället möjligheten att köra genom planområdet på nya lokalgator. En alternativ väg för de större fordon så som lastbilar för befintliga mindre verksamheter och jordbrukstrafik som idag använder den samfällda vägen, föreslås inom planområdet.

Del av Trafikverkets väg 845 ingår i planområdet, vilken föreslås få en cirkulationsplats för att trafikmata Bläshammar. Befintlig infart stängs.

Flera befintliga ledningar inom området behöver flyttas.

Allmän plats

Inom planen planläggs allmän plats med markanvändningen: väg, gata, gång- och cykelväg, park samt natur.

Huvudmannaskap

För allmän plats inom planområdet är huvudmannaskapet kommunalt.

För den nya sträckningen av den samfällda vägen Bläshammar S:4 är huvudmannaskapet enskilt. Det enskilda huvudmannaskapet för vägen motiveras med att endast befintlig jordbrukstrafik och eventuella lastbilar till mindre verksamheter norr om planområdet behöver nyttja vägen. All övrig trafik nyttjar lokalgator inom planområdet med kommunalt huvudmannaskap. Den samfällda vägen har idag enskilt huvudmannaskap och detta kvarstår i och med planens reglering.

Grönstruktur

Av planområdets cirka 31,5 hektar planläggs 10 hektar som allmän plats med användningen natur eller park. Grönstrukturen i området är uppbyggd för att möjliggöra en dagvattenhantering i öppna system, men även för att koppla samman de olika bostadskvarteren med rörelsetråk. Ytor för vistelse och rekreation finns mellan bostadskvarteren, i form av närparksområden. För att möjliggöra ett samnyttjande av de gröna ytorna för omhändertagande av dagvatten, rörelsetråk och platser för vistelse krävs en god gestaltning med fokus på dubbelutnyttjande.

En större stadsdelspark föreslås i områdets södra delar, i anslutning till de två tidigare utbyggnadsetappernas grönområden. Stadsdelsparken är avgränsad mot befintliga grönområden söder om planområdet med diken och trädriddå. Kopplingar över diken och genom trädriddå kan behöva skapas för att öka tillgängligheten och rörelsen inom Bläshammars grönområden.

Befintlig trädridå längs diket i planområdets södra delar planläggs som natur respektive park. I den östra delen utgörs trädridån av ett flertal större ekar vilka bedöms ha ett högt bevarandevärde. Den genomgående södra grönremsan är minst 20 meter bred. Bredden är anpassad för befintliga träd och dess rotzon. I mitten av denna grönremsa vidgar den sig till ett större område - en stadsdelspark. Hit leds dagvattnet från stora delar av planområdet i genomgående grönblå stråk. Parken samspelar med det öppna dagvattensystemet och behöver delvis utformas för att vid behov kunna hålla stora mängder vatten. Samtidigt ska den fungera som en grön mötesplats för de boende i det nya området och erbjuda möjlighet till en variation av upplevelser och aktiviteter för många olika brukargrupper. Dagvattenytorna kan bestå av gräsklädda, dränerande fördröjningsmagasin som ramas in av mjukt modulerade kullar. Vid kraftigt regn kan då upphöjda kullar och stigar användas för att röra sig genom parken.

I planområdets västra del, mot väg 845, föreslås en nedsänkt grönyta med ett dränerande fördröjningsmagasin. Hit leds vatten från bostadskvarteren i planområdets västra delar, genom ett grönstråk samt via en dränerande dagvattenledning. Ytans rekreativa funktion för vistelse, lek och övrig aktivitet bedöms vara begränsad, av hänsyn till närheten till väg 845 samt de anpassningar som behövs för dagvattenhantering.

I nordöstra respektive nordvästra hörnen av planområdet kopplar några av grönstråken samman med två mindre grönytor i form av närparker belägna mellan bostadskvarteren. Dessa, precis som grönstråken och stadsdelsparken, fungerar som kombinerade rekreativa ytor och ytor för omhändertagande av dagvatten. Närparkerna utgör viktiga lek- och upptäckarmiljöer nära bostaden och i samspelet med dagvattenhanteringen är det viktigt att de rekreativa ytorna ger utrymme för vistelse och aktivitet.

Bild 3. En illustration som visar grönstruktur och dagvattenhantering i planområdet.

En stadsdelslekplats, gemensam för alla tre etapperna av Bläshammar, kommer att byggas ut strax söder om aktuellt planområde i samband med exploateringen av planområdet.

Ekosystemtjänster

Inom området finns idag ekosystemtjänster kopplade till matproduktion då planområdet till stora delar består av jordbruksmark.

Förekomsten av stenmurar, uppvuxna träd samt vattenansamlingar ger flertalet ekosystemtjänster ur både ett ekologiskt och ett kulturellt perspektiv. Planförslagets utformning har anpassats för att i möjligaste mån bevara dessa.

Träd

De uppvuxna träden i området bidrar till ekosystemtjänsterna luftrening, jordmånsbildning, temperaturreglering, vattenrening, flödesjustering och biologisk mångfald samt livsmiljöer. Dessutom kan vegetation fungera som en buller- och visuell barriär.

Längs områdets södra gräns, från mitten och vidare öster ut finns en trädrad med ett flertal äldre ekträd, varav ett träd kan klassas som ett särskilt skyddsvärt träd, med en stamdiameter på minst en meter. Resterande ekar är mycket bevarandevärda på grund av sin höga ålder och med en stamdiameter på 60-70 cm. Denna trädrad hyser höga naturvärden genom att erbjuda habitat för många olika djur- och växtarter samt fungerar som spridningskorridor i landskapet, men även som en visuell avskiljare och del av en äldre landskapsbild och kulturmiljö. I planen regleras att de träd som har en stamdiameter över 50 cm på en mäthöjd av 1,3 meter över marken ska bevaras och endast får fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk.

Även raden med klibbal längs med diket i områdets södra del erbjuder många ekosystemtjänster och fungerar som visuell avskiljare mellan bostadsområdena och kan med fördel sparas. Alarna fyller dessutom en viktig funktion när det kommer till att ta upp vatten.

Träden längs planområdets södra gräns får inte skadas när nytt dagvattendike anläggs.

Invid grusvägen i planområdets nordöstra del finns en trädrad med äldre kastanjeträd och döda oxlar som hyser högre naturvärden. Trädraden är spontant uppkommen och har inte skötts som en allé, och klassas därför inte som en sådan. Ett av träden i raden kan klassas som ett hålträd på grund av en stor ihållighet, och med en stamdiameter på nästan 50 cm klassas trädet som ett särskilt skyddsvärt träd. Ett särskilt skyddsvärt träd får inte skadas eller avverkas utan ett samråd med länsstyrelsen. Håligheter i träd fungerar som habitat för många olika fågel-, insekts- och fladdermössarter. De är en bristvara i dagens landskap. På grund av en breddning av grusvägen, för att bli en av områdets kvartersgator, kan träden här komma att behöva tas ned. Om träd här tas ned ska kompensationsåtgärder ske i form av artificiella fågel- och fladdermössholkar.

Längs grusvägen utmed planområdets norra gräns finns en trädrad av yngre aspar som inte hyser så höga naturvärden men ger upphov till ett flertal ekosystemtjänster och kan med fördel sparas.

Vatten

Diken, mörkelgravar och mindre vattenansamlingar har viktiga flödes- och näringsreglerande funktioner. De har även vattenrenande funktioner samt bidrar till att minska föroreningar från bland annat trafik och annan mänsklig påverkan. Vattenområdena spelar en viktig roll i klimatanpassning genom att dämpa flöden och översvämningar till omkringliggande ytor vid ökat skyfall vid framtidens klimatförändringar. Vattnet i området bidrar även till biologisk mångfald och livsmiljöer, områden för födosök och är viktiga källor för vatten under varma sommarmånader och därmed oumbärliga för djurlivets överlevnad.

Vattensamlingarna inom planområdet består av fem stycken mörkelgravar samt tidvis vattenfyllda diken. Mörkelgravarna inom planområdet bevaras och dagvattenhanteringen i området är utformat för att inte negativt påverka dessa. I anslutning till mörkelgravarna finns busk- och trädvegetation som är av stor betydelse för mörkelgravarna som biotop. Utrymme säkerställs kring mörkelgravarna för att kunna bevara biotopen som helhet, inklusive kringliggande vegetation. För ett av diken (vilket sträcker sig i sydväst-nordostlig riktning mitt i planområdet) kommer biotopskyddsdispens sökas för borttagande av det.

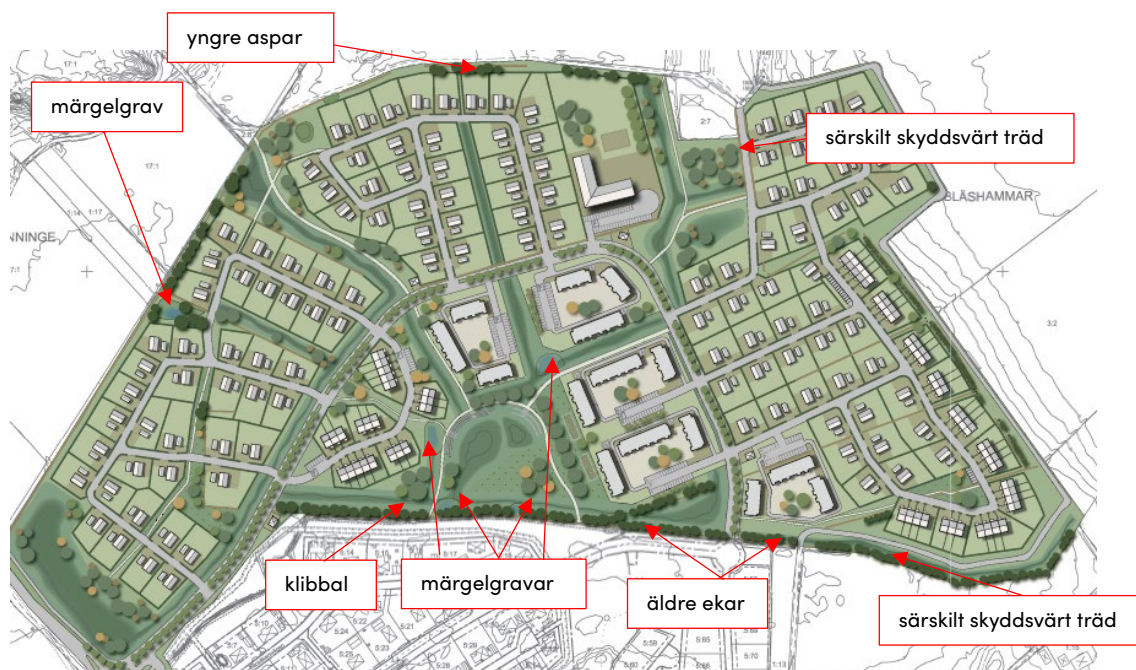

Bild 4. En illustration som visar höga naturvärden och ett urval av ekosystemtjänster inom planområdet.

Stenmurar

Stenmurarna bidrar med ekosystemtjänsten biologisk mångfald och livsmiljöer.

Planområdet innehåller idag en ansevärd sträcka av stenmurar, både runt omkring och tvärs genom området. Planförslaget har i den mån det har varit möjligt utformats för att dessa murar ska kunna bevaras. Men på grund av flera av murarnas lokalisering tvärs genom området kommer biotopskyddsdispens för borttagande av vissa stenmurar behöva sökas.

Kompensation för borttagande av en del av stenmurarna inom planområdet föreslås i form av rösen inom område planlagt för natur. Dessa rösen kan på sikt få samma värden som stenmurarna hyser idag. Vissa av de stenmurar som föreslås plockas bort, kan återuppbyggas i nära anslutning till där de är belägna idag.

Bild 5. En illustration som visar de stenmurar och det dike som föreslås tas bort. Röd färg markerar vilka stenmurar som har biotopskydd, och för vilka dispens för borttagande ska sökas. Grön färg markerar stenmurar utan skydd, vilka ska tas bort. Blå färg markerar dike med biotopskydd, för vilket dispens för igenläggande ska sökas. Övriga stenmurar, diken och vattenansamlingar ska bevaras och skyddas i planen. Dessa syns som ljusbruna linjer i illustrationen.

Trafik

Biltrafik

I samband med detaljplanläggning av en tidigare etapp i Bläshammar togs en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) fram för trafikmatning till området. Denna visade att hela Bläshammarområdet bör trafikmatas från en och samma tillfart från väg 845. Tillkommande bostadsbebyggelse i Bläshammar kräver att den befintliga gatan Bläshammarsvägen stängs av som infart från Trafikverkets väg 845. En ny cirkulationsplats på väg 845 leder istället trafiken till befintligt bostadsområde samt till

föreslagen ny bebyggelse. När den nya cirkulationsplatsen tas i bruk stängs Bläshammarsvägens anslutning till väg 845.

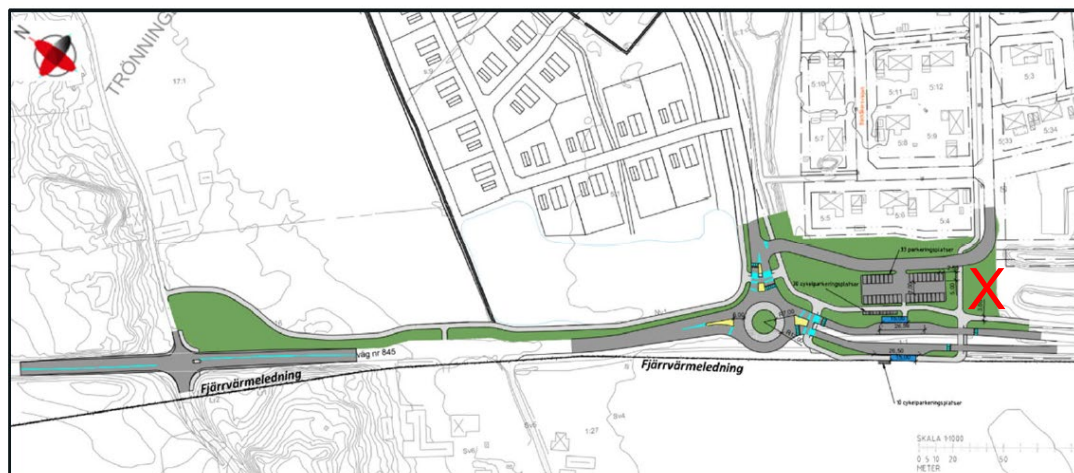

Bild 6. En illustration som visar ny trafikmatning till Bläshammar, med föreslagen cirkulationsplats. Rött kryss markerar var Bläshammarsvägen som stängs av som infart för bilar från väg 845.

Cirkulationsplatser är bra både för kapacitet och trafiksäkerhet. Cirkulationsplatsens föreslagna läge skapar en sidoförskjutning på väg 845 som har en hastighetsdämpande effekt och ökar framkomligheten för trafikanter till och från det nya och befintliga bostadsområdet. Förskjutningen av cirkulationsplatsen har också gjorts för att fjärrvärmeledningen väster om väg 845 ska ligga utanför cirkulationsplatsen. Då kan underhåll- och reparationsarbeten utföras utan att orsaka påtaglig påverkan på trafiken på väg 845.

Cirkulationsplatsen utformas och dimensioneras utifrån VGU (Vägars och gators utformning), med full framkomlighet för EU-lastbilar med släp samt boggibussar, enligt Varbergs tekniska handbok. Cirkulationen är enfältig med en körbana på 6 meter. Rondellen har en radie på 12 meter varav 5 meter är överkörningsbart brätte för större fordon, som lastbilar med semitrailer. Cirkulationsplatsen kan därmed användas för framtida stadsbussar som vänder i cirkulationen. Passager för fotgängare och cyklister föreslås söder och öster om cirkulationsplatsen. Dessa föreslås vara förhöjda för att ytterligare säkra hastigheten till högst 30 km/tim.

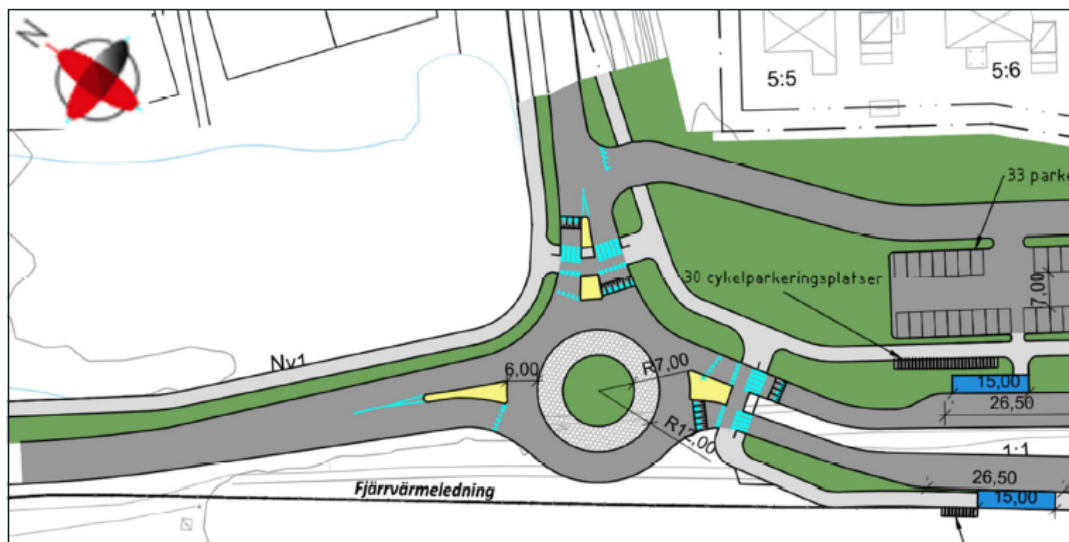

Bild 7. En illustration som visar cirkulationsplatsens läge och dimensioner.

Gatan från den nya cirkulationsplatsen sträcker sig genom hela planområdet och kopplar på befintlig cirkulationsplats inne i Bläshammar. De nya bostadskvarteren trafikförsörjs från denna infartsgata och vidare in på kvartersgator. Vid utformning av gaturummen används teknisk handbok som preciserar vilka utformningskrav hamn- och gatuförvaltningen har när allmän plats byggs ut. Den genomgående infartsgatan föreslås ha ett vägområde på 13 meter. Körbanan är 6 meter bred, en separat gång- och cykelväg på 3 meter placeras på gatans norra sida, gräsförsett dränerat infiltrationsstråk samt trädplantering på 3-4 meter placeras mellan körbana och cykelväg. I framtagna trafikutredning rekommenderas farthinder inom området.

Omkring 20 meter in på infartsgatan från cirkulationsplatsen, ansluter en kvartersgata som förbinder infartsgatan med den befintliga Bläshammarsvägen. Avståndet mellan cirkulationsplatsen och kvartersgatan uppfyller inte önskvärda 50 meter. Detta bedöms dock inte bli något problem i praktiken, eftersom trafik från cirkulationsplatsen in på infartsgatan inte har några flöden att väja för, om kvartersgatan väjningspliktsregleras. Risken att köer från korsningen mellan infartsgatan och kvartersgatan skulle sprida sig till cirkulationsplatsen är minimal.

Kvartersgatorna inne i bostadskvarteren föreslås ha ett vägområde på 7 meter. Körbanan är 5 meter bred. Ett dränerande infiltrationsstråk, vilket är körbart, är 2 meter brett.

Genom området, i nordsydlig riktning, sträcker sig idag en samfällad väg (Bläshammar S:4). Delar av vägen kommer i och med planförslagets utformning behöva flyttas. Befintlig väg har en bredd på mellan 3,2 och 4 meter. Den nya sträckan av vägen ska vara 4 meter bred. Vägen placeras med en distans till bostadstomter och stenmurar för att medge framkomlighet för större jordbruksredskap med överhäng. Personbilstrafik

som idag använder vägen har istället möjligheten att köra genom planområdet på nya föreslagna lokalgator.

Bild 8. En illustration som visar den samfälliga jordbruksvägens nya sträckning.

Gång och cykel

Området planeras med tydliga och gena vägar för fotgängare och cyklister mellan bostadskvarteren, förskolan, hållplatser och till befintliga gång- och cykelvägar. Området kopplar fotgängare och cyklister mot de två tidigare utbyggda etapperna av Bläshammar.

Planförslaget föreslår en ny gång- och cykelväg längs med östra sidan av väg 845, längs en kortare sträcka där det idag saknas. Sträckningen ökar möjligheten att färdas norrut

med cykel och bidrar till att binda ihop befintliga gång- och cykelvägar i närområdet med Kattegattleden. Gång- och cykelvägen föreslås få en bredd på tre meter, likt befintlig gång- och cykelväg genom Bläshammar, och avskiljs från väg 845 med en skiljeremsa i form av ett dike. Cykelvägen möter befintlig samfällad väg, Trönninge S:26, och på motsatt sida av väg 845 når man Kattegattleden.

Gång- och cykelkopplingar inom planområdet uppförs på mark som planläggs för gata respektive natur och park. En genomgående gång- och cykelväg föreslås längs med hela genomfartsgatans norra sida. Gång- och cykelvägen föreslås få en bredd på tre meter. Ytterligare föreslagna sträckningar för gång- och cykel är belägna i grönstråken, samt i släpp mellan bostadstomter. Föreslagna sträckningar i sin helhet framgår av illustrationskartan.

Den nya sträckningen av den samfällda vägen Bläshammar S:4 kan även användas som en rekreativ slinga runt det nya bostadsområdet.

Kollektivtrafik

En ny busshållplats längs väg 845 föreslås i anslutning till planförslagets cirkulationsplats, och ersätter befintligt hållplatsläge något längre norr ut. Planförslaget möjliggör därmed för en busshållplats i närmare anslutning till den nya exploateringen än befintliga hållplatser. Förslaget möjliggör för en stadsbuss från Varberg att vända vid Bläshammar i samband med den planerade cirkulationsplatsen, vilket i sin tur förutsätter hållplatslägen alldeles söder om densamma.

Passager för fotgängare över väg 845 föreslås i anslutning till hållplatserna. Vid hållplatserna föreslås även cykelparkeringar. För att cykelparkeringarna ska upplevas som attraktiva bör de placeras vid hållplatslägen på båda sidorna av vägen.

Teknisk försörjning

Ledningar för teknisk försörjning placeras på allmän plats. Planförslagets utformning kräver inga u-områden.

Dagvatten

Med hänsyn till att området är mycket flackt och marken är sättningkänslig är det viktigt att stora uppfyllnader undviks. Av den anledningen måste lutningar på vägar och dagvattenavledning hållas mycket flack. För att lyckas med detta måste ett stort dagvattenflöde kunna avledas samtidigt som lutningen på flödet hålls flack. Detta medför att en hantering av extrema nederbördstillfällen måste ske genom öppna ytliga avledningssystem. Stråkens utbredning i plan bestäms av dess djup och släntlutningar. Samtidigt som stråken har en stor kapacitet så rymmer de mycket vatten och tjänstgör härmed även som magasin för dagvattnet.

I den östra delen av planområdet samlas dagvatten även i ett konventionellt dagvattensystem. Dagvattnet från dagvattenledningarna släpps ut i de öppna dagvattenstråken.

Vid höjdsättning av gator och fastigheter är det viktigt att gatorna läggs lägre än fastighetsmarken så att dagvattnet kan rinna av ytledes mot gatorna vid extrema regn. Vid normal nederbörd sker ingen ytavrinning från fastighetsmark till gator förutom från eventuellt hårdgjorda infarter till kvartersmark.

I den västra delen av området där marken är som lägst anläggs ett fördröjningsmagasin för dagvattnet. Även i stadsdelsparken i områdets södra del skapas översvämningssytor för ett omhändertagande av det dagvatten som leds via de nordsydliga dagvattenstråken.

Inget permanent dagvatten skall stå i magasinerna, översvämningssytor och öppna dagvattenstråk. Dessa skall vara tomma på vatten då regnet kommer.

För en mer detaljerad beskrivning av föreslagen dagvattenhantering hänvisas till framtagna dagvattenutredning.

Naturvatten

Naturmarksvattnet som rinner in mot planområdet från norr och nordväst föreslås ledas via dike och via en ny separat ledning utanför planområdet för att ansluta till befintlig ledning strax söder om planområdet.

Skyfall

Framtagen dagvattenutredningen visar att med en öppen dagvattenlösning inom planområdet kan en rimlig avrinning erhållas av dagvatten i samband med nederbörd samt skydd mot skyfallsnederbörd inom planområdet.

Dagvattnet inom planområdet leds företrädesvis i öppna dagvattenstråk via fördröjningssytor i den centrala delen av området till ett öppet fördröjningsmagasin med utlopp i sydväst. Fördröjningsmagasinet invid väg 845 är försett med en filtervall som utöver att maximera utflödet till 45 l/s även har en renadeffekt. Vid skyfallsnederbörd med ca 100 års återkomsttid genereras under en kortare period ett bräddat flöde ut från fördröjningsmagasinet.

Vid höjdsättning av gator och fastigheter är det viktigt att gatorna läggs lägre än fastighetsmarken så att dagvattnet kan rinna av ytledes mot gatorna vid extrema regn. Vid skyfall blir vattennivån på gatorna vid korrekt höjdsättning endast några centimeter djup vilket inte hindrar någon form av fordonstrafik, då vattnet avleds till dagvattenstråken/-diken.

Dimensionering av dagvattensystemet har utförts enligt Svenskt Vattens, publikation, P110, tabell 2.1. Området har bedömts vara "Tät bostadsbebyggelse" och har kontrollerats mot beräknad trycklinje i marknivå. Återkomsttid för regn är 20 år. Återkomsttid för regn med marköversvämning med skador på byggnader ska överstiga 100 år. Belastande regn har ökat med klimatfaktor på 25 %. För modellberäkningarna har CDS regn använts (Chicago design storm).

För en mer detaljerad beskrivning av föreslagen skyfallshantering hänvisas till framtagna dagvattenutredning.

Vatten

Tillräckligt vattentryck finns för att försäkra det planerade området med dricksvatten samt brandvatten.

Spillvatten

För att undvika att ledningsdjupen blir stora har området delats upp i två pumpområden. Ett pumpområde för den nordöstra delen och ett för den sydvästra delen. De bägge pumpstationerna förläggs i detaljplanen inom kvartersmark E-område, Teknisk anläggning.

Kvartersmark

Inom planen planläggs kvartersmark med markanvändningen; (B) bostäder, (S) skola, (D₁) vårdboende, (P) pendlarparkering samt (E) tekniska anläggningar för transformatorstation respektive pumpstation.

Bebyggelse

Planförslaget möjliggör en byggnation av drygt 300 bostäder i blandade former, i upp till två våningar. Planen reglerar vilken typ av bostäder som placeras var i området.

Planförslaget möjliggör även för kommunal service i form av förskola alternativt vårdboende i upp till två våningar i planområdets nordöstra del.

I illustrationen till planen (vilken visar intentionen för området och kompletterar plankartan för att öka dess läsbarhet) redovisas omkring 320 bostäder fördelade på ca 140 lägenheter i flerbostadshus i två våningar, ca 60 radhus och ca 120 villor.

För de kvarter i planområdets östra del som illustreras med radhus medges även kedjehus.

För ett det västra kvarteret som illustreras med flerbostadshus medges även radhus. Antalet bostäder blir då totalt något färre inom planområdet, med en uppskattad fördelning på ca 110 lägenheter i flerbostadshus, 75 radhus och 120 villor.

Bild 9. Illustrationskarta över planförslaget.

Gestaltning

Friyta

På förskolegården ska det finnas 40 kvm friyta per barn. För 160 barn behöver en förskolegård på 6400 kvm tillskapas.

Förskolan är placerad i anslutning till område som planläggs som natur. Lokaliseringen medger att förskolans verksamhet på ett enkelt och tryggt sätt kan komma ut i grönområdet. Placeringen av förskolan är även anpassad för att medge en bullerskyddad utemiljö.

Om tomten används för grundskola ska det istället finnas minst 30 kvm friyta per barn.

För den alternativa användning vårdboende är gårdsyta inte definierad i en specifik storlek på yta.

Trafik

Parkering

En framtagna åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för väg 845 föreslår att en pendelparkering för omkring 35 bilar anläggs vid ny hållplats och cirkulationsplats. Anläggande av en pendelparkering i detta läge bedöms minska trafiken runt skolan där idag en befintlig pendelparkering är placerad.

Parkering för förskola eller vårdboende ska ske inom den egna fastigheten.

För markanvändning av den typ av verksamhet som inte redovisas i kommunens parkeringsnorm däribland skola, förskola och vård ska parkeringsfrågan enligt parkeringsnormen utredas från fall till fall efter verksamhetens innehåll och behov.

Förskole och grundskoleförvaltningen har med resvaneundersökning som underlag tagit fram underlag för parkeringsbehovet för skolor och förskolor. Enligt denna är behovet av parkering för förskola 16 platser per 1000 kvm BTA, vilket bedöms uppta omkring 400 kvm. För användningen skola är det 12 platser per 1000 kvm BTA vilket bedöms uppta omkring 300 kvm. Användningen vård bedöms behöva samma eller färre antal platser som dessa verksamheter.

Parkering för bostäder ska ske inom kvartersmark på den egna fastigheten, alternativt på gemensamma parkeringar vid grupphusbebyggelse.

Cykelparkeringar för boende inom området bör lösas med trygga och attraktiva parkeringslösningar nära entréer för att främja användandet av cykel.

Angöring

Angöring för motortrafik till småhusen sker via infartsgatan genom området och vidare ut på kvartersgator, samtliga planlagda som allmän plats med kommunalt huvudmannaskap. Angöring från infartsgatan till flerbostadshusen sker på gata inom kvartersmark.

Teknisk försörjning

Planområdet ska anslutas till befintligt nät av teknisk försörjning i form av el, tele och VA.

Flera befintliga ledningar inom området kommer behöva flyttas.

Vatten, spill- och dagvatten

Planområdet kommer att tas in i verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.

För att undvika att ledningsdjupen blir stora har området delats upp i två pumpområden. Två E-områden (Teknisk anläggning) möjliggör för pumpstationer för spillvatten. Vardera områden för pumpstation behöver vara minst 10x10 meter, varav minst 8 x 6 meter är byggbar. De två E-områdena för pumpstationer är i planen större då marken ska även rymma transformatorstation. E-områdena placeras så att angöring för servicefordon är möjlig på ett säkert sätt.

I Svenskt Vattens publikation P47 så anges ett minsta avstånd från pumpstation till angränsande bebyggelse till 25 m, och ett rekommenderat avstånd på 50 m. Pumpstationerna i planområdet placeras så att ett minsta avstånd på 25 meter till ny bebyggelse kan uppnås, samt 50 meter till befintlig bebyggelse.

Energiförsörjning

Fyra stycken E-områden (Teknisk anläggning) möjliggör för transformatorstationer. Två av områdena är 8 x 10,2 meter, varav 8 x 6,2 meter är byggbar. Två av E-områdena är större och ska även rymma pumpstation för spillvatten. Områdena placeras så att angöring för servicefordon är möjlig på ett säkert sätt.

Bild 10. Illustrationskarta som visar var de olika E-områdena är belägna.

Avfallshantering

Hushållsavfall ska hanteras inom den egna fastigheten. Avfallsutrymmen behöver dimensioneras för att klara lagkrav på utsortering av t.ex. förpackningar, elektronik och matavfall. Om markbehållare ska installeras är det viktigt att placeringen av dessa stäms av med Vivab.

Placeringen av miljörum ska säkerställa att hanteringen ska kunna ske med god åtkomst för sopbil och i enlighet med de riktlinjer för avfallshantering som finns inom Varbergs kommun.

Arbetsmiljöverket ställer krav på arbetsmiljön för renhållningsarbetare. Avfallsutrymmen bör placeras så att de är lättillgängliga vid hämtning. Vid nybyggnationer ska gångavståndet inte vara längre än 10 meter.

Backning med sophämningsfordon ska inte ske annat än i samband med vändning. Återvändgator bör ha en vändplan med radien 9 meter, samt en hinderfri remsa på ca 1,5 meter. Vid en förskola/skola är det särskilt viktigt att tänka på placering, så att hämningsfordonen inte behöver köra in på skolområdet, eller där barnen vistas.

Planbestämmelser

Detta avsnitt beskriver motiv till detaljplanens regleringar. Redovisningen sker utifrån detaljplanens syfte och 2 kap. plan- och bygglagen (2010:900). För att kunna tolka de regleringar som finns i en detaljplan är det viktigt att förstå motiven till dem.

Användning av mark

Allmän platsmark

GATA Användningen gata kan tillämpas för områden avsedda främst för trafik inom en ort eller för trafik som har sitt mål vid gatan. I användningen ingår även komplement som behövs för gatans funktion.

Motivet till bestämmelsen är att inom planområdet planlägga för olika typer av gator. I Varbergs kommuns tekniska handbok benämns de olika typerna av gator som förekommer inom planområdet som infartsgata respektive kvartersgata. I gaturummet för infartsgatan ska körbana, enkelsidig gång- och cykelväg samt trädplantering rymmas. I gaturummet för kvartersgatan ska körbana och infiltrationsstråk för dagvatten rymmas.

GCVÄG Användningen gång- och cykelväg kan tillämpas för områden avsedda för gång-, cykel- och mopedtrafik. I användningen ingår även komplement som behövs för vägens funktion.

Motivet till bestämmelsen är att längs väg 845 östra sida planlägga för en gång- och cykelväg vilken kopplar samman med befintligt gång- och cykelnät vidare norr- och söder ut.

NATUR Användningen natur ska tillämpas för friväxande grönområden som inte sköts mer än enligt skötselplan eller genom visst begränsat underhåll. Även mindre park-, vatten- och friluftsanläggningar och andra komplement till naturområdets användning ingår.

Motivet till bestämmelsen är att dessa områden inom planområdet ska ha en naturkaraktär där ekologiska värden är något överordnade rekreativa värden. Inom delar av området för natur föreslås tillkomsten av gång- och cykelvägar/stigar. Även magasin för fördröjning av dagvatten med tillhörande diken, samt bevarande av stenmurar och mörkelgrav regleras inom användningsområdet för natur.

PARK Användningen park ska tillämpas för grönområden som kräver annan skötsel än naturområden, och som helt eller till viss del är anlagda. I användningen ingår även komplement till parkens användning.

Motivet till bestämmelsen är att inom de södra delarna av planen tillskapa en parklik miljö i form av en stadsdelspark. Inom stadsdelsparken föreslås tillkomsten av gång- och cykelvägar/stigar. Magasin för fördröjning av dagvatten med tillhörande diken

samt bevarande av stenmurar och mörgelgrav regleras inom användningsområdet för park.

En mindre närpark i områdets sydöstra delar planläggs också som park.

VÄG Användningen väg ska tillämpas för områden avsedda främst för trafik till, från och genom en ort samt mellan olika områden inom en ort. I användningen ingår även komplement som behövs för vägens funktion.

Motivet till bestämmelsen är att säkerställa ytor för behovet av en cirkulationsplats på väg 845 samt hållplats för kollektivtrafiken och gång- och cykelväg.

Kvartersmark

B (Bostäder) Användningen bostäder avser boende med varaktig karaktär och samtliga typer av boende avses. Även bostadskomplement ingår i användningen.

Motivet till bestämmelsen är att möjliggöra för olika typer av bostäder inom planområdet.

D₁ (Vårdboende) Användningen vårdboende ska tillämpas för områden för vårdverksamhet som avser människor.

Motivet till bestämmelsen är att möjliggöra för vårdboende som ett alternativ till förskola eller annan skolverksamhet.

E (Tekniska anläggningar) Användningen tekniska anläggningar ska tillämpas för områden för tekniskt ändamål. Även komplement till verksamheten tekniska anläggningar ingår i användningen.

Motivet till bestämmelsen är att möjliggöra för erforderliga transformatorstationer och pumpstationer för spillvatten inom planområdet.

P (Parkering) Användningen parkering ska tillämpas för områden för parkering. I användningen ingår även komplement som behövs för parkeringens funktion.

Motivet till bestämmelsen är möjliggöra för en pendelparkering på annat läge i Bläshammar än idag. Placeringen vid Bläshammar skola ersätts med ett läge i anslutning till nya hållplatser för kollektivtrafiken.

S (Skola) Användningen skola ska tillämpas för områden för förskola, fritidshem, skola eller annan jämförbar verksamhet. Även komplement till verksamheten skola ingår i användningen.

Motivet till bestämmelsen är att möjliggöra för olika typer av användning inom skola, exempelvis förskola.

Egenskapsbestämmelser för allmän plats

Huvudmannaskap

Bestämmelser om huvudmannaskap kan tillämpas på allmän plats för att reglera då den allmänna platsen ska ha enskilt huvudmannaskap.

a₁ (Huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsen) Kommunen är huvudman för allmän plats inom hela planområdet förutom inom område markerat med a₁ där enskilt huvudmannaskap råder.

Motivet till bestämmelsen är att den grusväg som idag finns inom planområdet, som får en ny sträckning, fortsatt ska ha ett enskilt huvudmannaskap. Särskilda skäl föreligger då vägen ska ansluta ett antal jordbruksfastigheter till allmän väg.

Utformning av allmän plats

Bestämmelser om utformning av allmän plats ska tillämpas för att reglera utformning på allmän plats.

c-plats₁ (Cirkulationsplats) Motivet till bestämmelsen är tillkomsten av en ny cirkulationsplats för att på ett trafiksäkert sätt trafikförsörja planområdet samt tidigare etapp av utbyggnad av Bläshammar, från väg 845.

dike₁ (Dagvattendike) Motivet till bestämmelsen är placering av dagvattendiken med möjlighet till fördröjning för dagvatten och skyfallsvatten inom användningsområde för natur respektive park.

fördröjning₁ (Fördröjningsmagasin för dagvatten) Motivet till bestämmelsen är placering av dagvattenmagasin inom användningsområdet för natur respektive park.

gc-väg₁ (Gång- och cykelväg) Motivet till bestämmelsen är tillkomsten av gång- och cykelvägar inom allmän plats med användningen park, natur, gata och väg.

hpl₁ (Hållplats med väderskydd) Motivet till bestämmelsen är tillkomsten av hållplatser för kollektivtrafiken med möjlighet till väderskydd i nytt läge längs väg 845.

märgelgrav₁ (Märgelgrav ska bevaras) Motivet till bestämmelsen är ett bevarande av märgelgravarna inom planområdet, vilka i och med planläggningen förlorar sitt biotopskydd. Bestämmelsen syftar till att i enlighet med plan- och bygglagen ta hänsyn till natur- och kulturvärden på platsen.

stenmur₁ (Stenmur ska bevaras) Motivet till bestämmelsen är bevarande av flera stenmurar inom allmän plats, som i och med planläggningen förlorar sitt biotopskydd. Bestämmelsen syftar till att i enlighet med plan- och bygglagen ta hänsyn till natur- och kulturvärden på platsen. Samtliga stenmurar som det inte söks biotopskyddsdispens för att flytta eller ta bort, skyddas i plan. Ingrepp för allmännyttiga åtgärder kan medges.

trädd₁ (Träd med en stamdiameter om minst 50 cm på en höjd av 1,3 meter över marken får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk) Motivet till bestämmelsen är att bevara uppvuxna värdefulla träd inom allmän plats, och därmed i enlighet med plan- och bygglagen ta hänsyn till naturvärden på platsen.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Begränsning av markens utnyttjande

Prickmark (Marken får inte förses med byggnad) Begränsning av markens utnyttjande används för att reglera att marken inte får förses med byggnad. Motivet till bestämmelsen är att få en viss distans mellan bebyggelse och allmän plats.

Prickmarken i planförslaget är 4 meter mot allmän plats gata och 2 meter mot allmän plats park, natur samt angränsande kvartersmark. Dessa mått bedöms vara ett lämpligt avstånd för bebyggelse i en till två våningar utifrån upplevelse och sikt.

Prickmark placerad inom användningsområde för tekniska anläggning (E) syftar till att skapa avstånd mellan byggnad och gata utifrån upplevelse och sikt, samt att medge parkering av servicefordon framför byggnad.

Korsmark (Marken får endast förses med komplementbyggnad) Begränsning av markens utnyttjande används för att reglera att marken endast får förses med en viss typ av byggnad. Motivet till bestämmelsen är att inom områden med radhus möjliggöra för komplementbyggnader i form av förråd, miljöhus eller carports.

Fastighetsstorlek

Bestämmelser om fastighetsstorlek kan tillämpas på kvartersmark för att reglera största eller minsta fastighetsstorlek.

d₁ (Minsta fastighetsstorlek är <angivet> m²) Minsta fastighetsstorlek är på plankartan angivet i kvadratmeter. Motivet till bestämmelsen är att reglera en fastighets minsta storlek, och innebär tillsammans med bestämmelser om exploateringsgrad (e) och placering (p) samt prickmark till vilket intryck bebyggelsen ger på platsen, samt hur mycket yta för vistelse som medges.

För samtliga villatomter inom planen är minsta fastighetsstorlek satt till 700 m² vilket bedöms vara en lämplig minsta tomtstorlek i förhållande till föreslagen utveckling med en tät och blandad bebyggelse i angränsning till landsbygden.

Minsta fastighetsstorlek för radhusbebyggelsen och flerbostadshusen inom området är på plankartan angivet i kvadratmeter. Motivet till bestämmelsen är att sätta en minsta tomtstorlek som inte möjliggör avstyckning till enskilda bostadstomter utan kräver en gemensam tomt. Detta innebär att upplåtelsen av bostäderna endast kan bli bostadsrätt eller hyresrätt, vilket bidrar till en variation av boendeformer inom området.

Minsta tomtstorlek för användningsområdet för skola eller vård är 10 000 m² vilket innebär att fastigheten inte får delas.

Höjd på byggnadsverk

Nockhöjd reglerar höjden på den högsta delen av en byggnads yttertak. Delar som sticker upp, exempelvis skorstenar och ventilationstrummor räknas inte in.

h_1 (Högsta nockhöjd är <angivet> m) Högsta nockhöjd anges på plankartan, och är 9 meter för villor och radhus. Motivet till bestämmelsen är att styra skalan inom området samt minimera skuggpåverkan. Nockhöjden tillsammans med reglerad takvinkel och utformningen sadeltak medger en byggnation av småhus i upp till två våningar.

Högsta nockhöjd anges som 11 meter för flerbostadshusen samt för byggnationen inom användningsområdet för skola och vård. Motivet till bestämmelsen är att styra skalan inom området samt minimera skuggpåverkan. Nockhöjden tillsammans med reglerad takvinkel och utformningen sadeltak medger en byggnation av flerbostadshus och förskola eller vårdboende i två våningar.

h_2 (Högsta nockhöjd på komplementbyggnad är 4,5 meter) Högsta nockhöjd för komplementbyggnad anges på plankartan till 4,5 meter. Bestämmelsen möjliggör för garage, carports och andra typer av komplementbyggnader i en våning. Höjden medger att komplementbyggnaders tak kan utformas som sadeltak.

Markens anordnande och vegetation

Bestämmelser om markens anordnande och vegetation kan tillämpas på kvartersmark för att reglera markförhållanden, vegetation och parkering.

n_1 (Stenmur ska bevaras) Motivet till bestämmelsen är bevarande av vissa stenmurar inom kvartersmark, som i och med planläggningen förlorar sitt biotopskydd. Samtliga stenmurar som det inte söks biotopskyddsdispens för att flytta eller tas bort, skyddas i plan. Ingrepp för allmännyttiga åtgärder kan medges.

Markreservat för gemensamhetsanläggningar

Bestämmelser om markreservat för gemensamhetsanläggningar kan tillämpas på kvartersmark för att reglera att ett område reserveras för att ge utrymme för en gemensamhetsanläggning.

g_1 (Markreservat för gemensamhetsanläggning) Motivet till bestämmelsen är att möjliggöra för gemensamma parkeringar för radhusbebyggelsen.

Placering

Bestämmelser om placering kan tillämpas på kvartersmark för att reglera byggnadsverks placering.

p_1 (Infartssida till garage och carport ska placeras minst 6,0 meter från allmän plats gata) Motivet till bestämmelsen är att reglera att garagebyggnaders/carports infart inte placeras närmare än 6 meter från gata, detta för att säkerställa att parkering framför garageport kan ske.

p₂ (Huvudbyggnad ska placeras minst 4,0 meter från fastighetsgräns) Motivet till bestämmelsen är att reglera hur nära en grannfastighet som huvudbyggnad kan hamna. Bestämmelsen gäller för villabyggnationen och motiveras med att ge ett avstånd mellan huvudbyggnaderna som hindrar direkt insyn.

p₃ (Komplementbyggnad ska placeras minst 1,0 meter från fastighetsgräns) Motivet till bestämmelsen är att reglera hur nära en grannfastighet som komplementbyggnad kan hamna och fortfarande ge plats för underhåll av fasad från den egna fastigheten.

p₄ (Komplementbyggnad ska placeras minst 4,0 meter från allmän plats gata) Motivet till bestämmelsen är att reglera hur nära en gata som komplementbyggnad kan hamna för att inte hindra sikt.

p₅ (Komplementbyggnad ska placeras minst 1,0 meter från allmän plats park) Motivet till bestämmelsen är att reglera hur nära en allmän plats park som komplementbyggnad kan hamna och fortfarande ge plats för underhåll av fasad från den egna fastigheten.

Stängsel, utfart och annan utgång

Bestämmelser om utfart och annan utgång kan tillämpas i gränsen mellan allmän platsmark och kvartersmark för att reglera var utfart och annan utgång får respektive inte får anordnas mot allmän platsmark.

Utfartsförbud Utfartsförbud är placerat mellan föreslagen pendlarparkering och väg för att förhindra utfart direkt ut på väg 845. Pendlarparkeringen trafikmatas från ny föreslagen gata.

Utfartsförbud är placerat på flera ställen mellan kvartersmark bostäder och genomfartsgatan genom området, detta för att förhindra utfarter från småhusens fastigheter mot denna gata. Utfart mot genomfartsgata från kvartersmark med flerbostadshus regleras för att hamna mitt emot lokalgata, så en fyrvägs korsning skapas. Motivet till bestämmelsen är att skapa en hög trafiksäkerhet med korsningar i lämpliga lägen längs genomfartsgatan.

Motiv till utfartsförbud mellan kvartersmark med bostäder och samfällad väg är att hindra att bostadsfastigheterna använder denna gata, utan trafikmatas via lokalgatorna i området.

Takvinkel

Bestämmelser om takvinkel kan tillämpas på kvartersmark för att reglera lutning i grader på tak.

o₁ (Minsta takvinkel är <angivet> grader) Takvinkelns minsta vinkel får vara enligt det angivna gradtalet på plankartan och reglerar lutningen av taket. Minsta takvinkel

för huvudbyggnad för villor och flerbostadshus är 20°. Motivet till bestämmelsen är att skapa ett enhetligt taklandskap för områdets bebyggelse.

Minsta takvinkel för huvudbyggnad för radhusen är 14°. Motivet till bestämmelsen är att skapa ett enhetligt taklandskap för områdets bebyggelse.

o₂ (Största takvinkel är <angivet> grader) Takvinkelns största vinkel får vara enligt det angivna gradtalet på plankartan och reglerar lutningen av taket. Största takvinkel för huvudbyggnaderna inom planområdet är 45°. Motivet till bestämmelsen är att skapa ett enhetligt taklandskap för områdets bebyggelse.

Utformning

Bestämmelser om utformning kan tillämpas på kvartersmark för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasadutsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomt.

f₁ (Endast flerbostadshus) Motivet till regleringen endast flerbostadshus medger inom delar av området en täthet och ett effektivt markutnyttjande. Samt medger en variation av bostadstyper inom planområdet.

f₂ (Endast flerbostadshus eller radhus) Motivet till regleringen endast radhus eller flerbostadshus medger inom delar av området en täthet och ett effektivt markutnyttjande. Samt medger en variation av bostadstyper inom planområdet.

f₃ (Endast radhus) Motivet till regleringen endast radhus medger inom delar av området en täthet och ett effektivt markutnyttjande. Samt medger en variation av bostadstyper inom planområdet.

f₄ (Endast radhus eller kedjehus) Motivet till regleringen endast radhus eller kedjehus medger inom delar av området en täthet och ett effektivt markutnyttjande. Samt medger en variation av bostadstyper inom planområdet.

f₅ (Endast friliggande villor) Motivet till regleringen endast friliggande villor medger en variation av bostadstyper inom planområdet.

f₆ (Endast sadeltak på huvudbyggnad) Endast sadeltak på huvudbyggnad. Sadeltakets nock ska vara centrerad på byggnadskroppen. Bestämmelsen syftar till att skapa ett enhetligt taklandskap för området med en klassisk takutformning för bebyggelse på landsbygden.

Utförande

Bestämmelser om utförande kan tillämpas på kvartersmark för att reglera byggnadsteknik och markens genomsläpplighet.

b₁ (Källare får inte finnas) På grund av markens geotekniska egenskaper är inte schaktning lämplig inom planområdet, och källare får därför inte uppföras inom planområdet.

Utnyttjandegrad

Bestämmelser om utnyttjandegrad tillämpas på kvartersmark för att reglera bebyggandets största eller minsta omfattning.

e₁ (Största byggnadsarea är <angivet> av fastighetsarean inom användningsområdet) Med byggnadsarea (BYA) avses den yta som en byggnad upptar på marken. Motivet till bestämmelsen är att reglera maximal byggnation av huvudbyggnader och komplementbyggnader inom en fastighet. Regleringen innebär tillsammans med bestämmelser om placering (p) samt prickmark till vilket intryck bebyggelsen ger på platsen. Tillsammans med högsta nockhöjd (h) regleras storlek och skala på bebyggelsen.

Flerbostadshuset har en största byggnadsarea på 30-35 % av fastighetsarean. Detta medger att erforderliga parkeringar samt vistelseytor utomhus ryms inom den egna fastigheten. Den fastighet som har en största byggnadsarea på 30% av fastighetsarean motiveras med att befintlig stenmur är något begränsande om hur fastigheten kan byggas.

Radhusbebyggelsen i planområdets sydvästra del har en största byggnadsarea på 25-35 % av fastighetsarean. För denna radhusbyggnation ska gemensamhetsanläggning för parkering bildas inom fastigheten. Beroende på fastigheternas olika form och möjlighet till byggnation på fastigheten är det olika exploateringsgrad satt på de olika användningsområdena för radhusen här.

Radhus- eller kedjehusbebyggelsen i planområdets östra del har en största byggnadsarea på 30 % av fastighetsarean. För dessa rad- eller kedjehus sker parkering på den egna tomten. Ett mindre antal gästparkeringar finns i anslutning till dessa radhus och regleras med g (gemensamhetsanläggning).

Villabebyggelsen har en största byggnadsarea på 30% av fastighetsarean. För villabebyggelsen är minsta tomtstorlek satt till 700 m².

e₂ (Största byggnadsarea är 2500 m²) – Största byggnadsarea för användningsområdet med skola eller vård är 2500 m². Med byggnadsarea (BYA) avses den yta som en byggnad upptar på marken. Motivet till bestämmelsen är att reglera maximal byggnation av huvudbyggnader och komplementbyggnader inom en fastighet. Regleringen innebär tillsammans med bestämmelser om placering (p) samt prickmark till vilket intryck bebyggelsen ger på platsen. Tillsammans med högsta nockhöjd (h) regleras storlek och skala på bebyggelsen.

e₃ (Största bruttoarea är 2500 m² för användningen S (skola) - Med bruttoarea (BTA) avses den sammanlagda ytan av alla våningsplan. Motivet till bestämmelsen är

att i planen reglera maximal bruttoarea för användning skola. Detta för att säkerställa att tillräckligt med friyta för förskole- eller skolgård får plats inom fastigheten.

Genomförandefrågor

Detta avsnitt har till uppgift att redovisa de organisatoriska, fastighetsrättsliga, ekonomiska och tekniska åtgärder som behövs för att åstadkomma ett samordnat och ändamålsenligt genomförande av detaljplanen. Plan- och genomförandebeskrivningen har ingen rättsverkan. Avsikten med beskrivningen av genomförandet av projektet är att den ska vara vägledande vid genomförandet av detaljplanen.

Fastighetsrättsliga frågor

Förändrad fastighetsindelning

I kartor och tabell nedan redogörs för de fastighetsrättsliga konsekvenser som ett genomförande av detaljplanen innebär.

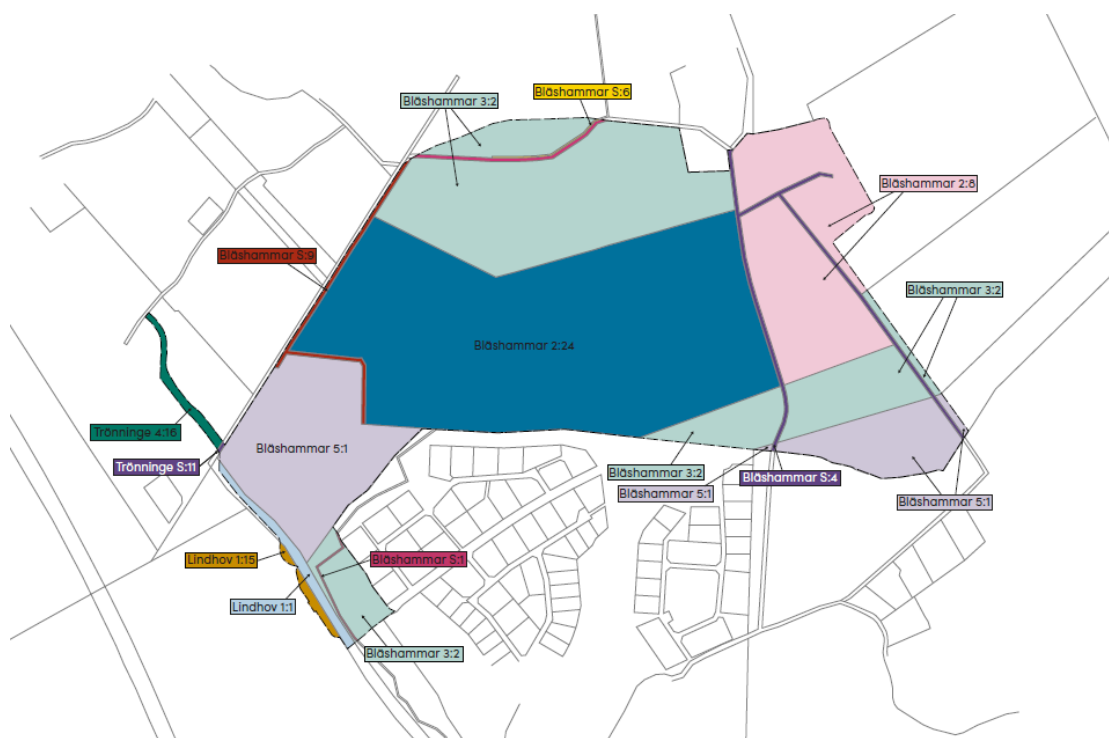

Bild 11. En karta som visar vilka fastigheter och samfälligheter som ingår i planområdet. För flertalet fastigheter och samfälligheter är det endast delar av fastigheten/samfälligheten som ligger inom planområdet. Endast de delar av fastigheten/samfälligheten som ingår i planområdet redovisas på kartan.

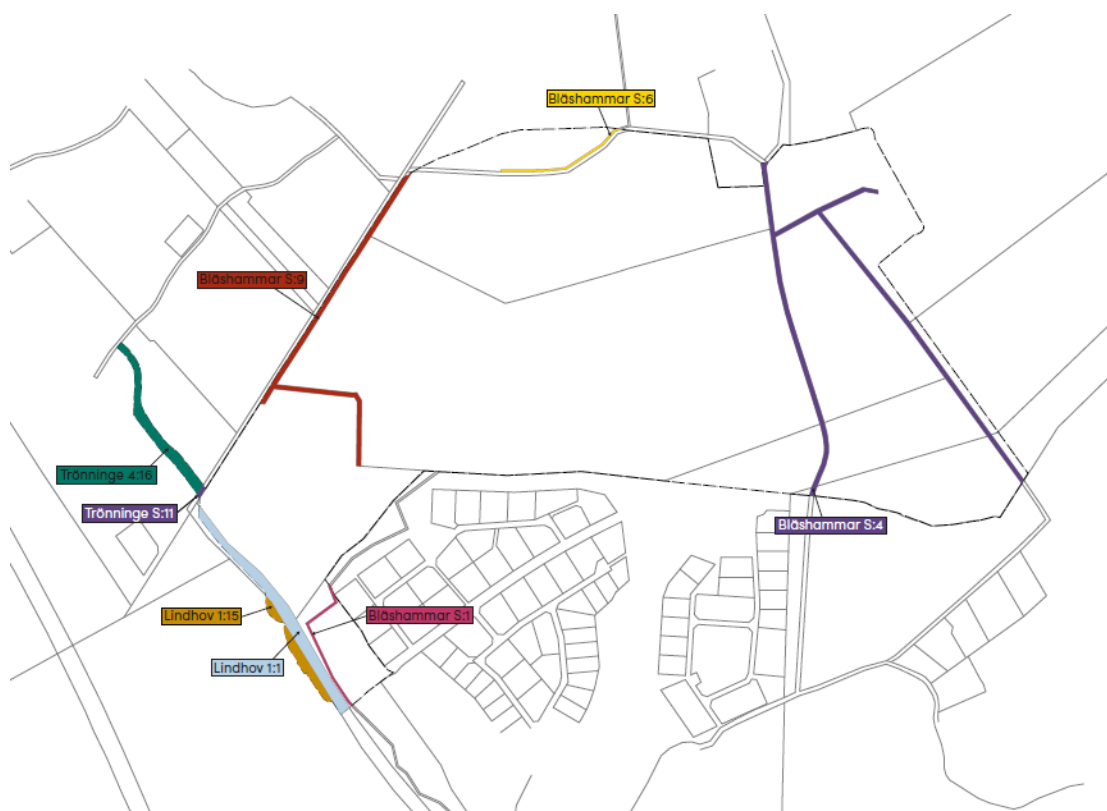

Bild 12. En karta som visar delar av de samfälligheter och fastigheter som löses in vid genomförandet av planförslaget. Överst i tabell 1 nedan tydliggörs vilka fastighetsrättsliga konsekvenser som planen bedöms få för dessa fastigheter.

Fastighet	Fastighetsrättslig konsekvens
Trönninge 4:16	Avstår ca 2000 m ² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende gång- och cykelväg (GCVÄG).
Trönninge S:11	Avstår ca 50 m ² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende väg (VÄG).
Lindhov 1:15	Avstår ca 1500 m ² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende väg (VÄG).
Lindhov 1:1	Avstår ca 2500m ² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende väg (VÄG).
Bläshammar S:1	Avstår ca 300m ² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende natur (NATUR) och gata (GATA).
Bläshammar S:9	Avstår ca 100 m ² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende natur (NATUR) och gata (GATA). Avstår ca 400 m ² till Bläshammar 5:1 för bostadsmark (B).

Bläshammar S:6	<p>Avstår ca 100 m² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende natur (NATUR) och gata (GATA).</p> <p>Avstår ca 200 m² till Bläshammar 3:2 för bostadsmark (B).</p>
Bläshammar S:4	<p>Avstår ca 2500 m² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende natur (NATUR) och gata (GATA).</p> <p>Avstår ca 100 m² för enskild allmän platsmark avseende gata (GATA i kombination med α_1) till Bläshammar 3:2.</p> <p>Avstår ca 300 m² till Bläshammar 3:2 för bostadsmark (B).</p> <p>Avstår ca 800 m² till Bläshammar 2:8 för bostadsmark (B).</p> <p>Avstår ca 700 m² till Bläshammar 2:24 för bostadsmark (B).</p> <p>Flyttas delvis till ett nytt läge genom att mark erhålls från Bläshammar 3:2 och mark där Bläshammar S:4 tidigare låg tillfaller Bläshammar 3:2.</p>
Bläshammar 2:7	<p>Fastigheten är delägare i den samfällda vägen Bläshammar S:4. Vägen får en ny sträckning och fastigheten blir delägare i gemensamhetsanläggning för ny jordbruksväg (GATA i kombination med α_1).</p>
Bläshammar 2:17	<p>Fastigheten är delägare i den samfällda vägen Bläshammar S:4. Vägen får en ny sträckning fastigheten och blir delägare i gemensamhetsanläggning för ny jordbruksväg (GATA i kombination med α_1).</p>
Ny gemensamhetsanläggning för väg (jordbruksväg)	<p>Ny gemensamhetsanläggning ska bildas för jordbruksväg inom det område som är planlagd avseende gata (GATA i kombination med α_1).</p>
Bläshammar 5:1	<p>Avstår ca 33 000 m² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende natur (NATUR), park (PARK), och gata (GATA).</p> <p>Planläggs med kvartersmark för bostäder (B) och teknisk anläggning (E). Fastigheten avstår område för teknisk anläggning till Bläshammar 3:2.</p> <p>Erhåller ca 400 m² från Bläshammar S:9 för bostadsmark (B).</p> <p>Fastigheten är delägare i den samfällda vägen Bläshammar S:4 . Vägen får en ny sträckning och fastigheten blir delägare i gemensamhetsanläggning för ny jordbruksväg (GATA i kombination med α_1)</p>

	<p>Avstyckning och fastighetsreglering av bostadsfastigheter samordnas med övriga exploatörer för att skapa en rationell fastighetsbildning.</p>
Bläshammar 3:2	<p>Erhåller:</p> <p>ca 33 000 m² från Bläshammar 5:1, ca 54 000 m² från Bläshammar 2:24, ca 6500m² från Bläshammar 2:8, ca 2500 m² från Lindhov 1:1, ca 1500 m² från Lindhov 1:15, ca 2000 m² från Trönninge 4:16, ca 300 m² från Bläshammar S:1, ca 100m² från Bläshammar S:9 och ca 50 m² från Trönninge S:11.</p> <p>Dessa markområden utgör allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap.</p> <p>Erhåller ca 300m² från Bläshammar S:4 avseende kvartersmark för bostäder, samt ca 2500m² avseende allmän platsmark.</p> <p>Bläshammar S:4 kommer genom fastighetsreglering få ett nytt läge. Bläshammar 3:2 avträder mark för samfällighetens nya läge. Den mark där Bläshammar S:4 tidigare låg tillfaller Bläshammar 3:2</p> <p>Erhåller ca 200m² från Bläshammar S:6 avseende kvartersmark för bostäder, samt ca 100 m² avseende allmän platsmark.</p> <p>Avstår ca 1700 m² för enskild allmän platsmark avseende gata (GATA i kombination med a₁) till gemensamhetsanläggning för jordbruksväg.</p> <p>Avstår ca 75 m² för bildande av en gemensamhetsanläggning avseende bostadsparkering.</p> <p>Planläggs som kvartersmark för bostäder (B), skola (S), vård (D), parkering (P-PLATS) och teknisk anläggning (E).</p>

	<p>Ledningsrätt för transformatorstation eller pumpstation ska tillskapas inom E-områdena om inte annan överenskommelse träffas.</p> <p>Avstyckning av bostadsfastigheter samordnas med övriga exploatörer för att skapa en rationell fastighetsbild.</p>
Bläshammar 2:24	<p>Avstår ca 54 000 m² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende natur (NATUR), park (PARK), och gata (GATA).</p> <p>Avstår ca 1500 m² för bildande av en marksamfällighet avseende bostadsparkering.</p> <p>Erhåller ca 700 m² från Bläshammar S:4 för bostadsmark (B).</p> <p>Planläggs med kvartersmark för bostäder (B) och teknisk anläggning (E). Ledningsrätt för pumpstation ska tillskapas inom E-området.</p> <p>Avstyckning av bostadsfastigheter samordnas med övriga exploatörer för att skapa en rationell fastighetsbild.</p>
Bläshammar 2:8	<p>Avstår ca 6500 m² till Bläshammar 3:2 för kommunal allmän platsmark avseende natur (NATUR) och gata (GATA).</p> <p>Avstår ca 6000 m² för enskild allmän platsmark avseende gata (GATA i kombination med α_1) till gemensamhetsanläggning för jordbruksväg.</p> <p>Avstår ca 300 m² för bildande av en marksamfällighet avseende bostadsparkering.</p> <p>Erhåller ca 800 m² från Bläshammar S:4 för bostadsmark (B).</p> <p>Fastigheten är delägare i den samfälliga vägen Bläshammar S:4 . Vägen får en ny sträckning och fastigheten blir delägare i gemensamhetsanläggning för ny jordbruksväg (GATA i kombination med α_1).</p> <p>Avstyckning av bostadsfastigheter samordnas med övriga exploatörer för att skapa en rationell fastighetsbild.</p> <p>Befintliga byggnader kommer rivas frivilligt innan planens genomförande.</p>

Tabell 1. Fastighetsrättsliga konsekvenser.

Tabell ovan redovisar fastighetsrättslig konsekvens för respektive fastighet. För ekonomiska frågor kopplade till ovan nämnda fastigheter vid genomförandet av detaljplanen se avsnitt *Ekonomiska frågor*.

Fastighetsindelningsbestämmelser

Varbergs kommun bedömer att det inte krävs fastighetsindelningsbestämmelser för att kunna genomföra detaljplanen. Om behov uppstår, kan fastighetsindelningsbestämmelser införas senare genom ändring av detaljplanen.

Fastighetsbildning

Inom detaljplaneområdet kommer flertalet nya bostadsfastigheter bildas genom avstyckning. Även fastighet för ändamålen skola och vård nybildas genom avstyckning. För att åstadkomma en rationell och yteffektiv planering är inte varje kvarter anpassat efter nuvarande fastighetsgränser, utan det kommer att krävas en samordning mellan exploatörerna i området avseende bildandet av de bostadsfastigheter som förutsätter mark från två olika stamfastigheter.

Det kommer bildas gemensamhetsanläggningar för bostadsparkeringar och för enskild gata.

Delar av de befintliga marksamfälligheterna Bläshammar S:4, S:6 och S:9 planläggs med kvartersmark för bostäder. Marken kommer, genom fastighetsreglering, föras till närmsta lämpliga bostadsfastighet.

Mark avsedd för allmänna platser inom detaljplaneområdet överförs till fastigheten Bläshammar 3:2 genom fastighetsreglering. Det är kommunens ambition att teckna frivilliga överenskommelser med samtliga fastighetsägare som avstår mark för allmän platsmark.

Exploatörerna avser att ansöka om och bekosta erforderlig fastighetsbildning gemensamt. Detta regleras i separat avtal.

Rättigheter

Gemensamhetsanläggningar

Gemensamhetsanläggningar kommer skapas för att tillgodose behovet av parkeringsytor för radhusbebyggelsen, där den egna fastigheten inte erbjuder tillräcklig yta. De delägande fastigheterna är ännu inte bildade. I plankartan är områdena markerade med användningen B (bostad) i kombination med g₁ (Markreservat för gemensamhetsanläggning).

En gemensamhetsanläggning för en ny jordbruksväg i öster kommer att skapas. Då syftet är att ersätta funktionen som del av Bläshammar S:4 idag fyller kommer den föreslagna delägarkretsen i den nya vägen att omfatta Bläshammar 5:1, Bläshammar 2:7, Bläshammar 2:17 och Bläshammar 2:8. I samband med lantmäteriförrättningen där gemensamhetsanläggningen bildas, utreder lantmäterimyndigheten om ytterligare fastigheter bör anslutas till gemensamhetsanläggningen, än de ovan nämnda fastigheterna. Förvaltningsformen för gemensamhetsanläggningen ska vara samfällighetsförening. Exploatörerna bekostar utbyggnaden av en jordbruksväg i motsvarande storlek och standardnivå som dagens väg.

Bild 13. Karta som visar den del av Bläshammar S:4 som ska ersättas med ny jordbruksväg i östligt läge.

Bild 14. Kartan visar föreslaget nytt läge för jordbruksvägen.

Trönninge GA:28 är en befintlig gemensamhetsanläggning för vatten- och avlopp. Delar av marken som gemensamhetsanläggningen är belägen på planläggs för allmän plats, gång- och cykelväg. Vatten- och avloppsledningarna kan ligga kvar i de delar som blir en gång- och cykelväg. Gemensamhetsanläggningen påverkas därmed inte. Vid anläggandet av gång- och cykelvägen behöver hänsyn tas till befintliga ledningar så att de inte skadas. Marken som blir gång- och cykelväg kommer att ägas av kommunen.

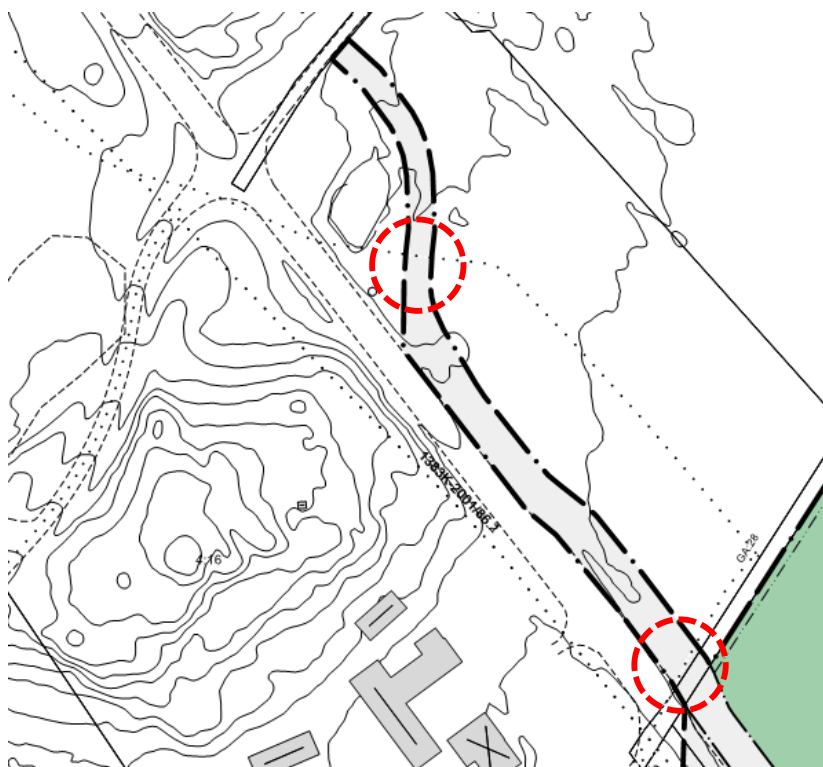

Bild 15. Bilden visar var den föreslagna cykelvägen korsar Trönninge GA:28.

Ledningsrätter

Det finns idag ledningsrätt för tele inom Lindhov 1:15 (1383K-2001/86.1). Ledningen kan behöva läggas om när cirkulationsplatsen och busshållplatsen anläggs.

Ledningsrätt för fjärrvärme finns inom Lindhov 1:15, längs med väg 845 (1383K-2001/86.2). Placering av cirkulationsplats är anpassad efter ledningens sträckning.

Transformatorstationerna inom E-område för teknisk anläggning ska säkras genom ledningsrätt om annan överenskommelse inte träffas. Anläggningens ägare, Varbergsortens elkraft ekonomiska förening, ansvarar för att tillskapa nyttjanderätten till marken.

Pumpstationerna inom E-område för teknisk anläggning ska säkras genom ledningsrätt om annan överenskommelse inte träffas. Anläggningens ägare, Varberg Vatten AB, ansvarar för att tillskapa nyttjanderätten till marken.

Officialservitut

Planförslaget påverkar inga befintliga officiälservitut, och kräver inte heller tillskapandet av nya officiälservitut för sitt genomförande.

Övriga rättigheter

Det finns arrendatorer inom planområdet. Respektive fastighetsägare ansvarar för hanteringen av arrendena i samband med planens genomförande.

Trafikverket har vägrätt på den yta som väg 845 och dess väganläggningar upptar. Anläggandet av cirkulationsplatsen medför en liten ökning av vägområdet och marken säkras genom att kommunen löser in marken och utan kostnad upplåter marken till Trafikverket.

Rivning av befintliga byggnader

Inom fastigheten Bläshammar 2:8 finns det befintliga byggnader. Vid genomförande av planen ska dessa rivras. Rivningen bekostas av fastighetsägaren.

Mark- och utrymmesförvärv

Skyldighet inlösen, kommun

Enligt PBL 14 kap. 14 § är kommunen, i egenskap av huvudman för den allmänna platsen, skyldig att lösa in den mark som planläggs med någon av de användningar som listas under ”Allmän platsmark” i plankartan, på fastighetsägarens begäran.

I den aktuella detaljplanen innebär det att kommunen har en skyldighet att lösa in mark från Bläshammar 5:1, Bläshammar 2:24, Bläshammar 2:8, Lindhov 1:1, Lindhov 1:15, Trönninge 4:16, Bläshammar S:1, Bläshammar S:4, Bläshammar S:6, Bläshammar S:9 och Trönninge S:11 på deras begäran, se tabell 1 ovan för omfattning.

Vad som nu skrivits gäller inte för allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap. Inom dessa ytor ska istället den enskilda huvudmannen skaffa sig ägande- eller nyttjanderätt till marken på nuvarande fastighetsägares begäran. Detta regleras i PBL 14 kap. 15 §. I aktuell detaljplan ska den enskilde huvudmannen säkra markåtkomst av del av Bläshammar 5:1, Bläshammar 3:2, Bläshammar 2:8 och Bläshammar S:4 genom en gemensamhetsanläggning.

Ersättning utgår och redovisas under avsnittet *Planekonomisk bedömning*.

Rätt till inlösen, kommun

Enligt PBL 6 kap. 13 § har kommunen rätt att lösa in mark som ska användas för allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap.

I den aktuella detaljplanen innebär det att kommunen har en rätt att lösa in mark från Bläshammar 5:1, Bläshammar 2:24, Bläshammar 2:8, Lindhov 1:1, Lindhov 1:15, Trönninge 4:16, Bläshammar S:1, Bläshammar S:4, Bläshammar S:6, Bläshammar S:9 och Trönninge S:11, se tabell 1 ovan för omfattning.

Kommunen har inte rätt att lösa in allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap. Däremot har kommunen initiativrätt att påkalla en anläggningsförrättning för att säkra genomförandet av den enskilda allmänna platsen.

Ersättning utgår och redovisas under avsnittet *Planekonomisk bedömning*.

Rätt till inlösen av rättighet, kommun

Planförslaget aktualiserar inte kommunens skyldighet att lösa in vissa rättigheter.

Skyldighet inlösen, stat

Planförslaget aktualiserar inte statens skyldighet till inlösen. Kommunen löser in mark planlagd för väg, och upplåter berörd del till Trafikverket utan kostnad.

Organisatoriska frågor

Exploateringsavtal

Ett exploateringsavtal är ett avtal mellan kommun och exploatör om genomförandet av en detaljplan. Syftet är att genom exploateringsavtalet reglera exploatörens åtaganden kopplade till finansieringen av anläggningar och åtgärder som är nödvändiga för planens genomförande. Varbergs kommun har riktlinjer för exploateringsavtal, beslutade av kommunfullmäktige.

Exploateringsavtal ska tecknas mellan kommunen och ägarna till Bläshammar 5:1, Bläshammar 2:24 och Bläshammar 2:8, innan detaljplanens antagande. Kommunens exploatering genomförs under motsvarande förutsättningar som för de nu nämnda fastighetsägarna, men kommunen tecknar inget exploateringsavtal med sig självt.

Tidplan

Genomförandetiden är 10 år. Utbyggnad av allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap kommer att beställas vid planens laga kraft.

Gatan med enskilt huvudmannaskap kommer att byggas ut i samband med kommunal allmän platsmark.

Tidplanen för utbyggnad av cirkulationsplatsen utmed väg 845 tidsätts tillsammans med Trafikverket. Först när den nya cirkulationsplatsen är tagen i bruk kan befintlig infart via Bläshammarsvägen stängas och omvandlas enligt detaljplaneförslaget.

Övriga avtal

Kommunen avser att teckna överenskommelser om fastighetsreglering avseende åtkomsten av mark för allmän platsmark från Bläshammar 5:1, Bläshammar 2:24, Bläshammar 2:8, Lindhov 1:1, Lindhov 1:15, Trönninge 4:16, Bläshammar S:1, Bläshammar S:4, Bläshammar S:6 och Bläshammar S:9. Kommunens avsikt är att föra dialog med respektive markägare om en överenskommelse innan detaljplanen har vunnit laga kraft.

Kommunen och Trafikverket kommer att teckna ett avtal om medfinansiering för åtgärderna på statlig väg.

VA-huvudmannen ska teckna överenskommelse om ledningsrätt avseende ledningar och pumpstationer inom kommunens fastighet Bläshammar 3:2 om ingen annan överenskommelse nås.

Varbergsortens elkraft ska teckna överenskommelse om ledningsrätt eller annan överenskommelse avseende transformatorstationer och ledningar inom Bläshammar 5:1, Bläshammar 3:2 och Bläshammar 2:24 med respektive fastighetsägare.

Kommunen kommer undersöka möjligheterna att teckna avtal om drift av jordbruksvägen, från dess anläggande till dess att en formell förvaltning är inrättad, med de tilltänkta delägarna. Den nuvarandevägen kommer att vara kvar till dess att den nya vägen är anlagd.

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Varbergsortens elkraft har en luftledning som går genom planområdet. I samband med genomförandet av planen ska ledningen läggas om och få en plats i den mark som planläggs som allmän plats. I samband med projektering av den allmänna platsen kommer Varbergsortens elkraft få en möjlighet att samprojektera sina ledningar med övriga infrastruktur.

Skanova har ledningar i planområdets norra och västra delar. Dessa kan behöva läggas om i samband med att planen genomförs. Om ledningarna behöver flyttas kommer Skanova underrätts i god tid och ges möjlighet att samprojektera sina ledningar med övrig infrastruktur. Flytten bekostas av exploatörerna.

IP Only har ledningar i planområdets norra delar. Dessa kan behöva läggas om i samband med att planen genomförs. Om ledningarna behöver flyttas kommer IP Only underrätts i god tid och ges möjlighet att samprojektera sina ledningar med övrig infrastruktur. Flytten bekostas av exploatörerna.

Utbyggnad allmän plats

Kommunen ansvarar för utbyggnad av allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap med undantag för åtgärderna på väg 845, vilka Trafikverket bygger ut.

Kommunen bygger ut området för gata med enskilt huvudmannaskap.

I samband med utbyggnaden av aktuell detaljplan kommer det att byggas ut en lekplats i den angränsande detaljplanen (*Detaljplan för bostäder i Bläshammar del av Bläshammar 5:1 m.fl. – L110*).

Utbyggnad vatten, spill- och dagvatten

VA-huvudmannen ansvarar för utbyggnad av anläggningar för vatten, spill- och dagvatten.

Ekonomiska frågor

Planavgift

Planeringen bekostas av exploatörerna och planavgift tas inte ut.

Drift allmän plats

Trafikverket är ansvarig för drift och underhåll av väg 845.

Varbergs kommun är ansvarig för drift och underhåll av allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap.

Hallandstrafiken är ansvarig för drift av busshållplatsen anläggningar, förutom marken.

Kommunen kommer undersöka möjligheterna att teckna avtal om drift av jordbruksvägen, från dess anläggande till dess att en formell förvaltning är inrättad, med de tilltänkta delägarna. När anläggningsbeslutet har vunnit laga kraft kommer jordbruksvägen att driftas av en samfällighetsförening.

Drift av vatten-, spill- och dagvatten-anläggning

VA-huvudmannen är ansvarig för drift och underhåll av anläggningarna för vatten, spill-, och dagvatten.

Gatukostnader

Kostnaderna för utbyggnad av gata finansieras genom exploateringsavtalet.

Exploateringsersättning vid etappvis utbyggnad

Detaljplanen ingår i Bläshammar programområde. För programområdet finns beslut om exploateringsersättning vid etappvis utbyggnad.

Exploateringsersättningen innebär att varje exploatör debiteras en summa, utifrån respektives byggrätt för bostadsändamål, vilken ska bekosta utbyggnaden av planprogrammets gemensamma allmänna anläggningar.

Exploateringsersättningen vid etappvis utbyggnad regleras i exploateringsavtalet.

Ersättningsanspråk

Den som lider skada till följd av detaljplanen kan bli berättigad till ersättning av kommunen. Bestämmelser om detta finns i 14 kap. PBL. Den som vill ha ersättning för skador på grund av detaljplanen måste väcka talan om det vid mark- och miljödomstolen inom två år. Tiden räknas från det datum planen fick laga kraft. Om skadan rimligen inte kunde förutses inom den tiden får talan väckas senare.

Planekonomisk bedömning

I tabellen nedan redovisas hur enskilda fastigheter påverkas ekonomisk av planens genomförande.

De fastigheter som kommer att avstå mark till följd av att marken planläggs med allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap kommer att erbjudas möjlighet att teckna överenskommelser om fastighetsreglering. Dessa överenskommelser innehåller en bestämmelse om skälig ekonomisk ersättning. Kommunens intention är att föra dialog med respektive fastighetsägare om överenskommelse innan detaljplanen antas.

Finns det ingen överenskommelse om fastighetsreglering vid planens genomförande kommer ersättningen att bestämmas enligt expropriationslagens fjärde kapitel av lantmäterimyndigheten i samband med lantmåteriförrättning. Ersättningen baseras på marknadsvärdeminskningen, samt ett påslag om 25 %.

Fastighet	Ekonomisk konsekvens
Trönninge 4:16	För den mark som planläggs som allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap ska ersättning utgå i enlighet med 4 kap. expropriationslagen.
Trönninge S:11	För den mark som planläggs som allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap ska ersättning utgå i enlighet med 4 kap. expropriationslagen.
Lindhov 1:15	För den mark som planläggs som allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap ska ersättning utgå i enlighet med 4 kap. expropriationslagen.
Lindhov 1:1	För den mark som planläggs som allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap ska ersättning utgå i enlighet med 4 kap. expropriationslagen.
Bläshammar S:1	För den mark som planläggs som allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap ska ersättning utgå i enlighet med 4 kap. expropriationslagen.
Bläshammar S:9	För den mark som planläggs som allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap ska ersättning utgå i enlighet med 4 kap. expropriationslagen. Erhåller ekonomisk ersättning för att avträda mark som planläggs som kvartersmark för bostadsändamål. Ersättningen för kvartersmark bedöms enligt vinstdelningsprincipen.

Bläshammar S:6	För den mark som planläggs som allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap ska ersättning utgå i enlighet med 4 kap. expropriationslagen. Erhåller ekonomisk ersättning för att avträda mark som planläggs som kvartersmark för bostadsändamål. Ersättningen för kvartersmark bedöms enligt vinstdelningsprincipen.
Bläshammar S:4	För den mark som planläggs som allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap ska ersättning utgå i enlighet med 4 kap. expropriationslagen. Erhåller ekonomisk ersättning för att avträda mark som planläggs som kvartersmark för bostadsändamål. Ersättningen för kvartersmark bedöms enligt vinstdelningsprincipen.
Bläshammar 5:1	Deltar som exploatör i kostnaderna för områdets utbyggnad. De ekonomiska konsekvenserna regleras i kommande exploateringsavtal.
Bläshammar 3:2	Deltar som exploatör i kostnaderna för områdets utbyggnad. De ekonomiska konsekvenserna regleras i kommande exploateringsavtal.
Bläshammar 2:24	Deltar som exploatör i kostnaderna för områdets utbyggnad. De ekonomiska konsekvenserna regleras i kommande exploateringsavtal.
Bläshammar 2:8	Deltar som exploatör i kostnaderna för områdets utbyggnad. De ekonomiska konsekvenserna regleras i kommande exploateringsavtal.

Tabell 2. Ekonomiska konsekvenser.

Prövning enligt annan lagstiftning

Nedan följer en redogörelse över av detaljplanen aktualiserade prövningar mot annan lagstiftning än plan- och bygglagen. Avsnittet beskriver också vem som ansvarar för att dessa prövningar kommer till stånd.

Prövning enligt fastighetsbildningslag (1970:988)

Vid planens genomförande kommer ny- och ombildning av fastigheter samt rättigheter att aktualisera fastighetsbildningslagen. Kommunen ansvarar för att erforderlig fastighetsbildning söks hos lantmäterimyndigheten.

Prövning enligt ledningsrättslag (1973:1144)

Tillskapandet av ledningsrätter för elledningar med tillhörande transformatorstation och för va-ledningar med tillhörande pumpstationer prövas mot ledningsrättslagen. Ledningsägaren ansvarar för ansökan om ledningsrättsförrättning.

Prövning enligt expropriationslag (1972:719)

Saknas överenskommelser om ersättning för fastighetsregleringarna som krävs för planens genomförande, bestäms ersättningsbeloppet enligt principerna i expropriationslagen. Prövningen görs av lantmäterimyndigheten i samband med prövning enligt fastighetsbildningslagen.

Prövning enligt väglag (1974:948)

Planförslaget redovisar ett paket åtgärder utmed den statliga väg 845. Förslaget bedöms inte vara av sådan omfattning att väglagens bestämmelser om byggande av väg aktualiseras.

Prövning enligt miljöbalk (1971:948)

Inom planområdet finns biotopskyddade stenmurar som kräver dispens för att rivas eller flyttas. Även igenläggande av ett biotopskyddat dike kommer att kräva dispens. Respektive fastighetsägare som behöver dispens ansvarar för att söka dispens.

Konsekvenser

I detta avsnitt redogörs för de konsekvenser av olika slag som ett genomförande av detaljplanen kan innebära.

Fastigheter och rättigheter

För konsekvenser som planens genomförande innebär för respektive berörd fastighet hänvisas till kapitlet för *Genomförandefrågor*.

Kulturmiljö

Planförslaget innebär en stor förändring av landskapsbilden och dess kulturhistoriska element i form av stenmurar, märkegravar, åkerholme och uppvuxna trädridåer. Planförslaget har i möjligaste mån tagit hänsyn till dessa karaktärsskapande värden i utformningen av området. I de fall skyddade biotoper inte har kunnat sparas sökes dispens hos länsstyrelsen för flytt, rivning eller igenläggning. Även kompensationsåtgärder föreslås.

Natur

Grönområde

De flesta uppvuxna trädridåerna ges i planförslaget möjlighet att kvarstå inom mark som regleras som allmän plats park eller natur. Park- och naturmark regleras i planförslaget totalt i en omfattning av omkring 9 ha. Inom dessa ytor ska dagvattenhantering, rörelsestråk och vistelseytor samspela. En genomtänkt utformning av ytorna för att tillgodose samtliga dessa värden är av yttersta vikt.

De fem märkegravarna, och många av stenmurarna bevaras inom planområdet.

Träd med en stamdiameter på över 50 cm (på en höjd av 1,3 meter över marken) skyddas i plan och får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk. I planens nordöstra delar försvinner ett antal uppvuxna träd inom kvartersmark för bostäder samt inom allmän platsmark gata (samfärd väg för jordbrukstrafik).

Många djurarter såsom grodor, insekter, fåglar och fladdermöss påverkas negativt av ljusföroreningar nattetid och behöver mörker för att kunna fullfölja sitt naturliga beteende. Mot natur- och parkområden bör därför belysning minimeras nattetid genom att regleras eller utformas så att det finns mörka stråk inom naturen. Även vägbelysningen bör utformas så att den påverkar djurlivet minimalt.

Landskapsbild

Landskapsbilden med det öppna jordbrukslandskapet förändras till följd av exploateringen. Gamla strukturer med stenmurar, märkegravar, åkerholme och uppvuxna trädridåer bevaras i planläggningen så långt som möjligt.

Naturreservat

Planförslaget bedöms inte påverka något naturreservat.

Ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder

Inom området finns idag främst ekosystemtjänster kopplade till förekomsten av stenmurar, uppvuxna träd samt vattenansamlingar. Då flera av dessa i planförslaget ges möjlighet att kvarstå alternativt regleras så att de inte kan tas bort, värnas även ekosystemtjänster kopplade till dessa.

Stenmurarna i området innehåller ekosystemtjänster kopplade till dess biologiska värden. Kompensation för borttagande av del av stenmurarna inom planområdet föreslås i form av rösen inom område planlagt för natur. Dessa rösen kan på sikt få samma värden som stenmurarna idag hyser. Vissa av de stenmurar som föreslås plockas bort, ska återuppbyggas i nära anslutning till där de är belägna idag.

Genom att tillföra grönstråk och grönområden, samt ytor för vatten att samlas, kan planförslaget ytterligare bidra till tillkomsten av ekosystemtjänster knutna till dessa.

Ekosystemtjänsten för matproduktion går förlorad genom att ytan som numera används för matproduktion inom lantbruket i och med planförslagets genomförande kommer att användas för bostäder.

En fladdermusinventering har genomförts inom planområdet. Fynd gjordes av en ensam nordfladdermus. En liten mängd spillning i ladugården visar också att någon enstaka individ av dvärgpipistrell eller någon art i släktet *Myotis* tillfälligt har dagvilat där. Vid rivning av befintliga ekonomibyggnader inom planförslaget är det viktigt att inte försämra förutsättningarna för de enstaka vanliga fladdermöss som enligt inventering kan vila där. Vid rivning av byggnaderna bör man sätta upp fladdermusholkar som kompensation. Detta för att säkerställa att fladdermössen har tillgång till lämpliga viloplatsen även framöver. Man bör montera upp flera holkar för att försäkra sig om att de får fullgod funktion. I det aktuella fallet bedöms fem fladdermusholkar vara ett rimligt antal.

En annan åtgärd för att undvika att skada eller döda fladdermöss är att rivningen sker under en period då djuren inte är på plats. Den perioden är under vintern, från 1 november till 1 mars. Byggnaderna bedöms inte vara någon övervintringsplats för fladdermöss då de är för kalla, dragiga och torra för att fladdermöss ska övervintra där.

Om föreslagna skyddsåtgärder genomförs bedöms risken för att rivningen står i konflikt med artskyddsförordningen som liten. Genomförs rivningen utan att föreslagna åtgärder vidtas är risken större att rivningen bryter mot artskyddet. Det är länsstyrelsen som avgör om rivningen är tillåtlig eller ej ur ett artskyddsperspektiv.

Miljö

Miljöbedömning

Om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen genomföra en miljöbedömning för planen. Aktuell detaljplan bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan och en miljöbedömning genomförs därför inte.

Ställningstagande 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Kommunen har gjort en undersökning i enlighet med 5 kap 11a § plan- och bygglagen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Den aktuella detaljplanen bedöms kunna utgöra ”annat stadsbyggnadsprojekt” i enlighet med PBL 4 kap 34 §. I undersökning om betydande miljöpåverkan har ställning därför tagits till såväl 5§ MBF (miljöbalksförordningen) som 10-13§§ MBF.

En sammanvägning av konsekvenserna visar att planens genomförande ej bedömts medföra betydande miljöpåverkan.

Om en betydande miljöpåverkan inte kan antas enligt det beslut som avses i 5 kap. 11 a § tredje stycket PBL, ska skälen för bedömningen i den frågan anges.

Ställningstagandet att planen inte bedöms medföra en betydande miljöpåverkan grundar sig på bedömningen att ett genomförande av detaljplanen:

- inte påverkar något Natura 2000-område och därmed inte kräver tillstånd enligt 7 kap 28 § miljöbalken
- inte negativt påverkar möjligheterna att uppfylla nationella eller regionala miljömål, klimatmål och folkhälsomål
- inte ger upphov till risker för människors hälsa och säkerhet
- inte bidrar till att några miljökvalitetsnormer överskrids
- inte på ett betydande sätt påverkar några områden eller natur som har erkänd nationell eller internationell skyddsstatus såsom riksintressen eller naturreservat
- inte medför betydande miljöpåverkan utifrån någon av ändamålen som anges i 4 kap 34§ PBL

Strandskydd

Detaljplanen omfattas inte av strandskydd. Det förekommer enbart anlagda märkegravar och anlagda diken inom planområdet, vilka inte omfattas av strandskydd.

Dagvatten

Med hänsyn till att området är mycket flackt samtidigt som marken är sättningskänslig är det viktigt att stora uppfyllnader undviks. Föreslagen dagvattenhantering med

företrädesvis öppna dagvattenstråk innebär att ett stort dagvattenflöde kan avledas samtidigt som lutningen på flödet hålls flack.

Föreslagen dagvattenhantering ska inte påverka vattentillförseln till områdets trädridåer.

Märgelgravarna ska inte heller påverkas av föreslagen dagvattenhantering i området. När det står mycket vatten i märgelgravarna kan överskottsvattnet avvattnas mot de öppna dagvattenstråken.

Miljö kvalitetsnormer

Luft

Miljö kvalitetsnormen för luft bedöms inte påverkas negativt som en följd av planförslaget.

Vatten

Miljö kvalitetsnormen för vatten bedöms inte påverkas negativt som en följd av planförslaget.

För att klargöra planområdets påverkan på vattendrag nedströms har det i dagvattenutredningen gjorts en beräkning i programmet STORMTAC. Som referens har befintlig markanvändning använts. Därefter har exploaterat område utan diken, magasin och filtervall beräknats och jämförts med föreslaget dagvattensystem. Målsättningsvärden från Dagvattenanvisningar för Falkenbergs och Varbergs kommunen redovisas också tillsammans med beräkningsresultatet.

Beräkningen visar att föroreningsinnehållet i dagvattnet ut från området generellt är på en lägre nivå än målsättningsvärdena innan föreslagen exploateringen. Undantaget kväve samt suspenderat material, vilka har en större koncentration i det oexploaterade området än målsättningsvärdet. Halterna av dessa ämnen sänks under målsättningsvärdena vid en exploatering av området.

De föreslagna dagvattenlösningarna med öppna dagvattenstråk, svackdiken, fördröjningsytor samt filtervall innan utgående dagvatten från området påvisar en positiv effekt främst på näringsämnen, suspenderat material, oljeföreningar och en del metaller. De parametrar som inte minskar är vissa metaller såsom zink, nickel, kvicksilver och kadmium. Angivna parametrar kan generellt hänvisas till påverkan från fordonstrafik vilket kommer att finnas inom området efter exploatering.

Beräkningen visar att föroreningsinnehållet i dagvattnet, ut från det exploaterade området med föreslagen dagvattenhantering, hamnar under uppsatta målsättningsvärden för samtliga ämnen.

Buller

Miljökvalitetsnormen för buller gäller endast för kommuner med mer än 100 000 invånare, och Varberg omfattas därför inte. I samtliga nybyggnadsprojekt finns dock alltid en strävan att begränsa buller och förordningen om trafikbuller (2015:216) gäller.

Hälsa och säkerhet

Skuggning och dagsljus

Den i planområdet föreslagna bebyggelsen bedöms inte ge upphov till skugga som kan riskera att bli en betydande olägenhet för nya eller befintliga bostäder.

Beräkning av omgivningsbuller

Ur trafikbullerberäkningen kan följande konstateras:

- För uteplatser i villaområdet i väst och flerbostadshusen mest västerut kan uteplatser som uppfyller riktvärde ordnas om någon form av bullerskydd från sydväst används. Skydd i form av bostadens huskropp fungerar. Om inte det är möjligt kan en bullerskärm fungera.
- Riktvärden för skolgård uppfylls.
- Befintliga bostäder närmast väg 845 förväntas inte få några överskridanden från de nya vägar som detaljplanen föreslår.

Översvämning

Planområdet bedöms inte vara översvämningsskänsligt.

Vid skyfallsnederbörd med ca 100 års återkomsttid fylls diken, dammar och lågpunkter i grönområdet tillfälligt med vatten för att sedan avledas via dagvattensystemet. Under en kortare period genereras ett bräddat flöde ut från fördröjningsmagasinet.

Dimensionering av dagvattensystemet har utförts enligt Svenskt Vattens, publikation, P110, tabell 2.1. Området har bedömts vara "Tät bostadsbebyggelse" och har kontrollerats mot beräknad trycklinje i marknivå. Återkomsttid för regn är 20 år. Återkomsttid för regn med marköversvämning med skador på byggnader skall överstiga 100 år. Belastande regn har ökats med klimatfaktor på 25 %. För modellberäkningarna har CDS regn använts (Chicago design storm).

För att klara den högsta högvattenytan i Munkån (enligt SMHI vart 100: år, erhålls nivån HHQ100= +3,93 m) i samband med kraftig nederbörd (skyfall) behöver dagvattenledningen förses med ett "bräddavlopp" i form av en stigarbrunn dim 1000 mm försedd med slitsat lock som placeras på ledningen en bit uppströms utloppet där dagvatten vid Extremsituation kan stiga upp och avledas ut på åkermark. Bräddfunktionen avser att kapa trycklinjen så att den ej fortplantar sig upp i systemet mot fördröjningsmagasinet inom planområdet.

Olyckor

Planområdet bedöms inte vara utsatt för risk för olyckor.

Erosion

Då området är plant och jordlagren består av friktionsjordar till måttliga djup eller av berg i dagen föreligger ej någon risk för erosion inom området.

Skred

Då området är plant och jordlagren består av friktionsjordar till måttliga djup eller av berg i dagen föreligger ej någon risk för skred inom området.

Ras

Då området är plant och jordlagren består av friktionsjordar till måttliga djup eller av berg i dagen föreligger ej någon risk för ras inom området.

Markradon

Normalradonmark innebär att byggnader normalt ska utföras med radonskyddande konstruktion. Det kan till exempel medföra att grunden måste anläggas på sättningsfri mark/uppfillnad, grundplattor utföras tätare och styvare ökad tjocklek, dubbelarmerad, högre betongkvalitet och att genomföringar måste tätas noga. Vid olika gjutetapper kan även gjutfogarna behöva tätas. Ansvaret för att bedöma den faktiska risken på varje byggplats och vidta tillräckliga skyddsåtgärder krävs av den som ska bygga.

Allergener

Varbergs kommun har tagit fram riktlinjer för hästhållning i anslutning till bostäder. De anger följande skyddsavstånd mellan planering av bostadsområden respektive offentlig verksamhet och hästanläggning:

- 200 - 500 meter till större befintlig hästhållning, skillnader beror bland annat på verksamhetens storlek, topografi med mera.
- 200 meter till befintlig enskild hästgård.
- 50 meter till hagar och ridstigar.

Cirka 200 meter söder om planområdet finns en gård med ett stall med plats för tre hästar, samt två tillhörande hagar.

Svenska studier där mätningar av hästallergen har gjorts i områden kring stall och hagar har visat att luftburet hästallergen avklingar snabbt med avståndet. Hästallergen kunde uppmätas 50 till 100 m från stall eller hage och i ett fåtal luftprover kunde låga halter påvisas längre bort, framför allt i vindriktningen. En studie har visat att hästallergen kunde uppmätas i sedimenterat damm tagna på balkonger belägna på olika avstånd inom 250 m från stall. Hästallergen kunde detekteras inomhus i ett fåtal bostäder där ingen hade hästkontakt, dessa bostäder låg mycket nära stall (< 20 m).

Dessa studier är baserade på större hästverksamheter med fler än 30 hästar. Bedömningen är att mängden hästallergen som sprids från den aktuella hästgården med 2-3 hästar är betydligt lägre.

Generellt kan sägas att vindriktning, terrängens öppenhet och topografi påverkar spridning av hästallergen via luft.

Området där bostäder planeras är beläget norr- och nordväst om hästgården, vilket skulle innebära att bostäderna inte kommer ligga i vindriktningen när det blåser från väst/sydväst som är vanligaste vindriktningen.

Marken i området är relativt flack och landskapet öppet. Det finns dock en träddridå mellan hästgården och planområdet.

Sociala

Barn

Planförslaget bedöms ha goda förutsättningar för att skapa en trygg och attraktiv livsmiljö för barn- och unga inom Bläshammar, genom att:

- Förskola möjliggörs inom planområdet, trygga gång- och cykelvägar kopplar till befintlig grundskola i tidigare utbyggnadsetapper av Bläshammar.
- Gena och trygga rörelsestråk genom planområdets olika kvarter mot förskola, skola, hållplatslägen och stadsdelspark.
- Planförslaget medger en god tillgång till olika typer av vistelseytor för barn och unga.

Demografi

Ett nybyggt område med stor andel småhus kan förväntas attrahera barnfamiljer. Bläshammar som har en stor andel barnfamiljer i de två utbyggda etapperna och förväntas även i etapp 3 utvecklas med samma befolkningsstruktur. Med stora barnkullar behöver skola och förskola kunna ta emot denna ökning. Inom planområdet planläggs en fastighet där förskola eller annan verksamhet inom skola möjliggörs.

Jämlikhet

Planförslaget bedöms ha goda förutsättningar för social hållbarhet och jämlikhet genom:

- Tillförande av en viss variation och blandning av bostäder.
- Tillskapande av gemensamma gröna vistelseytor.
- Trafikseparerade, gena och trygga gång- och cykelvägar vilka kopplar mot befintliga gång- och cykelvägar, skola och till föreslagna hållplatslägen för kollektivtrafiken.

Trygghet

Planförslaget bedöms bidra till en ökad trygghet i trafiken genom tillförande av flertalet gång- och cykelvägar vilka kopplar till befintligt gång- och cykelvägnät och till målpunkter inom och utanför planområdet. Säkrare passager över väg 845 skapas i anslutning till cirkulationsplatsen.

Riksintresse

Rörligt friluftsliv

Planområdet omfattas av riksintresse för rörligt friluftsliv och turism enligt 4 kap 2 § MB. Ett genomförande av detaljplanen bedöms inte påverka dessa riksintressen negativt då området idag inte används för rekreation eller friluftsliv utan främst består av brukad jordbruksmark. Inga rekreativa värden påverkas negativt. Nya värden för rekreation tillskapas inom planområdet.

Den nya cykelvägen längs 845 ansluter i norr mot Kattegattleden, vilken är en 390 kilometer lång cykelled som sträcker sig längs kusten från Helsingborg i Skåne, genom Halland, till Göteborg. Cykelleden är en del av det rörliga friluftslivet och den nya gc-vägen bidrar till att tillgängliggöra detta för både Bläshammar och områden söder om.

Högexploaterad kust

Planområdet omfattas av riksintresse för högexploaterad kust enligt 4 kap 4 § MB. Ett genomförande av detaljplanen bedöms inte påverka högexploaterad kust enligt 4 kap 4 § MB. Det aktuella planområdet omfattas av den fördjupade översiktsplanen för staden där det pekats ut som ett område med föreslagen blandad bebyggelse och en del av Varbergs stadsområde. Riksintresset för högexploaterad kust utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter och det lokala näringslivet.

Natura 2000

Planområdet är beläget drygt en kilometer norr om riksintresse för Natura 2000 enligt fågeldirektivet, 4 kap 1 och 8 §-MB. Ett genomförande av detaljplanen bedöms inte påverka Natura 2000 enligt fågeldirektivet, 4 kap 1 och 8 § MB.

Åtgärder genomförs inom planen för att rena dagvatten för att inte riskera att miljökvalitetsnormerna för vatten överskrids. Dagvatten från planområdet kommer att avledas till vattenförekomsten Munkån, som mynnar i en mindre sjö i Natura 2000-området Getterön. För att klargöra planområdets påverkan på vattendrag nedströms har det i dagvattenutredningen gjorts en beräkning i programmet STORMTAC. Beräkningen visar att föroreningsinnehållet i dagvattnet ut från exploaterat område generellt är lägre än innan exploateringen.

Trafikkomunikation

Planområdet är beläget omkring 250 meter väster om riksintresse för Västkustbanan. Västkustbanan omfattas av riksintresse för befintlig järnväg enligt 3 kap 8 § MB. Ett

genomförande av detaljplanen bedöms inte påverka riksintresset för kommunikationer, Väst kustbanan.

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken

Jordbruksmark

Brukningsvärd jordbruksmark får enligt 3 kap. 4 § MB tas i anspråk för byggande eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och att detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

En lokaliseringsstudie, i vilken alternativa lokaliseringar har studerats, har tagits fram under planarbetet. Lokaliseringsstudien slutliga bedömning är att det aktuella planområdet bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse för Varbergs tillväxt och expansion i nära anslutning till staden. Behovet bedöms inte kunna tillgodoses på annan plats ur ett funktionellt och ekonomiskt perspektiv.

Staden och kommunens övriga tätorter i mångt och mycket är omgivna av jordbruksmark och ianspråktagande av en viss andel jordbruksmark är oundvikligt för att tillgodose kommunens utveckling och växande. Ur en allmän synpunkt överväger de positiva effekterna med nya bebyggelseområden i anslutning till staden och tätorterna, med t.ex. närhet till befintlig bebyggelse, service och kommunikationer, jämfört med andra lägen. Utvidgning och komplettering av redan befintliga stadsdelar och orter är ur både miljömässiga och ekonomiska aspekter ofta det mest hållbara.

En utveckling av aktuellt område är ett viktig led i hållbar expansion i anslutning till befintlig bostadsbyggnation, service i form av förskola och skola samt kollektivtrafik. Riktlinjerna från kommunens strategiska dokument, så som ÖP, säger att kompletterande exploatering ska förordas framför helt nya exploateringsområden för att vara ekonomiskt och ekologiskt mest hållbart. Inget av de alternativa lokaliseringarna som lyfts fram i lokaliseringsstudien bedöms vara tillräckligt- eller bättre lämpade lokaliseringar, utifrån aspekterna att skapa en god och hushållande samhällsplanering med tillgång till kollektivtrafik, skola samt trygga rörelser för fotgängare och cyklister. Det aktuella planområdet, ligger i direkt anslutning till Bläshammar med utbyggd infrastruktur för hållbara transporter och teknisk infrastruktur. Den föreslagna lokaliseringen medger dessutom en trygg och säker skolväg till befintlig skola i Bläshammar.

Skogsbruk

Planförslaget bedöms inte påverka eller beröras av något pågående skogsbruk.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Planförslaget bedöms inte påverka eller påverkas av några ekologiska särskilt känsliga områden.

Trafik

Motortrafik

En ny busshållplats (i vardera riktningen) på väg 845 bidrar till att förbättra möjligheten till hållbart resande och en lugnare trafikmiljö utmed berörd sträcka av väg 845. Busshållplatsen innebär att ett tillkommande element införs i trafikmiljön, och den tillsammans med cirkulationsplatsens placering bidrar till hastighetsefterlevnad. Hållplatsen kan samtidigt kunna ge viss negativ påverkan på framkomligheten på väg 845, eftersom den skyltade hastigheten innebär att fordonstrafikanter ska stanna för en buss som ger tecken att köra ut från fickan.

Gång- och cykeltrafik

Genom att skapa en ny gång- och cykelväg längs den del av väg 845 som i dag saknar detta (norr om föreslagen ny cirkulationsplats) skulle utbyggnaden bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges mål och inriktning om att "Kommunen ska främja en god infrastruktur och ett hållbart resande". En utbyggd gång- och cykelväg skulle höja säkerheten för oskyddade trafikanter, öka möjligheten att färdas norrut med cykel, binda ihop befintliga gång- och cykelvägar i området samt bidra till en högre tillgänglighet. En passage med refug över 845 skulle ytterligare tillgängliggöra denna sträcka för fotgängare och cyklister. Det regleras inte inom denna detaljplan.

Även den föreslagna gång- och cykelvägen längs hela genomfartsgatan, samt kopplingar för fotgängare och cyklister till målpunkter inom och utanför planområdet, ger goda möjligheter för oskyddade trafikanter att tryggt röra sig i sin boendemiljö.

Angöring

Trafikmatning till tidigare utbyggd etapp av Bläshammar, söder om aktuellt planområde, ändras i och med planförslaget. Behovet av en cirkulationsplats och borttagandet av infart från väg 845 in på Bläshammarsvägen föreslogs först i den åtgärdsvalsstudie (ÅVS) som togs fram för Bläshammar 2016. Den nya angöringen ger några av de befintliga bostäderna en något längre körväg.

Under anläggandet av den nya cirkulationen och anslutningsvägen kommer de boende som idag kör ut på väg 845 via Bläshammarsvägen fortsatt kunna köra ut på väg 845. Infarten stängs först när cirkulation och anslutande väg är färdigbyggd.

Parkering

Åtgärdsvalsstudien (ÅVS) från 2016 föreslår att en pendelparkering för 35 stycken bilar anläggs i anslutning till en ny hållplats vid den planerade cirkulationsplatsen vid väg 845. Lokaliseringen av pendelparkeringen kan ge god tillgänglig och en trafiksäker anslutning än befintlig pendelparkering vid skolan. Det är säkrare och lättare för bilister att ta sig till pendelparkeringen via en cirkulationsplats än via en trevägskorsning som vid infarten till Bläshammar skola.

Mellankommunala frågor

Planen bedöms inte beröras av eller påverka mellankommunala frågor.

Planeringsunderlag

Detta avsnitt redovisar en sammanställning av de planeringsunderlag som legat till grund för detaljplanens omfattning och utformning.

Kommunala planeringsunderlag

Detaljplan

Inom en mindre del av aktuellt planområde gäller vid framtagande av aktuell detaljplan följande detaljplaner:

- *Detaljplan för Bläshammarsgård, Bläshammar 5:1 (1383K-P2007/62, Lantmäteriets beteckning)*

I anslutning till aktuellt planområde gäller följande detaljplaner:

- *Detaljplan för Bläshammarsgård, Bläshammar 5:1 (1383K-P2007/62, Lantmäteriets beteckning)*
- *Detaljplan för bostäder i Bläshammar, del av Bläshammar 5:1 m.fl. (1383K-P2018/6, Lantmäteriets beteckning)*

Detaljplanerna är lagrade i kommunens arkiv och finns tillgängliga på kommunens webbplats.

Planprogram

Planprogram för Bläshammar godkänt av kommunstyrelsens arbetsutskott 2004-01-13 gäller för aktuellt planområde. Planprogrammet är lagrat i kommunens arkiv.

Grundkarta

Grundkarta tillhörande detaljplan för Bläshammar etapp 3 daterad 2024-02-19. Grundkartan är lagrad i stadsbyggnadskontoret diariesystem.

Översiktsplan

Översiktsplan för Varbergs kommun antagen av kommunfullmäktige 2010-06-15 gäller för aktuellt planområde. Översiktsplanen är lagrad i kommunens arkiv och finns tillgängligt på kommunens webbplats.

Planområdet omfattas även av *Fördjupad översiktsplan för stadsområdet* antagen av kommunfullmäktige 2010-06-15. Fördjupningen av översiktsplanen är lagrad i kommunens arkiv och finns tillgängligt på kommunens webbplats.

Undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken (1998:808)

Till detaljplanen hör undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken (1988:808) upprättad 2024-02-01. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Särskilt beslut om betydande miljöpåverkan

Till detaljplanen hör särskilt beslut om att detaljplanen inte innebär någon betydande miljöpåverkan. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontorets diariesystem.

Utredningar

Nedanstående utredningar har legat till grund för detaljplanens omfattning och utformning.

Arkeologisk utredning

Arkeologisk utredning. Framtagen av Arkeologikonsult och daterad 2013. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

PM Arkeologisk förundersökning. Framtagen av Arkeologikonsult och daterad 2020-11-03. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Slutmeddelande arkeologisk förundersökning. Framtagen av Länsstyrelsen i Hallands län och daterad 2020-11-09. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Bullerutredning

Trafikbullerutredning Bläshammar 2:24, 5:1, 3:2 och 2:8. Framtagen av Akustikverkstan och daterad 2023-04-11. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Dagvattenutredning

Bläshammar VA-utredning med öppen dagvattenhantering. Framtagen av Sweco och daterad 2024-02-27. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Ekosystemtjänstkartläggning

Enkel ekosystemtjänstkartläggning Bläshammar. Framtagen av Varbergs kommun daterad 2022-02-10. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Geoteknisk utredning

Geoteknisk undersökning (PM). Framtagen av WSP och daterad 2014-04-25.

Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Geoteknisk undersökning (ritningar). Framtagen av WSP och daterad 2014-04-25.

Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Markteknisk undersökningsrapport (MUR). Framtagen av WSP och daterad 2014-04-30. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Geotekniska undersökning, installation och mätning av grundvattenrör. Framtagen av Sweco och daterad 2020-09-25. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Lokaliseringsstudie

Lokaliseringsstudie. Framtagen av Varbergs kommun och daterad 2023-04-20.

Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Naturvärdesinventering

Naturvärdesinventering. Framtagen av Naturcentrum och daterad 2015-06-09.

Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Under detaljplanens framtagande har det uppmärksammats att flera av de biotopskyddade stenmurarna inte redovisas i inventeringen. Dessa har kartlagts av kommunen under planarbetet. Även två särskilt skyddsvärda träd vilka inte redovisas i naturinventeringen uppmärksammades vid kommunens egen inventering av området.

Groddjursinventering. Framtagen av Naturcentrum och daterad 2020-06-07.

Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Utlåtande om fladdermöss i byggnader på fastigheten Bläshammar 2:8, Varberg.

Framtagen av Naturcentrum AB daterad 2023-06-20. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Riskutredning

Djurhållning. Framtagen av Sahlgrenska miljömedicin och daterad 2020-11-25.

Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Radonundersökning. Framtagen av WSP och daterad 2013-08-19. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Skuggstudie

Skuggstudie. Framtagen av Krook och Tjäder och daterad 2023-06-26. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Social konsekvensanalys med barnkonsekvensanalys

Social konsekvensanalys med barnkonsekvensanalys. Framtagen av Varbergs kommun och daterad 2024-01-22. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Trafikutredning

Trafikutredning. Framtagen av Sigma och daterad 2023-11-24. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Åtgärdsvalsstudie. Framtagen av ÅF och daterad 2016-01-21. Dokumentet är lagrat i stadsbyggnadskontoret diariesystem, och finns under samrådet tillgängligt på kommunens webbplats.

Planeringsföresättningar

Detta avsnitt innehåller en redovisning av de föresättningar på platsen och i omgivningarna som har haft betydelse för planens utformning och omfattning. Avsnittet innehåller också en sammanfattning av innehållet i de planeringsunderlag som använts och vilka slutsatser som varit relevanta för detaljplanens utformning och omfattning.

Kommunala planeringsföresättningar

Planbesked

Bakgrund till ärendet är ett positivt planbesked beslutat av byggnadsnämnden den 28 mars 2018. Ansökan avsåg planläggning för par-, rad-, kedjehus, villor och flerbostadshus för att möjliggöra en vidare utbyggnad av Bläshammars bostadsområde.

Översiktsplan

Översiktsplan för Varbergs kommun antagen av kommunfullmäktige år 2010 anger för aktuellt planområde *Utbyggnadsområde för bebyggelse och infrastruktur – Föreslagen bebyggelse*.

Fördjupning av översiktsplan för stadsområdet antagen år 2010 anger för aktuellt planområde *Förändrad markanvändning – Föreslagen blandad bebyggelse*.

Planförslaget är förenligt med översiktsplanen och med länsstyrelsens granskningsyttrande över översiktsplanen.

Planprogram

Aktuellt planområde omfattas av program för Bläshammarsområdet, godkänt av kommunstyrelsens arbetsutskott 2004-01-13. Programmet förslår ny bostadsbebyggelse inom Bläshammar där bland annat aktuellt planområde ingår. Planprogrammet omfattar en exploatering om totalt 300 bostäder att bygga ut etappvis.

I Bläshammar föreslås nu en mer blandad och något tätare exploatering inom programområdet än vad programmet angav, för att medge ett mer effektivt markutnyttjande när jordbruksmark tas i anspråk.

Inom programområdet finns två lagakraftvunna detaljplaner. Etapp 1 innehåller ca 50 bostäder i villaform och är idag fullt utbyggd. Etapp 2 innehåller 80 bostäder i varierande form och är även det fullt utbyggt. Föreslagen detaljplan är en tredje- och sista etapp av utbyggnaden av Bläshammar. Vilket innebär att de detaljplanelagda områdena har en något mindre geografisk utbredning än programmet föreslås, samtidigt som det omfattar fler bostäder.

Detaljplan

Aktuellt planområde omfattas idag till en mindre del i sydväst, av *Detaljplan för Bläshammarsgård, Bläshammar 5:1 (1383K-P2007/62, Lantmäteriets beteckning)*. Användningen natur med egenskapen dagvatten föreslås genom aktuellt detaljplaneförslag ersättas med användningen gata för att möjliggöra ny trafikmatning in till tidigare etapp av Bläshammar.

Bostadsförsörjningsstrategi

I bostadsförsörjningsstrategin antagen av kommunfullmäktige den 14 september 2021 beskrivs följande planeringsprinciper: skapa förutsättningar för utveckling i hela kommunen, bidra till ett hållbart samhälle för alla och samverka, engagera och förenkla för samhällets aktörer.

Strategierna är nedbrutna i planeringsprinciper där bland annat följande berör det aktuella planområdet:

- Kommunen ska ha en god planerings- och markberedskap.
- Kommunen ska skapa förutsättningar så att utbyggnad i tätorterna kan ske inifrån och ut.
- Kommunen ska verka för variation i bostadsutbudet i hela kommunen.
- Kommunen ska skapa förutsättningar för ekonomiskt hållbar utbyggnad.
- Kommunen ska verka för att tillgodose olika gruppers behov av bostäder

Hållbarhetsmål

Hållbarhetsmålen 2017-2025, antagen 20 december 2016, ger vägledning i hållbarhetsarbetet i Varbergs kommun. "Varberg visar vägen" är den övergripande inriktningen som anger Varbergs ambitionsnivå om att bli ett föredöme och en inspirationskälla i hållbarhetsarbetet. "Livskraftiga ekosystem", "hållbar resursanvändning" och "välmående samhälle" pekar ut områden där Varberg måste fokusera för att nå en hållbar utveckling och därmed leva upp till visionen.

Nedan lyfts några av de målbilder som berör just denna detaljplaneläggning fram. En målbild under inriktningen Hållbar resursanvändning innebär att Varberg ska minimera klimatpåverkan från resor och transporter. Ett långsiktigt hållbart transportsystem förutsätter förändrade beteenden och minskad biltrafik. Dit kan vi nå genom en medveten samhällsplanering som erbjuder lättillgängliga möjligheter att transportera sig med hjälp hållbara transportslag, så som gång, cykel och kollektivtrafik.

En annan målbild under samma inriktning innebär att Varberg bevarar och utvecklar ekosystemtjänsternas funktion och kvalitet. Att utveckla och säkra tillgången till naturens ekosystemtjänster är ett grundläggande långsiktigt samhällsintresse. Ekosystems förmåga att leverera olika tjänster måste beaktas i samhällsplaneringen. Framförallt då flertalet av ekosystemens tjänster kan betraktas som helt oundgängliga, då de i många fall inte kan ersättas med andra resurser eller teknik.

Under inriktningen Välmående samhälle återfinns målbilden Varberg erbjuder en attraktiv och hållbar livsmiljö där människor trivs, stannar kvar och flyttar in. Att kunna hitta en bostad som passar den aktuella livssituationen är en central faktor när vi väljer bostadsort. Att lätt kunna hitta en annan bostad då situationen förändras gör det lättare att stanna kvar. En ort där det finns en mångfald av boendeformer som matchar olika preferenser, olika skeden i livet och olika plånböcker gör det lätt att flytta in och bo kvar.

Grönstrategi

I grönstrategin ”Samma, lek och svärma” beslutad av kommunfullmäktige den 17 september 2013 finns fem delstrategier presenterade för att ta vara på den potential och möjligheter som landskapet, bebyggelsen och natur- och kulturmiljöerna erbjuder.

Strategierna är nedbrutna i riktlinjer där bland annat följande berör det aktuella planområdet:

- Planera med vatten som en tillgång i bebyggd miljö
- Förtäta med upplevelser och aktiviteter
- Planera för nya Punkter, Platser och Områden
- Skydda grönområden med höga natur- och rekreationsvärden
- Utnyttja ekosystemens tjänster
- Bind samman aktiviteter och upplevelser
- Gör utemiljön tillgänglig
- Skapa lekfulla miljöer

Inom det aktuella planområdet tillskapas närparker och stadsdelspark. Planområdet är beläget nära rekreationsområdet Fågeldammen.

Riktlinjer för ekosystemtjänster

Riktlinjer för ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder är beslutade av kommunfullmäktige den 12 december 2023. Riktlinjerna styr kommunkoncernernas arbete med att främja ekosystemtjänster från fysisk planering till förvaltning av mark, till exempel i samband med exploatering i tätortsnära natur.

Riktlinjer för ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder anger hur Varbergs kommun ska bevara, integrera, utveckla och tillskapa ekosystemtjänster för att trygga en långsiktigt hållbar tillväxt, från översiktsplan till förvaltning av den byggda miljön. Riktlinjerna anger också hur kommunen ska agera i de fall ekosystemtjänster påverkas negativt.

Ytterst handlar riktlinjerna om att lämna vidare välfungerande ekosystem och en rik biologisk mångfald till kommande generationer, vilket också är ett av kommunens förhållningssätt för att nå visionen om Västkustens kreativa mittpunkt: ”Vi ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov socialt, ekonomiskt och ekologiskt”.

Riktlinjen bygger på 5 övergripande principer som handlar om att främst bevara och utveckla ekosystemtjänster samt vid förlust kompensera för dem.

1. Ekosystemtjänster ska bevaras och utvecklas
2. Negativ påverkan på ekosystemtjänster ska undvikas
3. Förlust av ekosystemtjänster ska kompenseras
4. Helhetssyn och långsiktighet ska prägla arbetet med ekosystemtjänster
5. Kommunens nämnder och bolag ska vara förebilder i arbetet med ekosystemtjänster

För den aktuella detaljplanen har en ekosystemtjänstkartläggning genomförts. För mer om planområdets ekosystemtjänster läs kapitel Planförslag – Ekosystemtjänster, Konsekvenser – Ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder samt Planeringsförutsättningar – Ekosystemtjänster.

Trafikstrategi

Trafikstrategin antagen av kommunfullmäktige 2015 pekar ut kommunens inriktning för att uppnå ett effektivt, säkert och hållbart trafiksystem, med ett horisontår på 2030. Trafikstrategin är uppbyggd kring ett antal ställningstaganden, vilket är ett beslut om vad vi ska åstadkomma och strategier för hur vi uppnår våra ställningstaganden. De tre kategorierna som ställningstagandena och strategierna delas in i är: hållbart resande, hållbara godstransporter och hållbart stadsrum.

För det aktuella planområdet ska utgångspunkten vara att goda förutsättningar för ett nyttjande av hållbara transporter ges. Inne i det nya bostadsområdet ska företräde ges för fotgängare och cyklister, framför bilens framkomlighet.

Utbyggnadsplan för bostäder

I utbyggnadsplanen, antagen av kommunstyrelsen den 27 juni 2023, föreslås när i tiden planer är lämpliga att starta utifrån de förutsättningar som finns, där även genomförbarhet, nytta och hållbarhet har vägts in.

Bläshammar och aktuellt planområde finns inte tidsatt i Utbyggnadsplanen från 2023 då Bläshammar redan är under utbyggnad och en tidsättning redan finns för aktuellt planområdet genom en pågående planprocess.

Regionala planeringsförutsättningar

Regional cykelplan

I Regional cykelplan 2020-2029 finns två objekt omnämna som indirekt eller direkt berör det aktuella detaljplanområdet. En säker planskild passage föreslås vid Lindhovs rondellen 1,5 km sydost om planområdet. Även en cykelväg längs väg 845 föreslås i den regionala cykelplanen. Delar av denna cykelväg ingår i aktuell detaljplan. Cykelvägen bidrar till att koppla Bläshammar på ett trafiksäkert sätt mot den regionala cykelleden, Kattegattleden.

De bägge objekten är i den regionala cykelplanen med som framtida objekt men inte som högst prioriterade. Åtgärderna kan bli aktuella för utbyggnad under perioden 2020-2029.

Riksintressen

Rörligt friluftsliv

Planområdet omfattas av riksintresse för rörligt friluftsliv och turism enligt 4 kap 2 § MB. Inom dessa områden ska turismen och friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Bestämmelserna hindrar inte utveckling av befintlig tätort eller det lokala näringslivet.

Högexploaterad kust

Planområdet omfattas av riksintresse för högexploaterad kust enligt 4 kap 4 § MB. Inom dessa områden ska turismen och friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Bestämmelserna hindrar inte utveckling av befintlig tätort eller det lokala näringslivet.

Natura 2000

Planområdet är beläget drygt en kilometer norr om riksintresse för Natura 2000 enligt fågeldirektivet, 4 kap 1 och 8 § MB. Getteröns fågelreservat är ett av Sveriges mest värdefulla fågelområden. Syftet med Natura 2000-området är att ge ett långsiktigt skydd åt de arter och naturtyper som finns inom området.

Trafikkommunikation

Planområdet är beläget omkring 250 meter väster om riksintresse för Västkustbanan. Västkustbanan omfattas av riksintresse för befintlig järnväg enligt 3 kap 8 § MB.

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken

Jordbruksmark

Brukningens jordbruksmark får enligt miljöbalken (MB) 3 kap. 4 § tas i anspråk för byggande eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och att detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Större delen av området består av flack jordbruksmark (klass 6 och 4).

Inom ramen för framtagandet av kommunens översiktsplan med tillhörande fördjupningar har intressen mellan jordbruksmark och utveckling av bostäder vägts, och ÖP anger att viss jordbruksmark kan tas i anspråk för kommunens utvecklingsbehov för att tillgodose behovet av bostäder och verksamheter.

En lokaliseringsutredning med motiv till ianspråktagandet av jordbruksmarken inom planområdet finns framtagen.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Planförslaget bedöms inte påverka eller påverkas av några ekologiska särskilt känsliga områden. Recipient påverkas inte på grund av rening av dagvatten enligt framtagna beräkningar.

Miljö kvalitetsnormer

Luft

Miljö kvalitetsnormen för luft har bedömts utifrån en objektiv skattning som ger en preliminär bedömning av halter av partiklar (PM₁₀) och kvävedioxid (NO₂) i gatumiljö. Luftkvaliteten är under utvärderingsströskeln och planen kommer inte innebära en ökad risk för luftföroreningar.

Vatten

Miljö kvalitetsnormen omfattar ytvatten i sjöar, vattendrag och kustvatten samt grundvatten. Vattenförekomsten får inte påverkas av en verksamhet på så sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.

Recipient för planområdet är Munkån, vars ekologiska status idag är otillfredsställande och dess kemiska status ej uppnår god.

Buller

Miljö kvalitetsnormen för buller gäller endast för kommuner med mer än 100 000 invånare, och Varberg omfattas därför inte. I samtliga nybyggnadsprojekt finns dock alltid en strävan att begränsa buller och förordningen om trafikbuller (2015:216) gäller.

En bullerutredning har tagits fram som underlag för planförslaget.

Geotekniska förhållanden

En översiktlig geoteknisk undersökning har genomförts. I större delen av undersökningsområdet underlagras vegetationsskiktet av kraftigt växellagrad sand-, silt- och lerjord. Till 1,5 - 2,5 meters djup utgörs jorden huvudsakligen av relativt fast sand- och siltjord för att därunder övergå till kraftigt skiktad sand-, silt- och siltig lerjord. Inlagrad i jorden finns fastare lager med sand och silt. Jorden är genomsatt av skikt. Fast botten bedöms att variera mellan cirka 3 och 19 meter baserat på sonderingsresultatet. Planområdets topografi och utförda geotekniska undersökningar visar på att undersökningsområdet är stabilt. Risken för skadliga differenssättningar bedöms som liten.

Området lämpar sig för ytlig grundläggning med plattor eller sulor i mark under förutsättning att all jord och fyllning som innehåller organiskt material såsom mulljord utskiftas. Byggnader bedöms kunna grundläggas direkt i mark utan grundförstärkning om grundläggning och fyllning i övrigt sker enligt beräknade förutsättningar i geoteknisk utredning.

I undersökningsområdets nordvästra del, finns ett område med mer homogen lös siltig lera till relativt stora djup, större än 12 meter. Även här är jorden genomsatt av sand- och siltskikt men i betydligt mindre grad än inom övriga delar av undersökningsområdet. Över lerjorden finns ett vegetationsskikt och ett sandlager till omkring 1,5 meters djup. Fast botten bedöms att ligga på upp till ca 25 meters djup baserat på sonderingsstopp av sonderingar utförda 2003 samt 2013. Planområdets topografi och utförd geoteknisk okulär besiktning visar på att undersökningsområdet är stabilt. Lerjorden är mycket sättningkänslig. Uppfyllnad från befintlig markyta får här ej överstiga 50 cm och färdigt golv ej sättas högre än 50 cm ovan befintlig markyta. Enbostadshus i ett till ett och ett halvt plan, dvs belastningar på maximalt 10 kPa från planerat hus, bedöms kunna grundläggas direkt i mark utan grundförstärkning om grundläggning och fyllning i övrigt sker enligt beräknade förutsättningar i geoteknisk utredning.

Centralt i området finns ett område där jordlagren består av ett tunt sandlager ovan ett tunt lager mycket lös lera på en växellagrad jord bestående av lera, sand och silt ned till stora djup. Fast botten bedöms att ligga på upp till ca 22 meters djup. Undersökningsområdet är stabilt. Lerjorden är mycket sättningkänslig. Detta område lämpar sig för småhus samt flerbostadshus i två plan med ytlig grundläggning med plattor eller sulor i mark.

Då det inom stora delar av planområdet finns lös sättningkänslig jord bör uppfyllnader inom området undvikas.

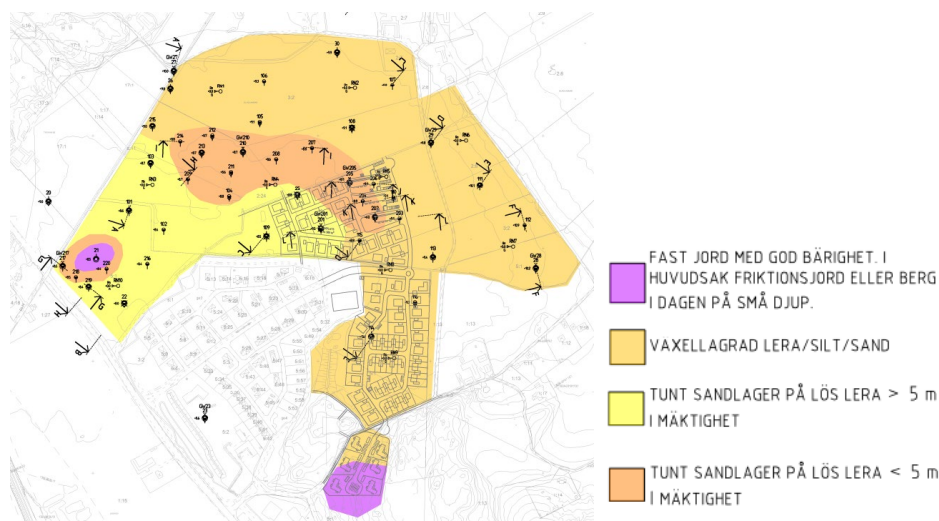

Bild 16. En kartbild som visar en jordartsbedömning för planområdet samt för tidigare utbyggd etapp. Från den geoteknisk utredningen.

Hydrologiska förhållanden

Generellt ligger grundvattennivån omkring 1 och 1,5 meter under markytan vid undersökningstillfället (2013). Ytterligare mätning av grundvattennivån har gjorts med avläsning fyra gånger under perioden juli-november 2019. Under sommartid låg

grundvattennivån ungefär omkring 1 till 1,5 meter under markytan och ökade under hösten till att ligga precis under eller i nivå/över markytan i november (2019). En exploatering medför ofta en grundvattensänkning. Detta beror huvudsakligen dels på att naturlig infiltration i marken förhindras genom att regnvatten från tak och hårdgjorda ytor avleds i ledningssystem, dels på att området kan dräneras av nya ledningsgravar. Inom området bör därför hänsyn tas till detta genom att dagvatten tas om hand lokalt genom markinfiltration samt att ledningsgravar utförs på sådant sätt att dränering av omgivande mark minimeras.

Fysisk miljö

Befintlig bebyggelse

Inom planområdet finns en befintlig gård. Gårdsbebyggelsen består av ett boningshus i trä samt två ekonomibygnader. Strax norr om planområdet ligger ett antal bostadshus och gårdar. Söder om planområdet återfinns ett större bostadsområde omfattande etapp 1 och 2 av planprogram för Bläshammar.

Då de befintliga ekonomibygnaderna inom planområdet är tänkt att rivas har en fladdermusinventering av byggnaderna gjorts. Vid inventeringen hittades inga yngelkolonier, av någon fladdermusart, i någon av byggnaderna. Det hittades heller inga spår som tyder på att yngelkolonier har funnits där, t.ex. stora spillningshögar, slitage av färg kring eventuella inflygningshål eller liknade. Fynd gjordes av en ensam nordfladdermus. En liten mängd spillning i ladugården visar också att någon enskilda individ av dvärgpipistrell eller någon art i släktet *Myotis* tillfälligt har dagvilat där. De arter eller artpar som noterades vid inventeringen hör till de vanligaste arterna i Sverige.

Grönstruktur

Planområdet utgörs huvudsakligen av jordbruksmark. I jordbrukslandskapet återfinns diken och mörkelgravar. I gamla ägoslagsgränser finns stenmurar. Längs stenmurarna, dikena, grusvägar och runt mörkelgravar finns busk- och trädvegetation.

Längs områdets södra gräns, från mitten och vidare öster ut finns en trädråd av ett flertal äldre ekträd med höga naturvärden, varav ett träd kan klassas som ett särskilt skyddsvärt träd, med en stamdiameter på minst en meter. Resterande ekar är mycket bevarandevärda på grund av sin höga ålder och med en stamdiameter på 60-70 cm. I områdets södra gräns finns även en rad med klibbal. Alarna fyller en viktig funktion när det kommer till att ta upp vatten.

Invid grusvägen i planområdets nordöstra del finns en trädråd med äldre kastanjetråd och döda oxlar som hyser höga naturvärden.

Längs grusvägen utmed planområdets norra gräns finns en trädråd av yngre aspar med lägre naturvärden. Även i planområdets nordöstra gränser finns uppvuxna träd.

Landskapsbild

Området avgränsas i norr och i öster av åkermark där skiljegränsen utgörs av grusvägar, stenmurar eller diken. I östligaste delen av planområdet höjer sig marken till en låg nordväst-sydöstlig åsrygg. I förlängningen av åsryggen norr ut ligger byn Stora Bläshammar, varav den sydligaste belägna av gårdarna ingår i planområdet. I söder gränsar planområdet mot ett öppet dike med trädridå som även är skiljelinje till befintlig utbyggnad av Bläshammar. I väster avgränsas planområdet av vägområdet till väg 845.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystem ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Ekosystemtjänster synliggör vårt beroende av fungerande ekosystem. Hur man använder mark och vatten, planerar och bygger är centralt för att bevara och utveckla ekosystemens kapacitet att leverera ekosystemtjänster.

Inom området är det stenmurar, träden och vattenansamlingarna som står för de flesta ekosystemtjänsterna. Dessa är bland annat luft- och vattenrening, flödes-, närings- och temperaturreglering, jordmånsbildning, bullerbarriär, biologisk mångfald och livsmiljöer.

Planområdet består idag till stora delar av jordbruksmark och levererar den försörjande ekosystemtjänsten matproduktion.

För mer information om ekosystemtjänster hänvisas till framtagen ekosystemtjänstkartläggning.

Trafik

Gång och cykel

En gång- och cykelväg finns från Lindhovsrondellen upp till Bläshammar. Vid Bläshammar skola finns en gång- och cykelöverfart, från denna överfart fortsätter en gång- och cykelväg mot Trönningenäs och Kattegattleden. Norr om Bläshammars skola fortsätter gång- och cykelvägen längs med väg 845 med koppling till det befintliga bostadsområdet (etapp 1 och 2).

Som rekreativ väg används befintlig samfällad grusväg genom området.

Kollektivtrafik

Bläshammar har ett gott läge för kollektivtrafikpendlare. Till Varbergs centrum går buss och från Varbergs station går det att ta tåget till Göteborg, Halmstad, Malmö eller Köpenhamn. Dessutom planeras ytterligare en tågstation för pendlare norrut, vid blivande Värö station i Väröbacka cirka 10 kilometer norr om Bläshammar.

Kollektivtrafik trafikerar längs med väg 845, med två stopp i Bläshammar. Buss 615 trafikerar sträckan och har avgångar flera gånger under dagen. Mellan Varbergs bussterminal och Bläshammar tar det cirka 20 minuter med buss.

Biltrafik

Väg 845 sträcker sig genom Bläshammar samhälle. Vägen har två körfält, ett i varje riktning, och är cirka 8 meter bred. Vägen är en del av gamla E6 varför den har en utformning som tillåter högre hastigheter. Hastighetssänkningar har dock gjorts på sträckan vid Bläshammar genom reglering och fartdämpande åtgärder. Förbi Bläshammar skola är hastighetsbegränsningen satt till 30 km/h, vid bostadsområdet i Bläshammar samt vid korsningen med Trönningenäsvägen till 50 km/h och 70 km/h på övriga sträckor.

Runt Bläshammar slingrar sig en mindre samfälld grusväg med infart vid skolan i söder samt infart i norra Bläshammar. Grusvägen används som tillfartsväg för de bostadshus och gårdar som ligger norr om planområdet. På gårdarna bedrivs småskaligt lantbruk och transporter med lantbruksfordon förekommer på grusvägen. På en gård bedrivs en mark- och grävfirma, varvid lastbilstransporter förekommer på grusvägen. Även angöring till åkermark öster om planområdet sker via denna väg.

Parkering

Vid Bläshammar skola finns en allmän pendelparkering. Denna föreslås i detaljplanen få en annan placering.

Service

En förskola samt en F-6 skola finns i Bläshammar strax söder om planområdet.

Närmsta kommersiella service finns i Varberg nord samt Varbergs centralort. Varberg nord ligger drygt 4 km bilväg, eller 3 km cykelväg från planområdet. Varbergs centrumhandel ligger ca 7 km söder om planområdet.

Kulturmiljö

Planområdet innehåller en anseelig stäcka av stenmurar i olika skick. Stenmurarna är placerade i gamla ägoslagsgränser. Lämningar från jordbrukslandskapet finns även i form av en åkerholme och flera märkegravar.

Fornlämningar

En arkeologisk utredning har genomförts och inom detaljplaneområdet påträffades lämningar av boplatskaraktär. För att klargöra de påträffade fornlämningarnas karaktär har en arkeologisk förundersökning genomförts. Inom fornlämningen dokumenterades förhistoriska härdar, en kokgrop och två stolphål. Länsstyrelsen bedömer att den utförda förundersökningen har tagit till vara fornlämningens kunskapspotential och att inga ytterligare arkeologiska insatser är nödvändiga. Inget

hinder föreligger längre ur arkeologisk synpunkt för att det förundersökta området tas i anspråk för exploatering.

Byggnadsminnen

Inga identifierade byggnadsminnen inom eller i angränsning till planområdet.

Miljö

Natur

De många stenmurarna som sträcker sig längs planområdets gamla ägoslagsgränser, märkegravarna samt diken är biotoper med höga naturvärden och en hög biologisk mångfald, varför de skyddas enligt 7 kap 11 § Miljöbalken, och bör så långt som möjligt bevaras. Dispens ska sökas hos länsstyrelsen om dessa ska flyttas, rivas, läggas igen eller påverkas negativt på något annat sätt. De som kommer att bevaras vid exploatering kommer att skyddas med skyddsbestämmelser i plan.

Längs områdets södra gräns, från mitten och vidare öster ut finns en trädråd av ett flertal äldre ekträd med höga naturvärden, varav ett träd kan klassas som ett särskilt skyddsvärt träd dvs. med en stamdiameter på minst en meter. Resterande ekar är mycket bevarandevärda på grund av sin höga ålder och med en stamdiameter på 60-70 cm. Denna trädråd hyser höga naturvärden genom att erbjuda habitat för många olika djur- och växtarter samt fungerar som spridningskorridor i landskapet, men även som en visuell avskiljare och del av en äldre landskapsbild och kulturmiljö. Även raden med klibbal längs med diket i områdets södra del erbjuder många ekosystemtjänster och fungerar som visuell avskiljare av bostadsområdena. I anslutning till märkegravarna finns busk- och trädvegetation som är av stor betydelse för märkegraven som biotop.

Invid grusvägen i planområdets nordöstra del finns en trädråd med äldre kastanjeträd och döda oxlar som hyser högre naturvärden. Trädraden har bedömts som spontan uppkommen och har inte skötts som en allé. Ett av träden i raden kan klassas som ett hålträd på grund av en stor ihållighet och med en stamdiameter på nästan 50 cm klassas trädet som ett särskilt skyddsvärt träd. Ett särskilt skyddsvärt träd får inte skadas eller avverkas utan ett samråd med länsstyrelsen. Hålligheter i träd fungerar som habitat för många olika fågel-, insekts- och fladdermössarter. De är en bristvara i dagens landskap.

Längs grusvägen utmed planområdets norra gräns finns ytterligare trädråd av yngre aspar som inte hyser så höga naturvärden. Denna trädråd har bedömts som spontan uppkommen och har inte skötts som en allé.

Två gamla lador som finns inom exploateringsområdet. Äldre ekonomibyggnader kan hysa bo- och övervintringsplatser för fladdermöss, varför en fladdermössinventering för dessa byggnader har tagits fram. Inventeringen visade att ladorna inte är boplatser för fladdermöss.

En skyddad art enligt artskyddsförordningen, åkergroda och romklumpar, påträffades i en öppen solexponerad våtmark under en inventering 2015. Varken groddjur eller

tecken på sådana, till exempel i form av romklumpar, noterades under en fördjupad groddjursinventering 2020. Den aktuella våtmarken där åkergröda hittades 2015, var vid inventeringen 2020 mycket starkt näringspåverkad av gäss, nedbetad och full av träck, och därmed inte längre lämplig miljö för groddjur.

I samband med inventeringarna under våren 2015 hittades även två rödlistade arter. Ask återfanns på flera ställen längs med stenmurarna och gulsparv på ett ställe. Ask har generellt sett minskat mycket på senare tid som följd av askskottsjuka. Dessa träd bör därför bevaras i så stor mån som möjligt längs med stenmurarna, då de fungerar som spridningskorridor för fåglar. Träden levererar dessutom flera ekosystemtjänster såsom temperaturreglering och visuell rumsavskiljare på grund av sin höga ålder. Längs med stenmurar och diken finns dessutom många videbuskar som är viktiga pollenleverantörer för vildbin under tidiga vårvintern. Dessa ska bevaras i så stor mån som möjligt vid exploateringen.

Under detaljplanens framtagande har det uppmärksammats att flera av de biotopskyddade stenmurarna inte redovisas i inventeringen 2015. Dessa har kartlagts av kommunen under planarbetet. Även två särskilt skyddsvärda träd, vilka inte redovisas i naturinventeringen, uppmärksammades vid kommunens egen inventering av området.

Strandskydd

Enligt Länsstyrelsen i Hallands PM Strandskydd vid småvatten/små vattendrag (2020-01-20) omfattas anlagda dammar och våtmarker, med en vattenspiegel om högst 1000 m², inte av strandskydd. Detta gäller även artificiella vattendrag för markavvattning såsom diken.

Befintliga diken inom planområdet bedöms vara grävda diken för markavvattning och omfattas därmed inte av strandskydd.

Märgelgravarna klassas som anlagda småvatten och omfattas därmed inte av strandskydd.

Dagvatten

Recipienten för planområdets dagvatten är Munkån.

De redan utbyggda delarna av Bläshammar har separata dagvattendammar som efter fördröjning och rening avleds med ledningar och diken via Bläshammarskolan och kringliggande bebyggelse till dike och vidare till Munkån.

Naturvatten från kringliggande områden samt delar av väg (väg 845) avleds via diken och ledningar till dagvattenledningarna vid Bläshammarskolan.

Markföroreningar

I planområdets östra gräns finns en mindre förbränningsplats noterad. När grävarbetena startar i området runt förbränningsplatsen bör extra försiktighet vidtas.

Troligen är föroreningen inte akut och förmodligen inte så utbredd. Visar det sig att föroreningen är mer utbredd än vad man kan vänta sig och en sanering behöver göras ska en anmälan om avhjälpandeåtgärder enligt 28 § Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd lämnas in till Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Varberg.

Hälsa och säkerhet

Omgivningsbuller

Förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader anger de riktvärden som gäller för trafikbuller utomhus från spår-, väg- och flygtrafik vid bostadsbyggnader. Riktvärdena berör endast buller utomhus och påverkar inte befintliga regelverk gällande ljudnivåer inomhus. Enligt förordningen bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnad fasad, samt 50 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

Om ekvivalent ljudnivå 60 dBA överskrids vid fasad ska minst hälften av rummen vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasad, och 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids vid fasad mellan klockan 22 och 06.

Om maximal ljudnivå överskrids vid uteplats bör nivån inte överskridas med mer än 10 dBA maximal ljudnivå fem gånger per timme mellan klockan 06 och 22.

De gällande riktvärdena för skol- eller förskolegårdar anger följande avseende buller från spårtrafik och vägar:

Ljudnivån 50 dBA bör alltid uppnås vid så stor del av varje skolas utevistelseyta som möjligt såväl vid nyplanering som vid befintliga verksamheter. Riktvärdet bör så långt möjligt även uppfyllas vid de delar av skolbyggnadens fasader som vetter mot ljudskyddad sida, normalt skolgård och utevistelseytor. För övriga ytor utomhus bör målsättningen vara att klara 55 dBA. Värdena avser ekvivalent ljudnivå för dygn.

Del av skolgård	Ekvivalent ljudnivå för dygn (dBA)
Minst 50 procent av skolgårdens yta. (De ytor där barnen befinner sig mest, exempelvis för lek eller vila.)	50
Övriga vistelseytor inom skolgården	55

I anslutning till området ligger väg 845 och väg 41, med planområdet mitt emellan. Västkustbanan går förbi sydväst om området och bidrar med buller från spårtrafik.

En bullerkartläggning för området finns framtagen, vilken visar att området obebyggt är utsatt för buller med en ekvivalent nivå mellan <50 och 60 dBA och en maximal nivå på mellan <60 och 75 dBA. Åtgärder för att uppnå samtliga riktlinjerna för buller finns i detaljplaneförslaget.

Risk för olyckor

Planområdet bedöms inte vara utsatt för risk för olyckor.

Risk för översvämning

Planområdet bedöms inte vara utsatt för risk för översvämning då inget vattendrag finns i planområdets närhet.

Risk för erosion

Planområdet bedöms efter resultat av framtagen geoteknisk utredning, samt utifrån karttjänst för vägledning om ras, skred och erosion, inte vara utsatt för risk för erosion.

Risk för skred

Planområdet bedöms efter resultat av framtagen geoteknisk utredning, samt utifrån karttjänst för vägledning om ras, skred och erosion, inte vara utsatt för risk för skred.

Risk för ras

Planområdet bedöms efter resultat av framtagen geoteknisk utredning, samt utifrån karttjänst för vägledning om ras, skred och erosion, inte vara utsatt för risk för ras.

Markradon

En markradonundersökning har genomförts för området. Denna undersökning, baserad på mätningar samt jordartsbedömning, klassar marken som lågradonmark. I mätningen har vid en mätpunkt en avvikelse från lågradon uppmäts inom planområdet.

Klassificeringen ska även gälla de markförhållanden som råder när eventuella byggnader färdigställts, varför hänsyn måste tas till bland annat schaktning, uppfyllnad och ledningsgravar. Även tillförda massor, byggmaterial samt vatten måste uppfylla kraven för lågradonmark. Ansvar för att bedöma den faktiska risken på varje byggplats och vidta tillräckliga skyddsåtgärder krävs av den som ska bygga.

Allergener

Strax söder om planområdet finns ett stall med plats för tre hästar samt tillhörande hagar.

Sociala

Barn

Barnkonventionen inkorporerades i svensk lagstiftning den 1 januari 2020. Enligt barnkonventionen ska barnets rättigheter beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn. Till denna plan har en barnkonsekvensanalys tagits fram.

Det utbyggda bostadsområdet söder om aktuellt planområde fungerar väl idag ut ett barnperspektiv med plats för lek inom den egna tomten, på bostadsgården, på anlagda lekytor inom bostadsområdet samt inom naturmarken i direkt anslutning. Inom gällande detaljplan för etapp 2, söder om planområdet kommer en stadslekplats att anläggas. Denna lekplats ska vara till för hela Bläshammar, såväl befintliga två etapper som den aktuella tredje etappen.

Förskola och skola upp till F-6 finns i Bläshammar. Det finns separata gång- och cykelvägar som möjliggör för barn att röra sig inom området utan större korsningspunkter med biltrafiken. Kvartersgatorna där blandtrafik råder är anpassade för lågfart.

Demografi

Bläshammar har vid framtagandet av planförslaget en större andel barnfamiljer än kommunen i stort.

Jämlikhet

Den gestaltade livsmiljön påverkar människornas vardag utifrån bland annat hälsa och välbefinnande. Arkitektur, form, design, konst och kulturarv har därför en avgörande betydelse i samhällsbyggandet. Människans och platsens identitet kan stärkas och tryggheten öka med en jämlik tillgång till väl gestaltade och omhändertagna miljöer.

Trygghet

Planområdet är idag företrädesvis jordbruksmark och den marken nyttjas inte av allmänheten eller närboende.

Märgelgravarna i området är idag inte stängslade.

Väg 845 saknar idag säker passage för oskyddade trafikanter i anslutning till planområdet och befintlig hållplats för södergående trafik.

Teknik

Vatten, spill- och dagvatten

Dagvatten från Bläshammar skola samt de befintliga utbyggnadsområdena i Bläshammar, etapp 1 och etapp 2, vägdagvatten och naturmarksvatten från mark väster om planområdet avleds idag via dagvattenledningar till ett dike beläget nedströms skolan och vidare till Munkån.

Aktuellt planområdet avleds idag i dagvattenledning via ett öppet dagvattenmagasin vars utlopp anslutet till en dagvattenledning som är belägen utmed väg 845. Dagvattnet avleds i ledning till ett öppet dike beläget strax innan skolan för att under skolgården bli kulverterad ledning. Efter skolan avleds dagvattnet i ledning som mynnar i ett dike som ansluter till Munkån.

Planområdet ingår idag inte i antaget verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Vivab har inga ledningar inom planområdet idag, planområdet kommer att tas in i verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.

Det finns privata va-ledningar som tillhör en va-förening, som idag har anslutningspunkt vid den redan utbyggda etapp 1 och som ska flyttas till aktuellt planområde.

Energiförsörjning

Eldistributör i området är Varbergsortens Elkraft.

Elektriska luftledningar korsar planområdet. Ledningarna behöver flyttas/grävas ned.

Bredband

Fibernätet i området ägs av Varberg energi. Befintliga ledning för fiber finns väster om väg 845 samt inom de två utbyggda etapperna av Bläshammar. Anslutning kan göras vid befintlig cirkulationsplats precis söder om aktuellt planområde.

Ledningar ägda av IP-Only finns inom planområdets östra och norra delar. Ledningarna behöver flyttas. Ledningar ägda av Skanova finns inom planområdets västra och sydvästra delar och kan behöva flyttas.

Ledningar ägda av Telnor och Tele2 ligger utanför planområdet längs väg 845.

Fjärrvärme

Fjärrvärmenätet i områdets närhet ägs av Varbergs energi. Fjärrvärmenätet är beläget längs väg 845s västra sida.

Avfallshantering

VIVAB ansvarar för hämtning av hushållsavfall i området. Närmsta återvinningscentral och återvinningsstation finns i Trönninge 3 km från planområdet.

**VARBERGS
KOMMUN**

Beslutsförslag
2024-03-14

1 (2)
Dnr: KFN 2024/0042-
1

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott

Kultur- och fritidsförvaltningen
Lorenza Palmarini,

8. Reviderad biblioteksplan

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår kultur- och fritidsnämnden besluta

- 1) anta ändringar och tillägg i den reviderade biblioteksstrategin

Beskrivning av ärendet

Biblioteken i Varbergs nuvarande biblioteksstrategi (i dokumentet kallad biblioteksplan) antogs av kultur- och fritidsnämnden i december 2021. Strategin har inget slutdatum utan ska revideras vartannat år.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Reviderad biblioteksplan 2024

Bilaga 2 Nuvarande biblioteksplan

Bilaga 3 Beslutsförslag 2024-03-14

Övervägande

I kölvattnet av pandemiåren och i ljuset av den situation som råder i Europa behöver biblioteken se över de grundläggande förutsättningarna för att säkerställa att verksamheten kan bedrivas även i krissituationer. Biblioteket är en av de samhällsinstitutioner som har högt förtroende hos allmänheten och klassas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som en samhällsviktig verksamhet för bevarande av kulturarvet.

Ändringar och tillägg har gjorts under avsnitten *Digitalisering* och *Ett bibliotek för alla* och är tänkta att säkra tillgång till biblioteksservice och bibliotekslokaler under eventuell kris.

POSTADRESS
Varbergs kommun

432 80 Varberg

BESÖKSADRESS

TELEFON
0340-880 00
TELEFAX

ORGANISATIONSNUMMER
212000-1249

E-POSTADRESS

WEBBPLATS
www.varberg.se

Jämlikhetsaspekt

Biblioteket är öppet för alla som behöver det utan krav på motprestation. Många kommer till biblioteket för att läsa, låna böcker, datorer och wifi för att arbeta. Biblioteksbesökaren kan även få hjälp med informationssökning och digital hjälp. Biblioteken arbetar med att minska det digitala utanförskapet och allas rätt till lika möjlighet och tillgång till kunskap.

Att stänga biblioteket vid kris eller krig kan medföra en kraftig begränsning av många människors möjlighet att kunna ta del i samhället, studera och klara sin vardag.

Ekonomi och verksamhet

Biblioteken i Varberg söker årligen olika bidrag hos Statens kulturråd. Ett av kraven för att kunna söka bidragen är att det finns en gällande och aktuell biblioteksstrategi. Att inte kunna söka dessa bidrag på grund av en inaktuell och icke reviderad biblioteksstrategi skulle innebära en ekonomisk förlust för biblioteken.

Bidragen är en förutsättning för att kunna genomföra aktiviteter och mediainköp utöver dem som ryms i ordinarie budget.

Samråd

MBL § 19

Kultur- och fritidsförvaltningen

Anna Reinhardt
Förvaltningschef

Mariella Sivertstrand
Avdelningschef

VARBERGS
KOMMUN

Biblioteksplan

Kultur- och fritidsnämnden

Policy
Program
Riktlinje
» **Strategi**
Anvisning
Handlingsplan

Beslutad av Kultur- fritidsnämnden	och	Beslutsdatum och paragrafnummer 2021-12-21 § 140	Diarienummer KFN 2021/0039	Dokumentansvarig avdelning Kultur- och biblioteksavdelningen
--	-----	---	-------------------------------	---

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte	3
Förtydligande och avgränsning	3
Folkbibliotek	4
Biblioteken i Varberg	4
Underlag till valda prioriterade områden	5
Biblioteksplanens fyra prioriterade områden	5
Läsfrämjande	5
Bibliotek för alla	6
Digital kompetens och delaktighet	7
Nå fler	7
Ansvar och uppföljning	8
Lagstiftning och styrdokument	8

Inledning

Bakgrund

Enligt bibliotekslagen, SFS 2013:801, ska varje kommun anta en biblioteksplan för sin verksamhet, biblioteken och deras huvudmän ska samverka. Biblioteksplanen ska vara det styrdokument som anger riktningen för bibliotekens utveckling och prioriteringar i verksamheten.

Biblioteksverksamhet ska bedrivas enligt bibliotekslagen, fastställda nationella, regionala och kommunala kulturpolitiska mål och riktlinjer samt av nämnden beslutade övergripande mål.

Utifrån Varbergs kommuns riktlinjer för styrdokument utgör biblioteksplanen en strategi. I texten används genomgående begreppet biblioteksplan vilket är den term som är förenlig med bibliotekslagen.

Syfte

Syftet med biblioteksplanen är att ge strategisk vägledning för att styra utveckling och prioriteringar för biblioteksverksamheten. Invånarna i kommunen ska vara informerade om vilken inriktning och omfattning biblioteksverksamheten har, samt att dessa dokument kan påverka verksamheten.

Förtydligande och avgränsning

Denna biblioteksplan omfattar folkbiblioteksverksamheten i Varbergs kommun och berör inte skolbiblioteksverksamheten, som regleras av skollagen.

Folkbibliotek

I bibliotekslagen betonas bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och den grundläggande roll de spelar för fri tillgång till information, kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Folkbibliotek ska enligt bibliotekslagen finnas i Sveriges samtliga kommuner. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. De ska främja läsning och tillgång till litteratur och ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.

Enligt §7 bibliotekslagen ska folkbiblioteken också verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet.

Biblioteken i Varberg

Biblioteken i Varberg består av stadsbibliotek, sex lokalbibliotek, en bokbuss och ett campusbibliotek. Samtliga bibliotek, utom stadsbiblioteket, är meröppna bibliotek.

De fysiska biblioteken kompletteras med det digitala. Via bibliotekets webbplats är databaser och elektroniska medier tillgängliga för kommunens invånare.

Underlag till biblioteksplanens valda prioriterade områden

Bibliotekslagen betonar bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och den grundläggande roll de spelar för fri tillgång till information, kunskaps- och litteraturförmedling och fri åsiktsbildning. I syfte att uppfylla denna roll och uppnå Varbergs mål och vision har fyra prioriterade områden identifierats.

Biblioteksplanens fyra prioriterade områden

Nedan beskrivs vart och ett av de fyra områden samt hur de ska förverkligas.

Läsfrämjande

Statens kulturråds definition av läsfrämjande aktiviteter är att ta bort hinder för läsning och öppna vägar för litteratur. Läsfrämjande bidrar till att människor kan utveckla sina språk samtidigt som det stärker läsarens självförtroende och läsaridentitet. Tillgången till en mångfald av litteratur på olika språk och i olika format för läsare i alla åldrar är en förutsättning för bibliotekets läsfrämjande arbete.

En grundläggande uppgift för biblioteket är att väcka läslust och inspirera till läsning. Läsning ger inte bara upphov till ökat ordförråd, uttrycksförmåga, läskunnighet och läsförståelse, utan leder också till en vidgad syn på samhället och händelser i omvärlden, fantasi samt empati.

Att tidigt främja och stimulera barns språkutveckling, läslust, läsförståelse och eget skapande lägger grunden för det livslånga lärandet med bland annat goda läsvanor som underlättar informationsinhämtande och åsiktsbildning. Högläsning, läsande förebilder och engagerade vuxna i barnens närhet är avgörande. Vikten och värdet av att läsa och berätta tillsammans behöver belysas och förstärkas.

Barnkonventionen ligger till grund för arbetet med att särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande på biblioteksverksamheten. Satsningar på barns läsning kan ses som en social investering som medverkar till social hållbarhet i samhället. Att kunna läsa och förstå en text är en demokratifråga och en förutsättning för att kunna vara en aktiv samhällsmedborgare.

I det läsfrämjande arbetet ska biblioteket ägna särskild uppmärksamhet åt de prioriterade grupperna. Dessa är barn och ungdomar, personer med funktionshinder, personer med annat modersmål än svenska samt de nationella minoriteterna.

Biblioteken i Varberg ska verka läsfrämjande genom att:

- erbjuda ett brett utbud av litteratur och programverksamhet som är anpassad till alla, och med ett speciellt fokus på de prioriterade grupperna
- ha en aktiv omvärldsbevakning vad gäller litteratur och läsning

- medierna exponeras i biblioteket på ett sätt som ska väcka inspiration, läslust och göra dem tillgängliga för alla
- bjuda in till dialog som kan förbättra, utveckla och forma verksamheten och dess utbud
- förstärka personalens kompetens kring litteratur genom kollegialt lärande och fortbildning

Bibliotek för alla

Biblioteket intar en särskild plats i samhället då det demokratiska uppdraget är en grundpelare i all verksamhet. Biblioteket ska, så som det står i bibliotekslagen, “verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning”. Biblioteket tar inte ställning, men lyfter fram och problematisera samhällsfrågor. Detta gäller såväl i medieutbudet som i programverksamheten.

Besökare ska erbjudas ett brett och allsidigt utbud av medier i olika format och på olika språk. Genom utbud, olika tjänster och arrangemang kan biblioteket skapa möjligheter till fördjupning, nya insikter och kunskap.

Verksamhet som bedrivs på biblioteket ska utgå från principen om likabehandling och ickediskriminering. Alla besökare oavsett kön, könsöverskridande identitet, ålder, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning och sexuell läggning ska behandlas på ett jämlikt sätt. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de prioriterade målgrupper som bibliotekslagen anger.

Bibliotekets roll som fri mötesplats blir allt viktigare men det kräver att biblioteket vågar möta förändringar och besökarnas förväntningar.

Biblioteken i Varberg ska verka för att vara ett bibliotek för alla genom att:

- vara en demokratisk arena
- arbeta mediestrategiskt för att ge medborgarna en varierad och källkritisk bild av samhället
- aktivt arbeta med ett varierat programutbud
- stärka bibliotekens tillgänglighet såväl digitalt som fysiskt
- utveckla biblioteksverksamheten för dagens och morgondagens behov
- göra fler delaktiga i det offentliga samtalet
- förstärka personalens kompetens genom kollegialt lärande och fortbildning

Digital delaktighet och kompetens

Biblioteket har ett uppdrag att verka för digital folkbildning. Alla har rätt att vara med i det digitala samhället men den snabba utvecklingen av digitaliseringen kan leda till att digitala klyftor uppstår. Att vara digitalt delaktig och ha tillgång till digitala verktyg innebär dock inte per automatik tillgång till saklig och bra information. Det krävs digital kompetens för att skaffa sig en varierad och källkritisk bild av samhället och de politiska skeendena. Därför är det viktigt att kunna hjälpa och stötta användare som sällan eller aldrig använder digital teknik och digitala tjänster.

Biblioteket ska arbeta för ökad digital inkludering. Det innefattar att göra besökarna medvetna om bibliotekets digitala resurser, vilka hjälpmedel som finns, samt hur de kan användas. Biblioteket ska verka för att minska de digitala klyftorna. Det digitala utbudet ska vara tillgängligt och anpassat för de prioriterade grupperna.

Biblioteken i Varberg ska verka för digital delaktighet och kompetens genom att:

- öka besökarnas medvetenhet och kunskap kring bibliotekets digitala tjänster
- säkerställa tillgång till tekniska verktyg så som datorer och skrivare för bibliotekens besökare
- utveckla samarbetet och samverkan med andra aktörer
- förstärka personalens kompetens kring digitalisering genom kollegialt lärande och fortbildning

Nå fler

Biblioteket bör finnas där människor är, barn som vuxna. Enligt bibliotekslagen ska folkbiblioteken vara tillgängliga för alla och anpassas till användarnas behov. Genom att förlägga verksamhet utanför bibliotekets lokaler kan biblioteken nå nya målgrupper och verka nära allmänheten. Med ett aktivt uppsökande arbetssätt kan även nya användare nås för att locka dem att ta del av bibliotekets utbud.

Biblioteken i Varberg ska verka för att nå fler genom att:

- utveckla bibliotekets verksamhet kring det rörliga och mobila biblioteket
- undersöka och utveckla nya sätt och sammanhang att använda bokbussen
- uppsökande verksamheter utvecklas genom nya samarbeten och sammanhang där biblioteket kan agera
- nya grepp tas gällande tillfälliga arrangemang
- förstärka personalens kompetens kring uppsökande verksamhet genom kollegialt lärande och fortbildning

Ansvar och uppföljning

Biblioteksplanen har beslutats av kultur- och fritidsnämnden. Bibliotekscheferna är dokumentansvariga och ansvarar för att säkerhetsställa tillämpning och uppföljning samt att bibliotekets medarbetare är förtrogna med planen. Biblioteksplanen ligger till grund för bibliotekets verksamhet och handlingsplaner.

Biblioteksplanen följs upp och revideras enligt riktlinjer för styrdokument.

Lagstiftning och styrdokument

Bibliotekens internationella manifest
Barnkonventionen
Bibliotekslagen
Hallands regionala kulturplan
Unescos folkbiblioteksmanifest
Varbergs kommuns kultur- och fritidspolitiska kulturstrategi
Varbergs kommuns kultur- och fritidsnämnds mål
Varbergs Vision

VARBERGS
KOMMUN

Biblioteksstrategi för Varbergs kommun

Kultur- och fritidsnämnden

Policy
Program
Riktlinje
» **Strategi**
Anvisning
Handlingsplan

Beslutad av Kultur- fritidsnämnd	och	Beslutsdatum och paragrafnummer	Diarienummer	Dokumentansvarig avdelning

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte	3
Förtydligande och avgränsning	3
Folkbibliotek	4
Biblioteken i Varberg	4
Underlag till valda prioriterade områden	5
Biblioteksplanens fyra prioriterade områden	5
Läsfrämjande	5
Bibliotek för alla	5
Digital kompetens och delaktighet	6
Nå fler	7
Ansvar och uppföljning	7
Lagstiftning och styrdokument	8
Övriga dokument	8

Inledning

Bakgrund

Enligt bibliotekslagen, SFS 2013:801, ska varje kommun anta en biblioteksplan för sin verksamhet, biblioteken och deras huvudmän ska samverka. Biblioteksplanen ska vara det styrdokument som anger riktningen för bibliotekens utveckling och prioriteringar i verksamheten. Biblioteksverksamhet ska bedrivas enligt bibliotekslagen, fastställda nationella, regionala och kommunala kulturpolitiska mål och riktlinjer samt av nämnden beslutade övergripande mål. Utifrån Varbergs kommuns riktlinjer för styrdokument utgör biblioteksplanen en strategi. I texten används genomgående begreppet biblioteksplan vilket är den term som är förenlig med bibliotekslagen.

Syfte

Syftet med biblioteksplanen är att ge strategisk vägledning för att styra utveckling och prioriteringar för biblioteksverksamheten. Invånarna i kommunen ska vara informerade om vilken inriktning och omfattning biblioteksverksamheten har, samt att dessa dokument kan påverka verksamheten.

Förtydligande och avgränsning

Denna biblioteksplan omfattar folkbiblioteksverksamheten i Varbergs kommun och berör inte skolbiblioteksverksamheten, som regleras av skollagen.

Folkbibliotek

I bibliotekslagen betonas bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och den grundläggande roll de spelar för fri tillgång till information, kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Folkbibliotek ska enligt bibliotekslagen finnas i Sveriges samtliga kommuner. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. De ska främja läsning och tillgång till litteratur och ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.

Enligt §7 bibliotekslagen ska folkbiblioteken också verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet.

Biblioteken i Varberg

Biblioteken i Varberg består av stadsbibliotek, sex lokalbibliotek, en bokbuss och ett campusbibliotek. Samtliga bibliotek, utom stadsbiblioteket, är meröppna bibliotek. De fysiska biblioteken kompletteras med det digitala. Via bibliotekets webbplats är databaser och elektroniska medier tillgängliga för kommunens invånare.

Underlag till biblioteksplanens valda prioriterade områden

Bibliotekslagen betonar bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och den grundläggande roll de spelar för fri tillgång till information, kunskaps- och litteraturförmedling och fri åsiktsbildning.

I syfte att uppfylla denna roll och uppnå Varbergs mål och vision har fyra prioriterade områden identifierats.

Biblioteksplanens fyra prioriterade områden

Nedan beskrivs vart och ett av de fyra områden samt hur de ska förverkligas.

Läsfrämjande

Statens kulturråds definition av läsfrämjande aktiviteter är att ta bort hinder för läsning och öppna vägar för litteratur. Läsfrämjande bidrar till att människor kan utveckla sina språk samtidigt som det stärker läsarens självförtroende och läsidentitet. Tillgången till en mångfald av litteratur på olika språk och i olika format för läsare i alla åldrar är en förutsättning för bibliotekets läsfrämjande arbete.

En grundläggande uppgift för biblioteket är att väcka läslust och inspirera till läsning. Läsning ger inte bara upphov till ökat ordförråd, uttrycksförmåga, läskunnighet och läsförståelse, utan leder också till en vidgad syn på samhället och händelser i omvärlden, fantasi samt empati.

Att tidigt främja och stimulera barns språkutveckling, läslust, läsförståelse och eget skapande lägger grunden för det livslånga lärandet med bland annat goda läsvanor som underlättar informationsinhämtande och åsiktsbildning. Högläsning, läsande förebilder och engagerade vuxna i barnens närhet är avgörande. Vikten och värdet av att läsa och berätta tillsammans behöver belysas och förstärkas.

Barnkonventionen ligger till grund för arbetet med att särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande på biblioteksverksamheten. Satsningar på barns läsning kan ses som en social investering som medverkar till social hållbarhet i samhället. Att kunna läsa och förstå en text är en demokratifråga och en förutsättning för att kunna vara en aktiv samhällsmedborgare.

I det läsfrämjande arbetet ska biblioteket ägna särskild uppmärksamhet åt de prioriterade grupperna. Dessa är barn och ungdomar, personer med funktionshinder, personer med annat modersmål än svenska samt de nationella minoriteterna.

Biblioteken i Varberg ska verka läsfrämjande genom att:

- erbjuda ett brett utbud av litteratur och programverksamhet som är anpassad till alla, och med ett speciellt fokus på de prioriterade grupperna
- ha en aktiv omvärldsbevakning vad gäller litteratur och läsning
- medierna exponeras i biblioteket på ett sätt som ska väcka inspiration, läslust och göra dem tillgängliga för alla
- bjuda in till dialog som kan förbättra, utveckla och forma verksamheten och dess utbud

- förstärka personalens kompetens kring litteratur genom kollegialt lärande och fortbildning

Bibliotek för alla

Biblioteket intar en särskild plats i samhället då det demokratiska uppdraget är en grundpelare i all verksamhet. Biblioteket ska, så som det står i bibliotekslagen, “verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning”. Biblioteket tar inte ställning, men lyfter fram och problematisera samhällsfrågor. Detta gäller såväl i medieutbudet som i programverksamheten.

Besökare ska erbjudas ett brett och allsidigt utbud av medier i olika format och på olika språk. Genom utbud, olika tjänster och arrangemang kan biblioteket skapa möjligheter till fördjupning, nya insikter och kunskap.

Verksamhet som bedrivs på biblioteket ska utgå från principen om likabehandling och ickediskriminering. Alla besökare oavsett kön, könsöverskridande identitet, ålder, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning och sexuell läggning ska behandlas på ett jämlikt sätt. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de prioriterade målgrupper som bibliotekslagen anger.

Bibliotekets roll som fri mötesplats blir allt viktigare men det kräver att biblioteket vågar möta förändringar och besökarnas förväntningar.

Biblioteket är en av de samhällsinstitutioner som har högst förtroende hos medborgarna. I händelse av kris eller krig kan biblioteket därför fungera som en bekant och trygg plats. Biblioteket kan tillhandahålla oberoende samhällsinformation samt motverka propaganda och ryktesspridning. Då bibliotekslagen även gäller vid kris eller höjd beredskap ska biblioteket sträva efter att i möjligaste mån upprätthålla sitt fysiska öppethållande och verka för fri åsiktsbildning och informationsspridning.

Biblioteken i Varberg ska verka för att vara ett bibliotek för alla genom att:

- vara en demokratisk arena
- arbeta mediestrategiskt för att ge medborgarna en varierad och källkritisk bild av samhället
- aktivt arbeta med ett varierat programutbud
- stärka bibliotekens tillgänglighet såväl digitalt som fysiskt
- utveckla biblioteksverksamheten för dagens och morgondagens behov
- göra fler delaktiga i det offentliga samtalet
- I händelsen av kris och krig verkar för att upprätthålla sina ordinarie öppettider
- förstärka personalens kompetens genom kollegialt lärande och fortbildning

Digital delaktighet och kompetens

Biblioteket har ett uppdrag att verka för digital folkbildning. Alla har rätt att vara med i det digitala samhället men den snabba digitaliseringen kan leda till att digitala klyftor uppstår. Att vara digitalt delaktig och ha tillgång till digitala verktyg innebär dock inte per automatik tillgång till saklig och bra information. Inte heller att användaren vet hur verktyget fungerar. Det krävs digital

kompetens för att skaffa sig en varierad och källkritisk bild av samhället och de politiska skeendena. Därför är det viktigt att kunna hjälpa och stötta användare som sällan eller aldrig använder digital teknik och digitala tjänster.

Biblioteket ska arbeta för ökad digital inkludering. Det innefattar att göra besökarna medvetna om bibliotekets digitala resurser, vilka hjälpmedel som finns, samt hur de kan användas. Biblioteket ska verka för att minska de digitala klyftorna. Det digitala utbudet ska vara tillgängligt och anpassat för de prioriterade grupperna.

Biblioteken i Varberg ska verka för digital delaktighet och kompetens genom att:

- öka besökarnas medvetenhet och kunskap kring bibliotekets digitala tjänster
- säkerställa tillgång till tekniska verktyg så som datorer och skrivare för bibliotekens besökare
- tillhandahålla digital hjälp till biblioteksbesökare
- utveckla samarbetet och samverkan med andra aktörer
- förstärka personalens kompetens kring digitalisering genom kollegialt lärande och fortbildning

Nå fler

Biblioteket bör finnas där människor är, barn som vuxna. Enligt bibliotekslagen ska folkbiblioteken vara tillgängliga för alla och anpassas till användarnas behov. Genom att förlägga verksamhet utanför bibliotekets lokaler kan biblioteken nå nya målgrupper och verka nära allmänheten. Med ett aktivt uppsökande arbetssätt kan även nya användare nås för att locka dem att ta del av bibliotekets utbud.

Biblioteken i Varberg ska verka för att nå fler genom att:

- utveckla bibliotekets verksamhet kring det rörliga och mobila biblioteket
- undersöka och utveckla nya sätt och sammanhang att använda bokbussen
- uppsökande verksamheter utvecklas genom nya samarbeten och sammanhang där biblioteket kan agera
- nya grepp tas gällande tillfälliga arrangemang
- förstärka personalens kompetens kring uppsökande verksamhet genom kollegialt lärande och fortbildning

Ansvar och uppföljning

Biblioteksplanen har beslutats av kultur- och fritidsnämnden. Bibliotekscheferna är dokumentansvariga och ansvarar för att säkerhetsställa tillämpning och uppföljning samt att bibliotekets medarbetare är förtrogna med planen. Biblioteksplanen ligger till grund för bibliotekets verksamhet och handlingsplaner.

Biblioteksplanen följs upp och revideras enligt riktlinjer för styrdokument.

Lagstiftning och styrdokument

Bibliotekens internationella manifest

Barnkonventionen

Bibliotekslagen

Hallands regionala kulturplan

Unescos folkbiblioteksmanifest

Varbergs kommuns kultur- och fritidspolitiska kulturstrategi

Varbergs kommuns kultur- och fritidsnämnds mål

Varbergs Vision

Övriga dokument

Myndighet för säkerhet och beredskap, Lista med samhällsviktiga funktioner

**VARBERGS
KOMMUN**

Beslutsförslag
2024-04-28

1 (5)
Dnr: KFN 2024/0054-
2

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott

Kultur- och fritidsförvaltningen
Mariella Sivertstrand, 0340-88250

9. Begäran om yttrande angående remiss Hallands kulturstrategi 2025-2032 och Hallands kulturplan 2025-2028

Förslag till beslut

Arbetsutskottet förslår Kultur-och fritidsnämnden besluta

1. Anta yttrande i övervägande gällande remiss Hallands Kulturstrategi 2025–2032 och Hallands kulturplan 2025–2028

Beskrivning av ärendet

Remiss har inkommit till kommunstyrelsen från Region Halland om yttrande kring remissutgåva Hallands kulturstrategi samt Kulturplan. Internremissen hanteras av kultur- och fritidsnämnden, utbildning- och arbetsmarknadsnämnden samt förskole- och grundskolenämnden för att sammanställas i ett gemensamt svar från kommunstyrelsen.

Som underlag finns remissutgåvan av Hallands kulturstrategi för perioden 2025–2032 och därpå följer remissutgåva av Hallands kulturplan för perioden 2025–2028 .

I Kulturstrategin beskrivs strategiska utvecklingsområden för att nå regionala och nationella mål med fokus på att uppnå ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv. Prioriteringar lyfts fram. I kulturplanen konkretiseras hur Region Halland ska arbeta med prioriteringarna och där beskrivs grunduppdrag för kulturområden.

Kulturstrategin och kulturplanen har många olika målgrupper. Den är styrande för verksamheter med regional finansiering och ligger till grund för regionala politiska beslut. Kulturstrategin är stödjande och inspirerande för kommunerna i länet, det civila samhället och yrkesverksamma kulturskapare.

Beslutsunderlag

Hallands kulturstrategi 2025–2032 remissversion
Hallands kulturplan 2025–2028 remissversion

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	ORGANISATIONSNUMMER	E-POSTADRESS
Varbergs kommun		0340-880 00	212000-1249	
432 80 Varberg		TELEFAX		WEBBPLATS
				www.varberg.se

Övervägande

Arbetet med framtagandet av Hallands kulturstrategi och kulturplan har skett parallellt. I remissens underlag beskrivs hur 400 personer från kommuner, yrkesverksamma konstnärer, det civila samhället samt ungdomar bidragit med insikter och åsikter. Kultur- och fritidsnämnden och dess förvaltning i Varbergs kommun har varit delaktiga i framtagandet, det är värdefullt att både förtroendevalda politiker och tjänstepersoner involverats. Arbetssättet medför att den remissutgåva som presenteras stämmer väl överens med beslutade riktningar och arbetet som bedrivs i Varbergs kommun.

Kulturstrategin lyfter fram grundläggande principer för kulturpolitiken såsom konstnärlig frihet, hållbar kulturutveckling och samverkan, vilket även Kultur- och fritidsnämnden i Varbergs kommun lyft fram i sina målformuleringar och strategiska dokument.

I Halland finns en stor samverkan mellan region och kommun, vilket beskrivs i de aktuella underlagen, samverkan är något som Varbergs kommun värnar om och värdesätter. Här kan noteras att där regionen sträcker ut en hand är det också upp till kommunerna att sträcka ut sin för att parterna ska nå varandra.

Kulturstrategin är indelad i tre strategiska utvecklingsområden:

Ett fritt konst-och kulturliv
Engagerande kulturliv för alla
Kultur som samhällskraft

I och med att båda underlagen är nära sammanlänkade blir de ibland svåra att skilja åt. Därav kan nedan synpunkter gälla ett av underlagen eller båda.

Ett fritt konst- och kulturliv

-Halland som en dynamisk och modig plats för kultur betonas och det överensstämmer väl med Varbergs vision att vara en kreativ mittpunkt, Varbergs kommun använder även mod som ett av de viktiga ledorden. Likaså välkomnas starka skrivningar om kulturen som demokratisk grundbult. Ett fritt obundet kulturliv är en nödvändig beståndsdel i ett demokratiskt samhälle.

-Underlagen beskriver vid flera tillfällen att digitalisering ska nyttjas mer för att främja tillgänglighet, inkludering och kreativitet. Det är av vikt att trycka på att fysiska mötesplatser inte får glömmas i och med digitaliseringen. Fysiska mötesplatser är centrala för att medborgare ska kunna ta del av kulturutbudet samt för att ge dem förutsättningar att mötas i ett demokratiskt samhälle. Mötesplatser är särskilt viktigt för grupper som av olika anledningar befinner sig i digitalt utanförskap. Ett fortsatt regionalt samarbete kring kulturen som

fysisk mötesplats är önskvärd. I det sammanhanget blir målsättning att stärka kulturinstitutionernas roll som demokratiska arenor intressant och viktig. -Halland i världen och världen i Halland belyser hur Halland ska ta en större plats, både nationellt och internationellt. Varbergs kommun ser kraft i samverkan inom regionen för att stärka rollen som kulturregion exempelvis genom Art Halland och residensverksamhet.

Engagerande kulturliv för alla

-Prioriteringen Kultur av, med och för barn och unga är angelägen. Även kultur- och fritidsnämnden lyfter fram målgruppen i sitt mål En kultur – och fritidsverksamhet för alla. Det är viktigt att det gemensamma ansvaret för kultur i skolan lyfts fram. Underlagen betonar hur ansvaret för att säkerställa alla barns rätt till kultur ligger både inom kulturpolitiken och utbildningspolitiken.

- Alla barn och unga har rätt till språk och kunskap, det är viktigt med fortsatt samverkan kring områdena inom regionen. Förstudie som ska utreda om barn kan få ha egna lånekort på folkbiblioteken samt etablering av internationellt forum för barn- och ungdomslitteratur välkomnas.

- Vikten av kulturskolan i arbetet för barns rätt till kultur går inte att överskatta. Kulturskolan kan spela en stor roll när det gäller den sociala hållbarheten, varje kommun bör inte stå ensam inför det utvecklingsarbete som krävs för att stärka kulturskolans roll. Därav välkomnas att regionen tar en mer aktiv roll gällande samordning av kulturskolans utvecklingsverksamhet. Det krävs dock ett utökat uppdrag inom regionen, kulturskolan är en stor aktör gällande barn- och ungas rätt till kultur och därmed är det rimligt med en större regional insats.

- Kultur- och fritidsnämnden vill även lyfta in en önskan om ett gemensamt arbete gällande barn och unga och deras rådande kultursyn. Kulturskolan i Varberg har genomfört en kartläggning av barn och ungas syn på Kulturskolan. Resultatet är tydligt: de som är i kontakt med kulturskolan är generellt väldigt nöjda och har en väldigt positiv bild av vad kultur tillför i deras liv. Den bild som framkommer hos barn som inte går i kulturskolan är högst oroväckande. Generellt finns lite kunskap om vad kultur är och den kunskap som finns är baserad på fördomar.

- Breddat och inkluderat deltagande är ett angeläget tema även för Varbergs kommun och nämnden ser gärna ett utökat samarbete för att kunna erbjuda bredd och spets så att det blir enkelt för alla att delta i kulturlivet. Ett breddat deltagande ingriper viktiga delar såsom att öka invånarnas delaktighet samt att regionen vill utveckla ett övergripande arbete med kommunikation och marknadsföring. Regioner lyfter fram hur utmanande det är för

kulturverksamheter att nå ut med det utbud som erbjuds och det bör vara ett samverkansområde som kan utvecklas mellan regionen och kommunerna.

Kultur som samhällskraft

- I kulturplanen beskrivs vikten av samarbeten mellan politikområden såsom samhällsbyggnad och hälso- och sjukvård och kultur. Gällande processer som leds av samhällsbyggnadsområdet är det önskvärt att regionen tar ledartröjan för att det konstnärliga arbetet och kulturmiljöperspektivet lyfts in tidigt i arbetet. Här betonas även hur kulturlivet kan bidra till det civila försvaret av demokratin och Sverige. Varbergs kommun har i sin reviderade biblioteksplan 2024 betonat bibliotekens roll i kristider.

-Varbergs kommun är en kommun med fantastiska kulturmiljöer och kulturplanen lyfter fram tillgängliggörandet av forskning på området samt utökat samverkan mellan kulturarv och besöksnäring, det välkomnas.

Jämlikhetsbedömning

Hallands kulturstrategi och kulturplan har stort fokus på att Halland ska vara en plats där alla kultur är tillgänglig för alla. Se ovan övervägande under rubriken Engagerande kulturliv för alla.

Ekonomi och verksamhet

Analys kring ekonomi och verksamhet bedöms inte vara aktuellt i ärendet.

Samråd

MBL §19

Kultur- och fritidsförvaltningen

Anna Reinhardt
Förvaltningschef Kultur och fritid

Mariella Sivertstrand
Avdelningschef kultur

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsen

2024-04-28

5 (5)
Dnr: KFN 2024/0054-
2

Remissutgåva

Hallands kulturplan 2025–2028

Innehållsförteckning

Förord	1
Plan för ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv i Halland	2
Tre grundläggande principer för kulturpolitiken	2
Samhällets utmaningar präglar kulturplanen	3
Tillsammans förverkligar vi kulturplanen	5
Strukturer för samverkan	5
Regionala kulturverksamheter – en bas i genomförandet av kulturplanen	7
Region Hallands stödformer	8
Strategiska utvecklingsområden 2025 - 2028	10
Ett fritt konst- och kulturliv	11
Prioritering: Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund	11
Prioritering: Halland i världen och världen i Halland	12
Engagerande kulturliv för alla	14
Prioritering: Kultur av, med och för barn och unga	14
Prioritering: Breddat och inkluderande deltagande	15
Kultur som samhällskraft	17
Prioritering: Kulturdriven samhällsutveckling	17
Prioritering: Hallands händelserika historia	18
Kulturområden	19
Läshänvisning	20
Scenkonst	20
Teater och cirkus	20
Dans	21
Musik	22
Kulturarv och kulturmiljö	23
Arkiv	25
Bibliotek och språkutveckling	26
Litteratur	27
Film	28
Bild och form	29
Slöjd och konsthantverk	31
Spelkultur	32
Art Inside Out	33
Bilaga 1: Ordlista	34
Bilaga 2: Lagstiftning och nationella kulturpolitiska mål	36
Bilaga 3: Verksamheter med överenskommelser 2025	38

Förord

Tillkommer inför slutversion.

Plan för ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv i Halland

Kulturplanen har siktet inställt på visionen i den regionala utvecklingsstrategin *Halland – Bästa livsplatsen 2035*. För att nå dit har tre centrala strategier tagits fram; Hallands strategi för hållbar tillväxt, Hallands hälso- och sjukvårdsstrategi samt Hallands kulturstrategi.

Hallands kulturstrategi har tre övergripande kulturpolitiska mål:

- Halland – en dynamisk och modig plats för kultur
- Halland – en plats där alla kan delta i kulturlivet
- Halland – en plats där kultur präglar samhället.

De kulturpolitiska målen är kopplade till varsitt strategiskt utvecklingsområde:

- Konstnärligt skapande
- Engagerande kulturliv för alla
- Kultur som samhällskraft

Kulturstrategin gäller 2025–2032 och konkretiseras i två fyraåriga kulturplaner. Detta är den första.

Prioriteringarna i Hallands kulturplan gäller för Region Hallands verksamheter och för verksamheter med ekonomiskt stöd från Region Halland: regionala kulturinstitutioner, verksamheter inom kulturområdet som regionen tecknat överenskommelser med samt distriktsorganisationer (se bilaga). Kulturplanen utgör också en grund vid bedömning av ansökningar om kulturstöd.

Tre grundläggande principer för kulturpolitiken

Konstnärlig frihet – en grundbult för arbetet

En av kulturpolitikens allra viktigaste uppgifter är att värna den konstnärliga friheten och kulturens egenvärde. Den har sin grund i yttrandefriheten som är grundlagsskyddad i Sverige. Yttrandefriheten medför en långtgående rätt för varje människa att uttrycka tankar och idéer. Kulturskaparens konstnärliga frihet ska skyddas även när den utmanar och provocerar. Konstens frihet upprätthålls genom principen om *armlängds avstånd*. Det innebär att förtroendevalda utifrån sitt demokratiska uppdrag beslutar om offentliga resurser till kultur, men avhåller sig från styrning som påverkar, eller riskerar att påverka kulturskapares yttrandefrihet.

Hållbar kulturutveckling – Agenda 2030

Region Hallands uppdrag är att främja en hållbar utveckling i länet. Allt regionalt utvecklingsarbete ska förhålla sig till de globala målen i Agenda 2030. Konst och kultur bidrar till inkludering, social tillit och sammanhållning, och till att överbygga sociala och kulturella skillnader i samhället. Kulturstrategin ska främja social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Region Halland har en handlingsplan för det interna klimat- och miljöarbetet. Handlingsplanen ger förutsättningar för ett gemensamt utvecklingsarbete inom klimat- och miljöområdet. Organisationer som finansieras av Region Halland ska vid planering och genomförande av sin verksamhet ta ansvar för klimat- och miljöfrågor.

Samverkan – tillsammans skapar vi kultur

Hallands kulturstrategi ska vara en möjliggörare för hela Halland och förverkligas genom engagemang från många. Det är genom att samla olika aktörers idéer, initiativ och verksamheter mot gemensamt mål som Halland kan bli en starkare kulturregion. Det är i samtal och samarbete med andra som nya idéer kan blomstra.

Det är genom samverkan mellan kommuner, region, civilsamhälle, akademi, länsstyrelse och kulturliv som gemensamma mål uppnås. Tillsammans är ledordet i arbetet med kultur i Halland!

Samhällets utmaningar präglar kulturplanen

Kärvare ekonomiska tider – men något bättre förutsättningar i Halland

När kulturplanen skrivs är Sverige i en lågkonjunktur.¹ Både invånare, kulturlivet och det offentliga har mindre pengar att röra sig med. Inflationen slår hårt då kostnader för hyror och gager ökar och en svag kronkurs driver på kostnaderna för internationellt samarbete. Samtidigt sker demografiska förändringar där Sverige får fler äldre och färre i arbetsför ålder. Det innebär en större ekonomisk påfrestning på kommuner och regioner. Halland är en av få regioner i Sverige som växer befolkningsmässigt, om än inte jämnt över regionen.² Det finns socioekonomiska skillnader mellan kustnära orter och orter och landsbygd inåt landet.³

Ökade sociala spänningar och mindre tillit i samhället

Det finns ojämlikhet mellan grupper⁴ och skillnader i tillit, där särskilt de yngre står ut och har lägre tillit till såväl samhällets institutioner som varandra.⁵ Den psykiska ohälsan ökar också, bland annat hos unga.⁶ Utöver detta innebär den digitala utvecklingen ett utanförskap för de som inte behärskar digitala verktyg. Säkerhetsläget har dessutom förändrats i Sverige vilket påverkar både den sociala sammanhållningen och verksamheter

¹ Region Halland *Konjunkturläget i Hallands län*, 2023,

<https://www.regionhalland.se/app/uploads/2023/12/indexkonjunktur-2.html>

² Region Halland *Hallands befolkning – historisk utveckling, nuläge och prognos*, 2023,

<https://regionhalland.quarto.pub/hallands-befolkning/>

³ Region Halland *En hållbar och attraktiv region - Ett underlag om planeringsförutsättningarna i Halland*, 2023,

<https://regionhalland.quarto.pub/halland/Kapitel11.html>

⁴ Statistiska centralbyråns statistik kring inkomster, 2021, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-skatter/pong/statistiknyhet/inkomster-och-skatter-for-individer-och-hushall-2021/>

⁵ Göteborgs universitets SOM-undersökning, *Kulturvanor i Sverige 1987–2020*, 2021,

https://www.gu.se/sites/default/files/2022-01/20.%20Kulturvanor%20i%20Sverige%201987-2020_v2.pdf

⁶ Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten, *Hälsa på lika villkor*, 2023

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/>

benägenhet att ta risker. Halland har dock Sveriges högsta medellivslängd⁷ och en självupplevd hälsa som är högre än riksgenomsnittet. Det finns emellertid skillnader mellan grupper där särskilt personer utan gymnasial utbildning står ut genom sämre hälsa.⁸

Hot mot det fria tänkandet och skapandet

Hat, hot och trakasserier drabbar såväl yrkesverksamma kulturskapare⁹ som tjänstepersoner som exempelvis bibliotekarier¹⁰. Detta riskerar att tysta röster och innebär i förlängningen ett hot mot demokratin. Yttrandefriheten har de senaste åren dessutom varit omdebatterad. Globalt är demokratin på tillbakagång och inskränkningar är ett hot mot ett öppet demokratiskt samhälle.¹¹

Kulturskapandet har relativt svaga ekonomiska villkor

De yrkesverksamma kulturskaparnas ekonomiska situation är sämre än för många andra yrkesgrupper, både i form av inkomstnivåer och i form av tillgång till samhällets sociala skyddsnet.¹² Det offentliga är en viktig aktör genom finansiering av kultur men arbetet förutsätter armlängds avstånd från skapandet för att inte begränsa den konstnärliga friheten.

Ojämnt deltagande i kulturlivet

Alla invånare tar inte del av och utövar kultur i samma utsträckning. Personer med lägre utbildning tar del av och utövar kultur i lägre utsträckning än personer med högre utbildning. Samma sak gäller deras barn. Personer med dålig hälsa tar också del av och utövar kultur i lägre utsträckning än de som uppger att de har god hälsa. Det spelar även roll var du bor och om du själv kan ta dig till kultur. Barn och unga samt äldre är exempel på målgrupper som i lägre utsträckning själva kan ta sig till kultur.¹³

Förändrade villkor för det civila samhället

Folkbildningens och föreningslivets verksamheter erbjuder viktiga mötesplatser där samspel mellan människor utvecklas. Det främjar företagsamhet, bildning, kultur och samhällsengagemang. I statens budget inför 2024 minskades stödet till studieförbunden med nästan en tredjedel. Civilsamhället har dessutom stora utmaningar med minskat engagemang och brist på återväxt.¹⁴ Detta kan på sikt innebära ett försvagat kulturliv.

⁷ Statistiska centralbyrån, *Livslängden i Sverige 2011–2020. Livslängdstabeller för riket och länen*, 2021, https://www.scb.se/contentassets/f71836afa6a54689973eb6336347650c/be0701_2011i20_br_be51br2104.pdf

⁸ Region Halland, *Så mår vi i Halland*, 2023 <https://www.regionhalland.se/utveckling-och-tillvaxt/halsa-for-alla/nationella-folkhalsoenkaten-2022-halsa-pa-lika-villkor/>

⁹ Myndigheten för kulturanalys, *Hotad kultur?*, 2016, <https://kulturanalys.se/wp-content/uploads/2020/09/Hotad-kultur.pdf>

¹⁰ Fackförbundet DIK, *Biblioteken speglar samhället*, 2017, <https://dik.se/om-oss/nyheter/hot-och-vald-vardag-for-manga-bibliotekarier-dik-kraver-krafttag-i-ny>

¹¹ Göteborgs universitet, *Defiance in the Face of Autocratization*, 2023, https://www.v-dem.net/documents/29/V-dem_democracyreport2023_lowres.pdf

¹² SOU 2018:23, *Konstnär - oavsett villkor?*, 2018, <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2018/03/sou-201823/>

¹³ Göteborgs universitets SOM-undersökning, *Kulturvanor i Sverige 1987–2020*, 2021, https://www.gu.se/sites/default/files/2022-01/20.%20Kulturvanor%20i%20Sverige%201987-2020_v2.pdf

¹⁴ SKR *Civilsamhället som utvecklingskraft, demokratiaktör och samverkanspartner*, 2019, <https://skr.se/skr/tjanster/rapporterochskrifter/publikationer/samverkanmedcivilsamhallet.65494.html>

Tillsammans förverkligar vi kulturplanen

Kulturplanen har en central roll i det regionala uppdraget att samordna och leda processer som bidrar till hållbar regional utveckling. Kulturplanen är också viktig för Region Hallands uppdrag att fördela statliga medel till kultur i enlighet med kultursamverkansmodellen.

Att utveckla ett rikt konst- och kulturliv i Halland är en ständigt pågående process som kräver ett dynamiskt arbetssätt. Arbetet behöver ske i samspel mellan olika aktörer och på olika nivåer – lokalt, regionalt, interregionalt, nationellt och internationellt. Kulturpolitisk samverkan är en del av den regionala kulturpolitikens struktur.

Strukturer för samverkan

Samverkan mellan Region Halland, de halländska kommunerna, yrkesverksamma kulturskapare och det civila samhällets organisationer är en förutsättning för att förverkliga innehållet i Hallands kulturplan. Alla aktörer är självständiga och beslutar om sina ambitionsnivåer och inriktningar. Samarbeten behövs även med grannregioner och internationella partner då utmaningarna och möjligheterna Halland står inför sträcker sig bortom länets gränser. Kulturområdet behöver även samverka med andra politikområden för att skapa den bästa livsplatsen. I följande stycken beskrivs de olika aktörernas roller och hur samverkan sker.

Samverkan med kommunerna

Kommunerna har det grundläggande offentliga ansvaret för den lokala kulturpolitiken. Det är i kommunen den enskilda invånaren eller besökaren möter kultur. Region Halland och de halländska kommunerna driver och samfinansierar även flera kulturinstitutioner tillsammans.

I Halland sker samverkan kontinuerligt genom följande struktur:

Kulturpolitiskt samverkansmöte – Förtroendevalda med ansvar för kulturfrågor träffas två gånger per år, vanligtvis deltar presidierna, det vill säga den politiska ledningen med ordförande och vice ordförande.

Strategiskt nätverk – Förvaltningschefer med ansvar för kultur träffas fyra gånger per år.

Taktiskt nätverk – Avdelningschefer med ansvar för kultur träffas fyra gånger per år och är även styrgrupp för institutionen Art Inside Out.

Operativa grupper – Skapas vid behov. Bibliotekschefsgruppen har ett permanent operativt uppdrag.

Samverkan med yrkesverksamma kulturskapare

Yrkesverksamma kulturskapare skapar konstnärlig utveckling och kulturella arrangemang, program och verk som bidrar till en mångfald av perspektiv och uttrycks sätt i kulturlivet och samhället.

Kulturskapare är verksamma inom olika konstområden, arbetar ofta flexibelt och kan delta i nationella och internationella nätverk. De utgör viktiga parter för att kulturpolitiken ska

kunna förverkligas och bidrar aktivt till Hallands synlighet och attraktivitet. En centrumbildning är en förening eller stiftelse som samlar fria yrkesverksamma kulturskapare med syfte att verka för deras intressen och förmedla uppdrag.

Region Halland tillsätter en samrådsgrupp som består av yrkesverksamma kulturskapare för att tillvarata deras erfarenheter och kompetenser i arbetet med att realisera Hallands kulturplan. Samrådet förnyas varje kulturplanepå period. För genomförande av Hallands kulturplan 2025–2028 erbjuds centrumbildningarna att föreslå en representant att delta i samrådet.¹⁵ Representanten ska vara verksam i Halland. Detta för att möjliggöra en tydligare representation och utgångspunkt för samrådsrepresentanterna.

Samverkan med det civila samhället och idéburna organisationer

Det civila samhället och idéburen sektor bidrar till samhällsutvecklingen genom att fånga upp och tillvarata människors idéer och engagemang.

2018 undertecknade Region Halland och organisationer från det civila samhället och idéburen sektor den *Halländska överenskommelsen* för att stärka det civila samhällets självständighet och stödja framväxten av idéburna aktörer i länet.

Region Halland ska utveckla ett forum för kontinuerlig dialog och samråd med civilsamhällets kulturorganisationer.

Regionsamverkan Sydsverige

Regionsamverkan Sydsverige är ett samarbete mellan Sveriges sex sydligaste regioner; Region Blekinge, Region Halland, Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg och Region Skåne. Regionsamverkan Sydsverige arbetar på kulturområdet utifrån positionspaperet *Ett enat Sydsverige skapar ett starkt Kultursverige*. Till positionspaperet kopplas en handlingsplan och gemensamt utvecklingsarbete inom flera konst- och kulturområden. Genom att dra nytta av respektive regions styrkor och skapa hållbara, innovativa strukturer och modeller för samverkan främjas en likvärdig tillgång till kultur för invånare och besökare i Sydsverige. Utökad samverkan med den nationella nivån på kulturområdet och över politikområden skapar effektivitet i användandet av de offentliga resurserna.

Samverkan mellan politikområden

Kulturen är en självklar del av samhället. När kulturen samverkar med andra politikområden skapas utvecklingskraft som uppfyller mål inom flera områden:

- *kulturella och kreativa branscher (KKB)* är både en möjlighet för yrkesverksamma kulturskapare att försörja sig och en näringslivssatsning som skapar hållbar tillväxt,

¹⁵ Centrumbildningarna består just nu av Centrum för dramatik, Centrum för fotografi, Cirkuscentrum, Danscentrum, Filmcentrum, Författarcentrum, Illustratörcentrum, Konsthantverkscentrum, Konstnärcentrum, Musikcentrum, Seriefrämjandet, Teatercentrum samt Översättarcentrum.

- *kultur och besöksnäring* är nära sammanlänkade då kultur ofta utgör en reseanledning för besökare och gäster, och besöksnäringen genererar publik, besökare och intäkter åt kulturen,
- samarbetet mellan *kultur och skola* är den enda möjligheten för det offentliga att garantera att alla barn får möta kultur och nå målen i läroplanen,
- *gestaltad livsmiljö* samlar arkitektur, form, design, konst och kulturmiljö för att tillsammans med samhällsbyggnadsområdet skapa hållbara livsmiljöer med människan i centrum.
- *kultur och hälsa* är ett tvärvetenskapligt område som visar på kulturens betydelse för människors hälsa. Kultur är centralt för livskvalitet och folkhälsa och kan bidra till att främja en god och jämlik hälsa genom ökat välmående och välbefinnande samt genom att motverka psykisk ohälsa,
- kulturområdet ska även bidra till *det civila försvaret* av demokratin och Sverige. Kulturlivet är en motståndskraft i sig. Det är viktigt att så långt det är möjligt upprätthålla kulturverksamheterna. Detta gäller såväl kulturarv och bibliotek som samtida kultur.

Regionala kulturverksamheter – en bas i genomförandet av kulturplanen

Kulturinstitutioner

Kulturinstitutioner är verksamheter som utgör en stabil bas inom kulturlivet. Kulturinstitutionerna har en stor betydelse för att möjliggöra utforskande och nyskapande konstnärliga processer, samt producerande av nya verk utifrån en halländsk horisont. De erbjuder kontinuerliga kulturupplevelser för invånare och besökare samt arbetstillfällen för yrkesverksamma kulturskapare.

I Halland finns de regionala institutionerna Stiftelsen Hallands läns museer med Hallands kulturhistoriska museum inklusive Kulturmiljö Halland och Hallands Konstmuseum, Teater Halland, Rian designmuseum, Musik Hallandia, Rum för Dans och Art Inside Out.

Region Halland medfinansierar även Mjellby konstmuseum, Teckningsmuseet i Laholm, Tjolöholms slott och Unnaryds bonadsmuseum, kulturmiljöerna Varbergs fästning och Världsarvet Grimeton radiostation.

Bibliotek, konsthallar, biografier och andra kulturella mötesplatser är också viktiga som lokala kulturinstitutioner.

Konst- och kulturfrämjande uppdrag

Region Halland arbetar med konst- och kulturfrämjande. Det innebär att stödja, bevara och utveckla konst- och kulturområden samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Region Halland har konst- och kulturfrämjande uppdrag inom barn och unga, biblioteksverksamhet, bild och form, dans, film, kulturarv och kulturmiljö, kulturella och kreativa branscher, litteratur, musik, slöjd, konsthantverk och design, små barns språkutveckling samt teater och cirkus.

Filmresurscentrum på Katrinebergs folkhögskola, Konst i Halland samt resurscentrum för kulturarv på Stiftelsen Hallands läns museer har också konst- och kulturfrämjande uppdrag.

Folkhögskolor och studieförbund

Folkhögskolor och studieförbund erbjuder en stor bredd av möjligheter för människor att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. De bidrar till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Det överordnade syftet med statens och regionens stöd till folkhögskolor och studieförbund är att stärka och utveckla demokratin.

Region Halland äger och driver Katrinebergs folkhögskola i Vessigebo och Löftadalens folkhögskola i Åsa.

Region Hallands stödformer

Region Halland har flera olika stödformer för att förverkliga kulturstrategi och kulturplan.

Stöd till det civila samhällets distriktsorganisationer

Region Halland beviljar årligen anslag till det civila samhällets distriktsorganisationer. När kulturplanen skrivs omfattas barn- och ungdomsverksamhet, folkbildningsverksamhet, funktionshinderverksamhet, idrottsverksamhet, nykterhetsverksamhet och pensionärsverksamhet. Regionen ger även anslag till studieförbund vars centrala organisation godkänts för statsbidrag av Folkbildningsrådet, förutsatt att de bedriver verksamhet i minst tre av kommunerna i Halland. Stöd ges även till RF-SISU Idrottsutbildarna.

Huvudmålet med stödet till distriktsorganisationernas verksamheter är att de ska bidra till förverkligandet av visionen Halland – Bästa livsplatsen utifrån de mål som sätts upp i Hallands kulturstrategi, Hallands strategi för hållbar tillväxt eller Hallands hälso- och sjukvårdsstrategi. Föreningarna utformar fritt sina mål och sin verksamhet i relation till ovan nämnda styrdokument samt organisationens egna visions- och styrdokument.

Kulturstöd

Region Halland fördelar kulturstöd till kulturinstitutioner, kommuner, stiftelser, föreningar, företag och kulturskapare för att de tillsammans ska kunna skapa och erbjuda ett mångsidigt kulturutbud i hela Halland.

Kulturstöd fördelas utifrån regelverk som beslutas av driftnämnd Kultur och skola. När kulturplanen skrivs fördelas stöd genom verksamhetsstöd, projektstöd och arbetsstipendium för konstnärer. Region Halland ser över regelverket varje år. Hallands kulturstrategi och kulturplan beskriver vilka syften och mål som ska uppnås genom de stöd som fördelas.

Verksamhetsstöd

Region Halland fördelar verksamhetsstöd för att upprätthålla, stärka och utveckla den kulturella infrastrukturen. De verksamheter som får verksamhetsstöd ska vara av regionalt intresse och tillsammans bidra till ett rikt kulturliv av hög konstnärlig kvalitet inom olika konst- och kulturområden i hela Halland. En översikt över befintliga överenskommelser om verksamhetsstöd finns i bilaga.

Projektstöd

Region Halland utlyser stöd för insatser som bidrar till att förverkliga kulturplanen. Exempel på insatser kan vara metodutveckling, produktion av föreställningar och kulturarrangemang.

Arbetsstipendium

Region Halland fördelar arbetsstipendium till yrkesverksamma kulturskapare som är bosatta och verksamma i Halland. Stipendiet kan ges till kulturskapare inom alla konstområden och ska möjliggöra för stipendiaterna att koncentrera sig på och fritt utveckla sitt konstnärliga arbete. Stipendiet bidrar till att skapa förutsättningar för fritt obundet konstnärligt skapande i Halland.

Kulturpris

Region Halland delar årligen ut ett kulturpris till personer som gjort framstående insatser inom kulturlivet. Genom priset vill Region Halland uppmärksamma betydelsen av konstnärlig kvalitet och kulturpristagarens arbete för konst- och kulturområdet i Halland.

Övriga sökbara kulturstöd

Utöver stödformer med ansökningsförfarande gör Region i Halland och institutionerna Art Inside Out, Rum för Dans och Musik Hallandia en mängd satsningar och utlysningar som syftar till att främja de olika kulturformerna.¹⁶

Subventionerat kulturutbud för barn, unga och äldre

Föreningar som arrangerar kulturella händelser är viktiga för att människor i hela länet ska nås av ett engagerande kulturutbud. Region Halland erbjuder därför länets kommuner och andra arrangörer subventionerat kulturutbud med ett särskilt fokus på kulturprogram för barn, unga och äldre.

¹⁶ En sammanställning av stödmöjligheter finns på Region Hallands webbplats.

Strategiska utvecklingsområden 2025 - 2028

I det här kapitlet bryts kulturstrategins utvecklingsområden ner i insatser som ska genomföras under kulturplaneperioden.

Ett fritt konst- och kulturliv

Mål: Halland – en dynamisk och modig plats

Halland ska vara en dynamisk och utmanande plats där kulturen blomstrar. Ett fritt konst- och kulturliv är otänkbart utan de människor som skapar kultur i alla dess former. Kultur öppnar för mänskliga möten och vågar utmana rådande normer och samhällsvärderingar. Kultur är inte bara en reflektion av samhället utan en aktiv, innovativ aktör i dess utveckling.

Prioritering:

Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund

Det offentliga samtalet har en viktig funktion i demokratin. Att värdera, tolka och diskutera konst i offentligheten innebär att konsten blir föremål för samhällelig diskussion, reflektion och idéutveckling. Kulturinstitutionerna är viktiga demokratiska arenor. Det behövs dock fler former för kritiska och öppna samtal, där exempelvis utställningar och scenkonstarrangemang får fördjupad uppmärksamhet genom analys och dialog.

Halland ska verka för goda villkor för yrkesverksamma kulturskapare. Kulturpolitiken ska verka mot alla former av hot och trakasserier mot kulturskapare och arbeta för ett öppet demokratiskt samhälle där yttrandefriheten värnas.

Digitaliseringen förändrar samhället kontinuerligt. För kultursektorn ger detta nya möjligheter till konstnärlig förnyelse, effektivisering och bättre tillgänglighet för invånare och besökare. Medie- och informationskunnighet (MIK) är nödvändigt för att kunna värdera och ta till sig information, bilda åsikter och göra sin röst hörd. Digitaliseringen ska nyttjas mer för att främja tillgänglighet, inkludering och kreativitet.

Stärka kulturinstitutionerna som demokratiska arenor

Kulturinstitutionerna har en viktig funktion i demokratin genom att de har möjlighet att lyfta utmanande frågor med anknytning till sina verksamhetsområden.

Kulturinstitutionerna ska stärka sin roll som demokratiska arenor genom att möjliggöra samtal om såväl aktuella samhällsfrågor som frågor som är centrala för konst- och kulturlivet.

Skapa goda villkor för yrkesverksamma kulturskapare

Yrkesverksamma kulturskapare ska få ersättning för sitt arbete. Arvodesrekommendationer ska följas i högre utsträckning än idag av alla verksamheter och projekt som beviljas regional medfinansiering.

Ett särskilt utvecklingsarbete ska påbörjas i samverkan med Region Hallands avdelning regional utveckling utifrån Regionsamverkan Sydsveriges strategi för audiovisuell produktion. Rian designmuseum i Falkenberg ska fortsätta att utvecklas som nod och samlingsplats för designbranschen.

Aktörer som redaktörer, curatorer, producenter och liknande funktioner ger kulturskaparen ett sammanhang och ett partnerskap som kan bidra till högre kvalitet, ökad relevans eller möjligheter till intäkter. Dessa kulturella ”mellanhänder” behöver stärkas.

Ökat samnyttjande av resurser

För att möjliggöra mer effektivt bruk av kompetenser och resurser i Halland ska en kartläggning genomföras. Kartläggningen ska inventera produktionsplattformar som exempelvis kollektivverkstäder, utställningsplatser, scener, offentliga platser som lämpar sig för kulturarrangemang med mera.

Nyttja digitaliseringens möjligheter

Genom att integrera och harmonisera bibliotekens datasystem kan en mer enhetlig och jämn biblioteksservice över hela Halland säkerställas. Det möjliggör för invånarna att använda och utforska digitala resurser och utrustningar på ett mer likvärdigt sätt. Medie- och informationskunskap ska prioriteras särskilt för att möta den ökade graden av desinformation.

Digitalisering av samlingar och arkiv ska utvecklas i nära samverkan med nationella myndigheter för att stärka tillgängligheten.

Prioritering:

Halland i världen och världen i Halland

Halland har länge varit en öppen region med många internationella kontakter. Internationellt samarbete är ett medel för att stärka den konstnärliga kvaliteten i regionen. Det handlar också om att synliggöra och bredda mångfalden i det halländska kulturlivet, att skapa samarbeten, värdefulla relationer och utbyten mellan Halland och världen och göra Halland till en aktiv deltagare i det globala kulturella samtalet.

Det dynamiska in- och utflödet av kreativitet skapar attraktionskraft och bidrar till att etablera Region Halland som en viktig aktör för kulturskapare både nationellt och internationellt. På samma gång stimuleras halländska produktionsmiljöer, institutioner och det lokala kulturlivet. Halland arbetar aktivt med residensverksamhet som möjliggör nationell och internationell samverkan och stärkt kulturell produktion i länet. Det internationella arbetet ska stärkas. Genom fokus på samarbete inom kortare geografiska avstånd kan ett hållbart internationellt arbete utvecklas.

Ökad internationell samverkan med fokus på Norden

De nordiska statsministrarna har enats om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030. Det finns en stor kulturell gemenskap att hitta i Norden i form av nätverk och etablerade samarbeten. Det finns också nordiska stödformer som syftar till kultursamarbete. Ur alla hållbarhetsperspektiv är närområdet ovärderligt att arbeta med, mycket förenklas genom kortare geografiska avstånd. Region Halland ska söka samarbete med andra regioner och aktörer på en nordisk nivå för gemensamma satsningar.

Internationell kompetens för kulturskapare och arrangörer

Region Halland ska kartlägga och stödja yrkesverksamma kulturskapares och arrangörers behov av kompetenshöjning för att kunna arbeta på en internationell arena. Region Halland ska vid behov erbjuda kompetensutveckling. Insatserna genomförs i samverkan med aktörer med specialkompetens inom aktuella områden. Insatsen ska även hjälpa aktörer att orientera sig kring hur de kan hitta aktuella internationella nätverk.

Utvecklade sammanhang för residens

Residens möjliggör skapande av konst och stimulerar kulturlivet. Arbetet med residens ska fortsätta att utvecklas genom att stimulera mötesplatser mellan residenskonstnärer, lokala konstnärer och deltagare vid regionens folkhögskolor. Verksamheter med residens ska stärka förutsättningarna för de inbjudna residenskonstnärerna att skapa nya verk som får möta en publik i länet.

Engagerande kulturliv för alla

Mål: Halland – en plats där alla kan delta i kulturlivet

Halland ska vara en plats där kultur är tillgänglig för alla. Varje människa ska, oavsett sina förutsättningar, ha möjligheten att ta del av, skapa och påverka kulturlivet. Kultur ska finnas nära invånarna. Ett aktivt föreningsliv fångar upp engagemang, skapar sammanhållning och tillit.

Prioritering:

Kultur av, med och för barn och unga

Alla barn och unga i Halland har rätt till ett rikt kulturliv med möjlighet till upplevelser och eget skapande. Kultur ska vara en självklar del av barns och ungas vardag, såväl i skolan som på fritiden, oavsett var de bor eller vilka de är. För att säkerställa detta behöver kulturpolitiken ansvara för att tillhandahålla ett väl utvecklat utbud för kultur i skolan. Utbildningspolitiken, å sin sida, behöver ta ansvar för att kultur ska nå barnen i skolan. Tillsammans behöver de två politikområdena kultur och utbildning utveckla strukturer som säkerställer att alla barn får ta del av kultur och får förutsättningar att skapa själva.

Kultur ska finnas där barn och unga lever och rör sig. De ska få möta verk av yrkesverksamma kulturskapare och kunna utöva kultur utan krav på prestation. Arbetet ska möta de utmaningar som barn och unga står inför, som socioekonomiska skillnader och psykisk ohälsa. Förutsättningarna för unga som vill fördjupa sig inom kulturområdet ska också förbättras.

Barns rätt till språk och kunskap

Alla barn har rätt till språk och kunskap. Ett flertal insatser ska göras för att främja små barns språkutveckling. För att barn ska få mer likvärdig tillgång till språk och kunskap ska Region Halland och länets kommuner utveckla det gemensamma arbetet med läsfrämjande. En förstudie ska genomföras kring möjligheter för barn att få egna lånekort på folkbiblioteken. Region Halland och länets kommuner ska även verka för ökad likvärdighet och tillgång till kvalitativ skolbiblioteksverksamhet.

Region Halland och folkbiblioteken i regionen ska etablera ett internationellt forum för barn- och ungdomslitteratur i Halland. I samband med detta ska utvecklingsmöjligheterna för att skapa en bokmässa för barn och unga undersökas.

En meningsfull fritid

Kulturverksamhet för barn och unga på fritiden ska stärkas genom samverkan mellan regionala kulturverksamheter och kommunernas mötesplatser för unga. Det offentliga ska också hjälpa ungdomarna att se och tillvarata nya möjligheter samt utmana begränsande normer. Insatsen bidrar till att möta utmaningen kring ungas ökade psykiska ohälsa.

Samordna kulturskolornas utvecklingsinsatser

Kommunernas kulturskolor spelar en avgörande roll för barns och ungas rätt till eget skapande och möjligheten att utveckla sin kreativitet. Kulturskolan är också en viktig arena för barns och ungas möte med konst och kultur och bidrar till vitalisering och återväxt inom kulturlivet. Region Halland och de halländska kommunerna ska tillsammans samordna kulturskolans utvecklingsverksamhet i länet. Det kan handla om omvärldsbevakning och analys, samordning av utvecklingsfrågor, öppen verksamhet och gemensam fortbildning. Utvecklingsinsatserna ska innefatta både bredd- och spetsverksamhet.

Nästa generation yrkesverksamma kulturskapare

De ungdomar som vill fördjupa sig inom konst och kultur ska få goda förutsättningar att göra detta. Region Halland ska införa ett regionalt ungdomsstipendium och verka för fler kulturella sommarjobb. Återväxten inom kulturområdena ska också stödjas genom förstärkningar i utbildningskedjor samt stöd till ungas konstnärliga utveckling. Folkhögskolorna spelar en viktig roll i arbetet med unga vuxnas konstnärliga utveckling.

Prioritering:

Breddat och inkluderande deltagande

Kultur ska finnas i vardagen där människor lever. Det behöver finnas större variation på kulturupplevelser som speglar fler målgruppers erfarenheter och bakgrund. Region Halland ska bidra till att det skapas och erbjuds ett varierat kulturutbud med både bredd och spets, som engagerar, berör och inspirerar både invånare och besökare. Det ska vara enkelt för alla att delta i kulturlivet. Samverkan är avgörande för att kunna erbjuda tillgång till ett engagerande kulturutbud i hela Halland.

Det civila samhället har en fundamental roll i människors engagemang, i bevarandet och utvecklingen av demokratin samt i invånarens inkludering i samhället. Fler behöver engagera sig i kulturlivet i Halland. Det civila samhället ska stödjas i sitt arbete med att fånga upp och tillvarata människors idéer och engagemang.

Utveckla samarbetet mellan Region Halland, kulturinstitutioner och det civila samhället

Region Halland ska utveckla en närmare dialog och samverkan med det civila samhällets aktörer för att uppmuntra och tillvarata invånarnas delaktighet och engagemang. Dialog och samråd med civilsamhällets kulturorganisationer ska utvecklas. Region Halland ska även genomföra en översyn av regelverket för stöd till distriktsorganisationer.

För att kultur ska nå människor krävs kulturarrangörer. Närmare samverkan ska utvecklas mellan regionala kulturinstitutioner och arrangörer. För att bättre nå invånare och besökare ska även publikarbetet stärkas. Strukturen och uppdragen inom teaterområdet ska utredas.

Öka invånarnas delaktighet

Invånarna ska ha större möjlighet att påverka den kultur de erbjuds. Region Halland och verksamheter med stöd från regionen har ett uppdrag att vidga invånarens och besökarens kulturella horisonter. Verksamhet som riktar sig till särskilda målgrupper ska säkerställa deras delaktighet. Ett exempel är att äldre bör kunna påverka vilken kultur de erbjuds vid äldreboenden. Ett annat exempel är att verka för de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och sitt språk. Sveriges nationella minoriteter är judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samerna. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och samiska samt varieteter på dessa. Region Halland ska arbeta fram mål och riktlinjer för nationella minoriteter utifrån rättighetsperspektiv och implementera dem.

Synliggöra kulturlivet i Halland

Det är utmanande för kulturverksamheter att nå ut med information om det utbud som finns. För att säkerställa att relevant information når invånare och besökare ska ett övergripande arbete med kommunikation och marknadsföring utvecklas. Insatser kan med fördel paketeras för att få större genomslagskraft, ett exempel på detta är arbetet Art Halland som samlar konstaktörer.

Främja kulturella mötesplatser och uppsökande verksamhet

Folkhögskolorna ska utvecklas som kulturella mötesplatser för att få en starkare koppling mellan deltagare, yrkesverksamma kulturskapare och hallänningar. Biblioteken är också viktiga kulturella mötesplatser. Region Halland och länets kommuner ska tillsammans göra en satsning för att locka kompetent bibliotekspersonal för att öka tillgången till läsfrämjande och kunskap.

För att möta invånarna nära sin vardag ska Region Halland och verksamheter med stöd från regionen utveckla fler former av uppsökande verksamhet.

Kultur som samhällskraft

Mål: Halland – en plats där kultur präglar samhället

Halland ska vara en attraktiv och innovativ plats där konst och kultur formar och berikar samhället. Dynamiska regioner präglas av mod att pröva nya idéer och samarbeten mellan kultur, teknik, forskning och näringsliv. Kulturens betydelse för folkhälsa och hållbara livsmiljöer ska tillvaratas mer. Historien är viktig för att förstå de sammanhang och människor som skapat dagens Halland.

Prioritering: **Kulturdriven samhällsutveckling**

Kulturområdet behöver fördjupa samverkan med andra politikområden för att förverkliga visionen Halland – Bästa livsplatsen.

Arkitektur, form, design, konst och kulturarv, som rymts inom begreppet gestaltad livsmiljö, har en avgörande betydelse i samhällsbygget. Region Halland arbetar sedan 2023 med regional fysisk planering.¹⁷ Kulturområdet ska bidra till samhällsbyggnadspolitikens mål att skapa hållbara och inkluderande platser som erbjuder alla en attraktiv livsmiljö.

Kultur är centralt för livskvalitet och folkhälsa och kan bidra till välmående och välbefinnande samt motverka problem med psykisk ohälsa. Kulturområdets potential inom hälsa och folkhälsa ska tillvaratas i högre utsträckning genom utvecklat samarbete mellan kultur och hälso- och sjukvård.

Utveckling av de kulturella och kreativa branscherna kräver tvärasektoriell samverkan mellan kulturpolitiska och näringspolitiska uppdrag och målsättningar. Genom att underlätta och möjliggöra företagens potential som drivkraft för hållbar utveckling skapas konstnärlig förnyelse, ekonomisk tillväxt, sysselsättning och stärkt konkurrenskraft.

Ökad samverkan kring platsutveckling och samhällsbyggnad

Människan och människans behov ska vara utgångspunkten i utformning och planering av livsmiljön. Politikområdet gestaltad livsmiljö rör ny och befintlig bebyggelse – både hus och ytorna mellan husen – i såväl stadsmiljö som glesbygd. Det sektorsövergripande arbetet med gestaltad livsmiljö ska utvecklas. Processerna leds av samhällsbyggnadsområdet medan

¹⁷ Regional fysisk planering ska skapa goda förutsättningar för att hantera regiongemensamma utvecklingsfrågor. Genom regional fysisk planering tas ett samlat grepp kring frågor och utmaningar på en regional nivå som ska bidra till att fortsätta utveckla Hallands attraktivitet, hållbara utveckling och generera samhällsnytta.

kulturområdet bidrar med sin kunskap. Det är viktigt att det konstnärliga arbetet och kulturmiljöperspektiven involveras tidigt i arbetet.

Utvecklat arbete med kultur och hälsa

Kultur och hälsa är ett tvärvetenskapligt område som visar på kulturens betydelse för människors hälsa. Forskning visar att kultur kan förebygga ohälsa, vara hälsofrämjande och till och med behandlande. Kultur kan förkorta vårdtider och vara en resurs i rehabiliteringsarbete.¹⁸ Regionala och kommunala kulturverksamheter gör redan idag hälsofrämjande insatser. Kultur är dock fortfarande en underutnyttjad resurs för att bidra till människors hälsa i Halland. Region Halland ska därför utveckla det interna samarbetet med hälso- och sjukvården för att skapa samsyn och långsiktigt systematiskt arbete.

Prioritering:

Hallands händelserika historia

Hallands historia spänner från istid till samtid och vad som betraktas som kulturarv förändras över tid. Historien är viktig för att förstå de sammanhang och människor som skapat dagens Halland. Kunskaper om historien – en historiemedvetenhet – behövs för att kunna navigera i samtiden och forma beslut inför framtiden.

Kunskapen och insatserna kring historia inklusive konst- och kulturhistoria behöver utvecklas. I arbetet med att synliggöra Hallands händelserika historia spelar besöksnäringen en viktig roll. Forskningen om länets kulturarv behöver öka och tillgängliggöras för invånare och besökare. Samarbete med yrkesverksamma kulturskapare kan bidra till att historiska platser och företeelser betraktas och undersöks från nya perspektiv. Det kan medverka till att levandegöra historien.

Tillgängliggöra forskning om Hallands historia

Många invånare och besökare vill lära sig mer om historien. Hallands historia analyseras och dokumenteras genom forskning på universitet och högskolor, via arkeologiska utgrävningar och bebyggelseantikvariska undersökningar. Det sker även på museer, i föreningar och via medborgarforskning. Region Halland ska tillsammans med de regionala kulturarvsaktörerna¹⁹ stärka, samla och tillgängliggöra forskningen för invånare och besökare.

Ökad samverkan mellan kulturarv och besöksnäring

När människor reser till nya platser vill de gärna uppleva dess kultur och kulturarv.²⁰ Genom utvecklat samarbete med besöksnäringen kan kulturarvet utveckla sin attraktivitet, synliggöras mer och locka både invånare och besökare.

¹⁸ World Health Organization (WHO), *What is the evidence on the role of the arts in improving health and wellbeing?*, 2019, <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289054553>

¹⁹ Högskolan i Halmstad, Stiftelsen Hallands Läns museer, Länsstyrelsen Halland och hembygdsrörelsen.

²⁰ Riksantikvarieämbetet, *Räkna med kulturarvet*, 2023, <https://www.raa.se/2023/03/sa-kan-kulturarvets-varde-raknas/>

Kulturområden

Läshänvisning

I detta kapitel beskrivs Hallands kulturliv 2024 utifrån olika kulturområden. Samverkan är helt avgörande för att nå målen i kulturplanen. Därför ska alla kulturområden gemensamt bidra till kulturplanens strategiska utvecklingsområden, prioriteringar och insatser. De beskrivs i det föregående avsnittet *Strategiska utvecklingsområden*.

Scenkonst

Scenkonstområdet innefattar dans, musik, cirkus, teater och blandformer och konst- och kulturformer som gatuteater, musikdramatik och revy. De konstnärliga uttrycken är ofta gränsöverskridande och utmanar publiken i nya spännande möten.

Scenkonsten är beroende av såväl lokaler som arrangörer. Dans och cirkus kräver lokaler som är anpassade så att kulturskaparna kan utöva sin konstform utan att skada sig medan musik och talteater är mer beroende av lokalens storlek och ljudmiljö. Det finns behov av att utveckla samarbetet med länets arrangörer och främja nya arrangörer för att säkerställa att scenkonst kan nå hallänningarna. Utöver detta finns det en kompetensbrist gällande scentekniker.

Teater och cirkus

Teater- och cirkusområdet i Halland består av länets regionteater Teater Halland, professionella teatergrupper, revyer, en traditionell cirkus, arrangörer och amatörteaterföreningar. Hallands bildningsförbund erbjuder ett stöd till amatörteaterföreningar. Dessutom erbjuder kulturskolor och kommunala ungdomsverksamheter möjligheter för barn och unga att fördjupa sig i teater. Studieförbunden erbjuder liknande insatser för vuxna. Flera gymnasieskolor i Halland har teaterinriktningar inom sina estetiska program. Sturegymnasiet i Halmstad erbjuder spetsutbildning i teater, och Katrinebergs folkhögskola har en skådespelarlinje som är den enda eftergymnasiala teaterutbildningen i Halland.

Genom produktioner som speglar angelägna frågor i människors liv kan teatern öppna upp för nya erfarenheter, reflektioner och gemensamma upplevelser. Halland är känt för sin starka revytradition som lever och frodas. Region Halland arbetar för att ett brett spektrum av teaterupplevelser och eget skapande ska erbjudas länets invånare, oavsett var i regionen de bor eller hur gamla de är.

Inom scenkonstområdet erbjuder Riksteatern ett subventionerat kulturutbud för de arrangörsföreningar som vill presentera professionell scenkonst.

Grunduppdrag

Teater Halland

- producera professionell scenkonst för barn, unga och vuxna på en hög konstnärlig nivå,

- med sin verksamhet utgöra grunden för en stabil, långsiktig och väl förankrad utveckling av scenkonstproduktionen i Halland,
- bidra till demokratiutvecklingen i samhället genom att ta aktiv del i samhällsdiskussioner, bjuda in grupper med skilda erfarenheter och våga problematisera det komplicerade samt
- samverka nationellt och fortsätta söka nya internationella samarbetspartners.

Riksteatern Halland

- Främja arrangörsutveckling med fokus på professionell scenkonst samt
- stödja, stärka och utveckla arrangörsföreningars arbete genom kompetenshöjande, stödjande och samordnande insatser.

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för teater- och cirkusområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla teater- och cirkusområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Dans

Rum för Dans är Hallands dansinstitution som drivs gemensamt av Falkenbergs kommun, Kungsbacka kommun och Region Halland. I länet finns även koreografer, professionella dansare och konstnärsdrivna organisationer. De koreografer och dansare som bor och verkar i Halland skapar föreställningar och utvecklar lokala mötesplatser och initiativ som stärker dansområdet och bjuder in till ett varierat utbud av dansupplevelser.

Det finns möjligheter för barn och unga att dansa på sin fritid genom studieförbund, kulturskolor och kommunala ungdomsverksamheter. Vissa studieförbund erbjuder även dans för vuxna. Estetiska program med dansinriktning finns i två kommuner varav Sturegymnasiet i Halmstad erbjuder spetsutbildning inom dans. Många människor dansar på sin fritid även utanför dessa organisationer, i folkdanslag, privata dansskolor eller inom egna initiativ. Löftadalens folkhögskola erbjuder sommarkurser med inriktning på dans.

Infrastrukturen för dans har utvecklats positivt under de senaste åren men förbättringar behövs fortfarande, både för de som utövar dans och för publiken. Arbetet inom Regionsamverkan Sydsverige är av hög vikt för den nationella och internationella infrastrukturen för dans.

Grunduppdrag

Rum för Dans

- Skapa ett dansutbud med bredd och spets genom gästspel, residensverksamhet och samproduktion samt
- skapa förutsättningar för delaktighet och kunskapsutveckling kring dansområdet.

Rum för Dans har även ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla dansområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar dansområdet för att stärka infrastrukturen och öka tillgängligheten till dans samt vara en stark röst nationellt och internationellt.

Musik

Musikområdet är starkt i Halland och musiken är en viktig del i många hallänningars liv. Här finns musikarrangörer som föreningar, företag och kommunalt drivna scener. Spelplatser är avgörande för att musik ska möta invånarna. Dessa arrangörer spelar en central roll i att utveckla musiklivet i regionen. Musik Hallandia är Hallands regionala musikinstitution. Studieförbund, kulturskolor, trossamfund och kommunerna i Halland samt föreningslivet har en viktig roll för att musiken och musicerandet ska blomstra och utvecklas i regionen.

Musiken har många utövare i olika åldrar och genrer, från amatörer till professionella musiker och musikgrupper, vilket bidrar till det rika musiklivet. På Sturegymnasiet i Halmstad finns ett musikprogram med riksintag, och Löftadalens folkhögskola erbjuder musikundervisning inom artist- och produktionslinjen, musikallinjen, musikproducentlinjen och singer-songwriterlinjen. Katrinebergs folkhögskola har en utbildning för scentekniker. Dessa är, tillsammans med Teknikhögskolans YH-utbildning ljud- och musikproducent i Varberg, länets fem eftergymnasiala utbildningar inom musikområdet. Många människor deltar i musikaktiviteter på sin fritid, i privata musikskolor eller i egna initiativ.

Region Halland arbetar för att erbjuda en mångfald av musikupplevelser till Hallands invånare och besökare. Det finns behov av att bredda och komplettera konsertutbudet i Halland och arbeta med publikutveckling för att tillgängliggöra musik i hela regionen. Nya spelplatser, miljöer, arrangörer och musikaliska uttryck behövs samtidigt som de befintliga behöver stötta. Barns möte med musik och metoder för barns egen musikskapande behöver främjas. Den unga musikscenen behöver stärkas genom att möjliggöra möten, speltillfällen, kunskapsutbyte och samarbete mellan unga musikaktörer på lokal, regional och nationell nivå.

Grunduppdrag

Musik Hallandia

- Verka för musikscenens utveckling och dess tillgänglighet i Halland. I samarbete och samråd med musiklivets olika aktörer – såväl regionalt som nationellt och internationellt – ska de producera, främja och stödja musiklivet i Halland.

Musik Hallandia har även ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla musikområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar musikområdet kring barn och unga, stärkt infrastruktur för musiklivet med fokus på arrangörskap samt den regionala musikinstitutionens roll för musiklivet i Sydsverige.

Kulturarv och kulturmiljö

Kulturarv är spår och uttryck från det förflutna som tillskrivs värde och används i samtiden. Exempel på detta är föremål, byggnader, berättelser och traditioner som människor i det förflutna efterlämnat sig. Kulturmiljön är en del av kulturarvet och består av miljöer som människor har påverkat och format.

Vad som betraktas som kulturarv förändras över tid. Arbete med kulturarvet innebär att välja, värdera och aktivera det. För att kulturarvsprocessen ska anses vara legitim, måste de val som görs baseras på vetenskaplig grund. Förståelse för historien och kunskap om kulturarvet är en viktig beståndsdel i ett levande demokratiskt samhälle. Kulturarvet kan bidra till möten, lärande och en fördjupad förståelse för människors levnadsöden genom tid och rum.

Det finns många aktörer som arbetar inom kulturarvsområdet i Halland. Stiftelsen Hallands läns museer bedriver genom Hallands Konstmuseum och Hallands kulturhistoriska museum regional museiverksamhet och regionalt kulturmiljöarbete. Stiftelsen förvaltar kulturhistoriska samlingar och konstsamlingar från hela regionen och tillgängliggör dessa genom utställningar, visningar, program och digital förmedling. Avdelningen Kulturmiljö Halland ansvarar för arkeologiska och byggnadsantikvariska frågor, och genomför bland annat utredningar, utgrävningar, bistår med rådgivning och bedriver forskning.

Länsstyrelsen arbetar inom kulturarvsområdet bland annat med tillsyns- och tillståndsärenden enligt kulturmiljölagen och med att kulturmiljöer tas till vara i samhällsutvecklingen. Kommunerna stödjer också kulturarvsarbete genom sitt stöd till civilsamhället och många kommuner bedriver på eget initiativ arbete inom området. Högskolan i Halmstad bedriver viss utbildning och forskning inom kulturarvsområdet och är en viktig samarbetspartner.

Den halländska hembygdsrörelsen är en av de största ideella rörelserna i länet med strax under 20 000 medlemmar. Hembygdsrörelsen beskriver, tillgängliggör och dokumenterar lokal historia, samt vårdar och förvaltar ett stort antal äldre byggnader. Radiostationen i Grimeton är ett världsarv. Den är en unik, fortfarande fungerande radiostation från 1920-talet som vittnar om starten på det trådlösa samhället. I Halland finns även många mindre kommunala, ideella eller privata museer. Studieförbunden, friluftslivet och besöksnäringen utgör också viktiga aktörer på kulturarvsområdet.

Halland har många kulturhistoriskt intressanta platser, bland annat fornlämningar, byggnadsminnen, kulturresevat och kyrkor som skyddas av kulturmiljölagen. Några intressanta platser i regionen är Lugnarohögen, Tjolöholms slott och Äskhults by.

Barn och unga har rätt att ta del av kulturarvet. Kunskap om historiska sammanhang är ett viktigt verktyg för att kunna göra egna kopplingar mellan dåtid och nutid. Kulturarvsområdet behöver arbeta med att levandegöra kulturarvet, göra forskningsresultat tillgängliga för allmänheten och bli bättre på att förstå och svara mot nutidens behov och förväntningar.

Stiftelsen Hallands läns museer

- Producera utställningar och programverksamhet med hög kvalitet och med ett mångsidigt sammansatt utbud,
- sträva efter att nå en bred publik och nya publikgrupper, med särskilt fokus på barn och unga,
- förvalta, utveckla och tillgängliggöra samlingarna för hela regionen,
- bedriva kulturmiljöverksamhet och värna kulturhistoriska värden i samhällsutvecklingen samt
- Hallands resurscentrum för kulturarv.

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för kulturarvsområdet med ett kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla kulturarvsområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar kulturarvsområdet för att öka tillgängligheten till kulturarvet, öka kunskapen inom sektorn och vara en stark röst nationellt.

Arkiv

Arkiven är en viktig del av det gemensamma kulturarvet. Arkiven innehåller information som gör samtiden begriplig ur ett historiskt perspektiv. Kommuner, regioner och myndigheter ansvarar för sina egna arkiv. De enskilda arkiven består av arkivhandlingar som uppstått ur olika organisationer som föreningar, företag, stiftelser eller liknande. De enskilda arkiven synliggör den roll invånarnas engagemang spelar i samhällsutvecklingen. Hur människor har organiserat sig för att erövra, försvara och utveckla demokratin. För att få en bra återspeglning av samhället krävs dock att få in en större mångfald av arkiv.

Arkiven innehåller bland annat textdokument, fotografier, filmer, ljudinspelningar och föremål. De används av invånare, elever, forskare och yrkesverksamma kulturskapare för att utforska den gemensamma historien och skapa nya sammanhang. Arkivpedagogiken behöver utvecklas ytterligare.

Den regionala enskilda arkivverksamheten leds av Arkiv Halland. Arkiven innehåller handlingar från olika typer av föreningar, som idrottsföreningar, politiska föreningar, sociala föreningar och hjälporganisationer, tillsammans med företagshandlingar och personarkiv. De flesta av arkiven kommer från organisationer som inte längre är aktiva, vilka kallas ägarlösa arkiv.

Förvaltningen och utvecklingen av de regionala enskilda arkiven är ett gemensamt ansvar för Region Halland, kommunerna, företag och det civila samhället.

Grunduppdrag

Arkiv Halland

- Ta emot, dokumentera, vårda, bevara och tillgängliggöra enskilda arkiv,
- vägleda andra enskilda arkiv i länet, som hembygdsföreningar, samt
- samverka med övrig arkiv- och samlingsverksamhet på Stiftelsen Hallands läns museer.

Bibliotek och språkutveckling

Biblioteken ska ge Hallands invånare tillgång till fri och pålitlig information. De förmedlar kunskap och bidrar till fri åsiktsbildning. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och fungera som attraktiva mötesplatser. Biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt för kulturell verksamhet. Biblioteken har en viktig roll kring läslust och demokrati. Personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska är prioriterade grupper.

Det halländska bibliotekslandskapet utgörs av folkbibliotek, skolbibliotek, högskolebibliotek, sjukhusbibliotek och av regional biblioteksutveckling. Region Halland och länets kommuner har biblioteksplaner i enlighet med bibliotekslagen. Alla har rätt till språk. Oavsett om det gäller att utveckla och tillägna sig svenska språket, det egna modersmålet eller nationella minoritetsspråk.²¹ Region Halland samarbetar med kommunerna och andra för att främja små barns språkutveckling.

Biblioteken är en viktig del av demokratin och försvaret för grundläggande värden och rättigheter. Biblioteken är en demokratisk arena där människor med olika bakgrund och förutsättningar kan mötas och ta del av kunskap, litteratur och kultur samt stimulera fri åsiktsbildning. Biblioteken kan även öka biblioteksverksamhetens digitala kompetens, allmänhetens digitala delaktighet samt verka för en hållbar medie- och informationskunnighet (MIK).²²

Det behövs insatser som leder till ökad likvärdighet och tillgänglighet i folkbibliotekens utbud och tjänster. Biblioteken består inte bara av biblioteksrummet utan biblioteket kan verka uppsökande på platser där invånare är. Det uppsökande arbetet behöver utvecklas.

Grunduppdrag

Utvecklare

Region Halland har utvecklare inom biblioteksområdet med uppdrag att stärka folkbibliotekens och skolbibliotekens utveckling i alla kommuner i Halland genom att främja samverkan, erbjuda fortbildningar, stödja projekt, driva metodutveckling samt genom omvärldsbevakning.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar biblioteksområdet för att utforska bibliotekens demokratiska uppdrag.

²¹ Finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska samt varieteter av dessa språk

²² Medie- och informationskunnighet (MIK) omfattar kunskaper som är nödvändiga för att kunna ta till sig tillförlitlig information, bilda åsikter och göra sin röst hörd.

Litteratur

Litteratur inkluderar olika skrivna former, som prosa, poesi, essäer, facklitteratur, dramatik, serier, grafiska romaner och till och med spel. Texterna kan vara i olika format, från tryckta böcker till digitala medier, framträdanden och taktila element som punktskrift. Litteraturen är viktig både som konstform och som bärare av språk och kultur.

Litteraturen ger människor möjlighet att utforska sin egen historia och förstå andra perspektiv. Kvalitetslitteratur fördjupar och utmanar läsarens tankar och erbjuder konstnärliga upplevelser. Det finns ett nationellt mål att alla i Sverige ska ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

I det litterära landskapet i Halland finns litteraturskapare som författare, manusförfattare, dramatiker, poeter, översättare och kritiker. Här finns bokförlag, bokhandlare, antikvariat och litterära sällskap. Biblioteken och studieförbunden utgör en viktig infrastruktur för att få litteraturen att nå hallänningen. Även andra konstformer skapar verk utifrån en litterär grund.

Litteratur- och läsfrämjande stärker varandra. Kunniga läsare inspirerar författare i deras arbete och bra litteratur utvecklar läsarna. Samtal om litteratur och möten mellan författare, läsare, kritiker och bibliotekarie ska främjas för att uppmuntra läsning och litteraturutveckling.

Grunduppdrag

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för litteraturområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla litteraturområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar litteraturområdet för att stärka den konstnärliga utvecklingen.

Film

Film är en bred kulturform som inkluderar rörlig bild, audiovisuella uttryck och digitala berättelser. Film är en konstform, en bransch och ett betydande massmedium som når människor över hela världen. I Halland består filmområdet av filmskapare, filmklubbar, biografier, privata filmaktörer, föreningar och kommunal skolbio. Filmområdet sysselsätter allt från manusförfattare till scenografer, musiker och skådespelare.

Film är ett kraftfullt verktyg för kommunikation och reflektion. Filmkunnighet, att kunna tolka, analysera och skapa film, är värdefullt i dagens samhälle. Region Halland och länets kommuner behöver höja filmkunnigheten genom filmpedagogiska program, filmfestivaler och andra aktiviteter som främjar förståelse och engagemang för filmkonsten. Arbetet med skolbio behöver utvecklas i samverkan med länets kommuner.

Film finns på flera kommunala kulturskolor i Halland. På Katrinebergs folkhögskola finns en filmlinje. Gymnasial filmutbildning finns på Sturegymnasiet i Halmstad. Dessa utbildningar ger möjligheter till unga talanger att utveckla sina färdigheter och skapa egna filmer. Det är viktigt att stödja denna utveckling och överbrygga klyftan mellan utbildning och professionellt arbete inom filmbranschen. HighFives XR Lab utgör Hallands innovationsarena för teknologier som virtual reality, augmented reality och mixed reality.

För att stödja filmens utveckling krävs öppenhet för nya tekniker och stöd till filmskapare i form av finansiering, nätverk, fortbildning och teknik. För att möjliggöra visning av film krävs teknikutveckling såväl som pedagogiska insatser. Doc Lounge Varberg erbjuder en mötesplats med dokumentärfilmen i centrum.

Inom Regionsamverkan Sydsverige finns en gemensam strategi för audiovisuell produktion. Arbetet sker tvärsektorielt mellan kultur och näringsliv och Region Halland har ambitioner att förbättra förutsättningarna för filmproduktion i länet.

Grunduppdrag

Hallands filmresurscentrum, inom Katrinebergs folkhögskola:

- Låna ut teknik,
- erbjuda utbildning och nätverksträffar samt
- erbjuda filmresidens.

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för filmområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla filmområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar filmområdet kring visning, filmpedagogik och talangutveckling samt genom en audiovisuell strategi som rör både kultur- och näringspolitiken. Där prioriteras att marknadsföra Sydsverige, underlätta för produktioner, utbildning och kompetensförsörjning, konstnärlig utveckling och starka strukturer för talanger samt stöd till affärsutveckling och finansiering av produktion.

Bild och form

Bild- och formområdet omfattar bildkonst, arkitektur, fotografi, illustration, skulptur, form och design samt gränsöverskridande konstformer som rymms inom samtidskonsten.

Estetiska och konstnärliga värden påverkar människor dagligen. De har stor betydelse för det offentliga rummet, där invånare, oavsett bakgrund, kan möta konst i vardagen. Halland strävar efter att stärka sin position som en attraktiv konstregion genom handlingsplanen *Attraktiv konstregion – för konsten, konstnärerna och invånarna och besökarna*.

I Halland finns Hallands Konstmuseum som är en del av Stiftelsen Hallands läns museer, och som förvaltar en stor konstsamling, producerar utställningar och är en nod för bild- och formområdet. Därtill finns bild- och formaktörer som Rian designmuseum, bildkonstnärer, fotografer, formgivare, skulptörer, konstmuseer, konsthallar, gallerier, kollektivverkstäder, ateljéer, konstnärsföreningar, konstföreningar och ett regionalt resurscentrum för konst, Konst i Halland. På utbildningsområdet finns en grundläggande bild- och konstlinje på Löftadalens folkhögskola samt Hallands konstskola i Halmstad som är knuten till Katrinebergs folkhögskola. Studieförbunden har en omfattande cirkelverksamhet inom bild- och formområdet.

För att stärka konstnärernas möjlighet att bo och verka i Halland behöver det finnas en infrastruktur med produktionsplattformar, kollektivverkstäder, ateljéer, visningsplatser och jurybedömda salonger. Villkoren för konstarrangörer och visningsplattformar behöver förbättras likväl som villkoren för de yrkesverksamma kulturskaparna. Medverkans- och utställningsersättningsavtalet är en viktig insats på bild- och formområdet för att garantera ersättning till utställande konstnärer.

Region Halland har en viktig roll vad gäller offentlig konst, både som inköpare av konst och som förmedlare av konst till invånarna. Region Hallands konstsamling ger invånarna en variation av uttryck, bidrar till bättre vårdmiljöer och andra regionala miljöer att vistas i och kan vara en del av den vårdande processen. Konstsamlingen utökas kontinuerligt med nyinköp. Det finns behov av att vidareutveckla nya sätt att visa regionens konstsamling för allmänheten.

Region Halland tillämpar enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer. Det innebär att minst en procent av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnation ska användas för konstnärlig gestaltning.

Grunduppdrag

Hallands Konstmuseum, inom Stiftelsen Hallands Läns museer

- samla, visa och vårda konst,
- fungera som nav och drivkraft för att stärka och utveckla konstlivet i Halland samt
- vara en mötesplats där upplevelser varvas med samtal om angelägna frågor i samtiden och ge möjlighet till fördjupad kunskap.

Konst i Halland, inom Stiftelsen Hallands läns museer

- samordna och driva nätverk inom bild- och formområdet; kring utställningsplatser, offentlig konst och konstpedagogik,

- arrangera residensverksamhet och utbytesprogram med nationella och internationella utblickar,
- fortbildning för bild- och formkonstnärer samt
- bedriva konstpedagogiskt utvecklingsarbete.

Rian designmuseum

- Innovativ arena för design med regional, nationell och internationell synlighet,
- centrum för kunskap och bildning om design samt
- huvudman för SPOK Halland - en digital plattform för hållbar produktion och konsumtion.

Utvecklare – bild och form

Region Halland har utvecklare för bild- och formområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla bild- och formområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Utvecklare – offentlig konst

Region Halland har utvecklare för offentlig konst vars uppdrag är inköp och placering av konst i regionens miljöer, exempelvis sjukhus, vårdcentraler och tandvårdcentraler samt tillgängliggöra den för allmänheten. Även arbetet med enprocentregeln ingår i uppdraget.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar bild- och formområdet kring växelverkan mellan stad och landsbygd, metodutveckling och kunskapsstärkande insatser samt internationalisering. Bland annat sker utvecklingsarbete kring konstkritik.

Slöjd och konsthantverk

Slöjd och konsthantverk omfattar olika former av konstnärligt skapande. Från traditionella hantverksyrken och byggnadshantverk till småskalig industri, design, samtida yttringar samt slöjd och konsthantverk med rötter i andra länder och inom de nationella minoriteterna. Området förenar traditioner, generationer, kulturarv och historia med samtid, nyskapande och framtid. Slöjd och konsthantverk verkar inom både kultur- och näringspolitiken.

Slöjd- och konsthantverksområdet i Halland utgörs av såväl organiserad slöjd i föreningar, vävstugor, slöjdkaféer och studieförbund som enskilda slöjdare och konsthantverkare. Slöjd och konsthantverk har en stark närvaro på digitala plattformar och lockar en mångfald av invånare i olika åldrar och med olika bakgrund. Halland har slöjdföretag och slöjdarrangörer som museer, bibliotek och hembygdsgräddor. Löftadalens folkhögskola har en keramiklinje och en utbildning kring textila återbruk.

Slöjd och konsthantverk är ett självklart inslag i ett hållbart samhälle. Detta har bidragit till ett ökat intresse för att skapa och uppleva slöjd. För att nyttja potentialen till fullo krävs ökad samverkan med andra politikområden.

Det finns mycket tyst kunskap inom slöjdområdet och det är viktigt att bibehålla en hög kunskapsnivå samtidigt som nya former av slöjd och konsthantverk främjas. Halland har flera unika hantverkstraditioner.²³ Genom att uppmärksamma dessa traditioner kan de göras tillgängliga för en bredare publik och bevaras för framtida generationer.

Det är viktigt att nå fler utanför den organiserade slöjdrörelsen, och främja samtal om såväl moderna som historiska material och tekniker. Dessutom behövs fler möjligheter att visa upp slöjdverk, och förbättra barns och ungas möjlighet att praktisera slöjd. MU-avtalet behöver brukas i högre utsträckning inom slöjd och konsthantverk.

Grunduppdrag

Utvecklare

Region Halland har utvecklare för slöjdområdet med ett konst- och kulturfrämjande uppdrag. Uppdraget innebär att stödja, bevara och utveckla slöjdområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten.

Regionsamverkan Sydsverige

Inom Regionsamverkan Sydsverige samverkar slöjdområdet kring slöjd och hälsa.

²³ Sticktraditionen bingé, broderitekniken hallandssöm, vävtekniken opphämta och det sydsvenska bonadsmåleriet.

Spelkultur

Spelkultur är en konstform, en folkrörelse och en bransch. Allt fler människor ägnar sig åt spelkultur i olika former, från brädspel och digitala spel till rollspel och lajv. Vad som kännetecknar spelkulturen är att den alltid omfattar interaktiva inslag.

Spelkulturen engagerar enskilda individer, grupper, föreningsliv och näringsliv, och det finns utövare i olika åldrar, från fritid till profession. Spelbranschen har snabbt vuxit till en världsomspännande industri med kulturell och ekonomisk betydelse. Spelformer som huvudsakligen innehåller spel om pengar (gambling) omfattas inte av Hallands kulturplan.

I Halland anordnas genom studieförbund, föreningar och bibliotek allt från studiecirklar, kurser, evenemang och festivaler till konvent. Området samlar även konstnärer med inriktning på konst som tar utgångspunkt i spelkulturens olika aspekter samt ett antal professionella spelutvecklare som driver spelstudior i bolagsform.

Utbildning i spelgrafik, spelutveckling och E-sport finns i Halland på gymnasial nivå. På Högskolan i Halmstad finns E-sportlabbet, som är en spelmiljö och en arena för forskning och för att integrera e-sporten i olika utbildningar. Digitalt laborativt centrum (DLC) erbjuder utrustning och digitala verktyg för att utforska spel, miljöer och berättelser.

Att skapa spel är ett kreativt hantverk som innefattar flera andra konst- och kulturformer. Den inkluderar och påverkar andra kulturella uttryck som scenkonst, bild och form, film, litteratur, slöjd, hantverk, kulturarv, lek och idrott. Samtidigt använder traditionella kulturyttringar alltmer element från spelkulturen, vilket skapar konstnärlig förnyelse. Spelkulturen ger många möjligheter för kreativitet och samarbete.

Grunduppdrag

I nuläget saknas grunduppdrag på spelområdet.

Art Inside Out

Art Inside Out är en kulturinstitution som genererar nya upplevelser, möten och samtal. Verksamheten bjuder in konstnärer från olika konstområden eller konstfält att genom residens verka på olika platser i Halland. Art Inside Out drivs av Region Halland tillsammans med de halländska kommunerna.

Ett residens innebär att kulturskapare får möjlighet att bo och arbeta i Halland under en viss tid. Här kan de utforska och skapa utifrån ett tema som är kopplat till platsen. För att få lokal förankring samarbetar Art Inside Out och dess residenskonstnärer med invånare, institutioner, det civila samhället och lokala yrkesverksamma kulturskapare. Detta för att främja konstnärlig utveckling i Halland och ge invånare och besökare tillgång till nya konstupplevelser.

Tema och plats för residensen bestäms i samråd med värdkommunen. Verksamheten fördelas jämnt mellan kommunerna utifrån deras förutsättningar.

Grunduppdrag

Art Inside Out

- Främja och stödja konstnärlig och kulturell utveckling genom att bjuda in nationella och internationella konstnärer inom olika konstformer med särskilt fokus på samtida uttryck,
- stärka förståelsen för konstens och kulturens roll i samhället,
- öka tillgängligheten till konst och kultur för invånarna i Halland samt
- främja samarbete och dialog mellan konstnärer, kulturskapare, lokalsamhället och andra kulturinstitutioner och aktörer, både nationellt och internationellt.

Bilaga 1: Ordlista

Audiovisuell – som rör både ljud och bild, vanligtvis relaterat till film och tv.

Breddat deltagande – att göra kulturella aktiviteter och uttryck tillgängliga för en bredare publik, inklusive människor från olika bakgrunder och samhällsskikt.

Centrumbildning – en förening eller stiftelse som samlar yrkesverksamma kulturskapare för att verka för deras intressen och förmedla uppdrag.

Civila samhället – en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor organiserar sig och agerar tillsammans i gemensamma intressen.

Curator – en person som är ansvarig för att organisera och planera konstutställningar.

Demokratiska arenor – mötesplatser, institutioner eller diskussionsforum där demokratiska principer och värden främjas och utövas.

Det kulturella ekosystemet – det system av institutioner, organisationer och personer som stödjer och påverkar konstnärligt skapande.

Det subventionerade kulturutbudet – Region Halland subventionerar ett kulturutbud riktat till barn och unga samt äldre.

Digitalt utanförskap – brist på tillgång till och förmåga att använda digitala verktyg och resurser.

Enprocentsregeln – en policy där en procent av budgeten för ny-, om- och tillbyggnation ska användas för att integrera konstnärlig gestaltning i offentliga miljöer.

Gestaltad livsmiljö – ett politikområde kring utformningen och utseendet på den byggda miljön där människor lever och verkar.

Hållbar tillväxt – en utveckling som uppfyller dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Idéburen organisation – en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte. Organisationen ska bedriva en offentligt finansierad välfärdsverksamhet, eller ha för avsikt att bedriva en offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Kammarkollegiet tillhandahåller en definition av begreppet och vad som krävs för att registreras i det nationella registret över idéburna organisationer.

Kollektivverkstäder – platser där konstnärer och hantverkare kan dela utrustning, utrymme och resurser för att arbeta tillsammans och eller skapa konst.

Konst- och kulturkritik – granskning och bedömning av konstnärliga och kulturella uttryck.

Konstnärlig frihet – en grundlagsskyddad rättighet som innebär att konstnärer har rätt att uttrycka sig fritt utan rädsla för censur eller ingripande från myndigheter.

Konstnärligt skapande – processen att skapa konstverk eller kulturella uttryck genom kreativitet och tekniska färdigheter.

Kulturinstitution – verksamheter som utgör en stabil bas för såväl kontinuitet som konstnärlig förnyelse inom kulturlivet.

Kultursamverkansmodellen – ett system där staten överlåter ansvar att fördela vissa statsbidrag till regionala kulturverksamheter till regionerna.

Lektörer – personer som granskar och ger feedback på litterära verk.

Medie- och informationskunnighet (MIK) – ett samlingsnamn för kunskaper som är nödvändiga för att kunna ta till sig tillförlitlig information, bilda åsikter och göra sin röst hörd.

Medverkans- och utställningsavtalet (MU-avtalet) – ett avtal för alla slags utställningsarrangörer. Avtalet bestämmer ekonomisk ersättning till upphovspersoner som ställer ut eller medverkar i en utställning med verk som de själva äger.

Nationella minoriteter – Sveriges nationella minoriteter är judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samerna. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och samiska samt varieteter på dessa.

Publikarbete – insatser för att locka och engagera publik för kulturella evenemang och aktiviteter.

Regionsamverkan Sydsverige – ett samarbete mellan Sveriges sex sydligaste regioner; Region Blekinge, Region Halland, Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg och Region Skåne

Residens – ett program eller arrangemang där konstnärer erbjuds tid, utrymme och ersättning att arbeta och skapa konst.

Resurscentrum – en plats eller institution som tillhandahåller resurser och stöd inom ett visst område.

Scentekniker – personer som ansvarar för tekniska aspekter av en scenkonstföreställning, såsom ljus, ljud och scenografi.

Uppsökande verksamhet – att kulturverksamheter tar sig till invånarna i stället för att invånarna ska ta sig till dem.

Visningsplatser – platser där konstverk eller kulturella uttryck visas för allmänheten.

Yrkesverksam kulturskapare – person som försörjer sig på sin konst eller strävar mot att göra det, i kombination med hög yrkeskunskap.

Bilaga 2: Lagstiftning och nationella kulturpolitiska mål

Att fritt kunna delta i kulturlivet och uttrycka sig genom konst är en mänsklig rättighet enligt FN:s *internationella konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter*. Grundlagen slår fast att den enskildas personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten (RF 1 kap. 2 §). Inom kulturområdet är bibliotek, museer och kulturmiljö reglerade i lagstiftningen.

Bibliotekslagen (2013:801). Region Halland har det lagstadgade uppdraget att bedriva regional biblioteksverksamhet i Halland. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla (2 §).

Museilagen (2017:563). Museilagen infördes 2017 och utgör den första samlande lagen för museiområdet i Sverige. Lagen förenar museernas kärnverksamheter, samlingsverksamhet, kunskapsuppbyggnad och publikt arbete, och sätter dem i samband med museernas roller i samhället. Museilagen betonar kulturarvsaktörernas oberoende och lyfter tydligt fram museernas betydelse för bildning, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning samt museernas ansvar för kunskap, allsidighet, öppenhet och för att aktivt förvalta sina samlingar.

Kulturmiljölagen (1988:950). Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Genom kulturmiljölagen anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för det gemensamma kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.

Kultursamverkansmodellen regleras av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Till grund för förordningen ligger lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet som slår fast att en region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats av regionen, och kulturplanen överensstämmer med de föreskrifter som regeringen meddelar.

Utöver detta finns det ett flertal andra lagar som har bäring på kulturområdet och ska beaktas i det regionala kulturuppdraget, bland annat följande:

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) är en rättighetslag och handlar om att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kultur samt ge minoriteterna inflytande och delaktighet som en del av de mänskliga rättigheterna.

Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.

Europeiska landskapskonventionen understryker att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. I landskapet möts många olika värden och tillgångar – kulturella, ekologiska, estetiska, sociala och ekonomiska. Den europeiska landskapskonventionens mål är en rikare livsmiljö där alla kan delta i utformningen.

Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete slår fast att regionala kulturplaner ska beaktas i framtagande av den regionala utvecklingsstrategin (11 §).

Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). LOU gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet genom offentlig upphandling. Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggtreprenader genom tilldelning av kontrakt. Lagen gäller även när en upphandlande myndighet anordnar en projekttävling.

Övriga nationella kulturpolitiska mål

De statliga insatserna till stöd för den kommunala kulturskolan – främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttrycksätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar.

Litteratur och läsfrämjande – Alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Nationell språkpolitik – Svenska språket ska vara huvudspråk i Sverige. Svenskan ska vara ett komplett och samhällsbärande språk. Den offentliga svenskan ska vara värdad, enkel och begriplig. Alla ska ha rätt till språk: att utveckla och tillägna sig svenska språket, att utveckla och bruka det egna modersmålet och nationella minoritetsspråket och att få möjlighet att lära sig främmande språk.

Arkitektur, form och design – Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Målet ska uppnås genom att hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden, kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids, det offentliga agerar förebildligt, estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas, miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla, och samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Arkiv – myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser: rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen, och forskningens behov.

Kulturmiljö – ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas, människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön, ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser, och en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Film – Utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet. Allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet. Filmavet bevaras, används och utvecklas. Svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet. Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande. Jämställdhet och mångfald präglar filmområdet. Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

Bilaga 3: Verksamheter med överenskommelser 2025

Nedan anges vilka överenskommelser som träffades utifrån föregående kulturplan och som kvarstår till och med 2025. Nya överenskommelser ska träffas utifrån Hallands kulturstrategi 2025–2032 och kulturplan 2025–2028.

Scenkonst

Teater och cirkus

- Teater Halland*
- Riksteatern Halland*
- Hallands Bildningsförbund – stöd till amatörteaterföreningar
- Teater Albatross – produktioner
- Teater Dictat – teaterproduktioner, workshoppar och samtal.
- Västsvenska turnerande sommarteatern – gatuteater samt kunskapsplattformen *Public* kring konst och kultur i det offentliga rummet

Musik

- Hallands spelmansförbund – folkmusikarrangemang, dokumentation av låtar från Halland samt utbildning och konserter med ungdomsensemblen *Hallandsfolk*
- Kulturverket – konserter, workshops och mötesplatser för musikintresserade
- Solsidans Kulturförening – kulturevenemang inom olika konstformer och genrer

Kulturarv

- Stiftelsen Hallands länmuseer med Hallands kulturhistoriska museum*
- Stiftelsen Hallands länmuseer – resurscentrum för kulturarv
- Hallands Bildningsförbund – hembygdskonsulent
- Hallands Militärhistoriska Museum – museiverksamhet inklusive publika arrangemang på museet och på krigshistoriskt intressanta platser i länet
- Tjolöholms slott – centrum för kunskap med inriktning Arts and Craft.
- Varbergs Fästning – kulturmiljö
- Världsarvet Grimeton Radiostation – kulturmiljö

Arkiv

- Arkiv Halland*

Bild och form

- Stiftelsen Hallands Länmuseer med Hallands Konstmuseum*
- Konst i Halland vid Stiftelsen Hallands länmuseer - resurscentrum
- Rian designmuseum*
- Konsthallen Hishult – visning av nordisk samtidskonst samt möten mellan konstnärer, konstare och publik.
- Konstliv Halland – arrangera Konstrundan i Halland
- Konstnärernas Kollektivverkstad Varberg – erbjuda verkstad och kursverksamhet
- Mjellby konstmuseum – arena för surrealistisk konst.

- Teckningsmuseet i Laholm – arena för teckningskonst.

Film

- Katrinebergs folkhögskola – resurscentrum för film
- Southern Sweden Film Commission – filmkommissionsverksamhet

Slöjd

- Unnaryds Bonadsmuseum – arena för kunskap om bonadsmåleriet.

Distriktsorganisationer

- Barn- och ungdomsorganisationer,
- funktionshinderorganisationer,
- idrottsorganisationer,
- nykterhetsorganisationer,
- pensionärsorganisationer och
- studieförbund.
 - o Arbetarnas Bildningsförbund (ABF),
 - o Studieförbundet Bilda,
 - o Folkuniversitetet,
 - o Medborgarskolan,
 - o Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet (NBV),
 - o Sensus studieförbund,
 - o Studieförbundet Vuxenskolan och
 - o RF-SISU Halland.
- Samt Hallands Bildningsförbund.

* innebär att verksamheten även får statsbidrag inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Diarienummer DNKS230076

Region Halland
Box 517, 301 80 Halmstad
regionen@regionhalland.se
regionhalland.se

Remissutgåva

Hallands kulturstrategi 2025–2032

Innehållsförteckning

Förord	1
Strategi för ett dynamiskt och tillgänglig kulturliv	2
På väg mot visionen Halland – Bästa livsplatsen	2
Kulturstrategin styr och vägleder	2
Tre grundläggande principer för kulturpolitiken	2
Kulturpolitiska mål visar vägen	3
Kultursamverkansmodellen	5
Så här arbetar Region Halland med kultur	5
Strategiska utvecklingsområden	6
Ett fritt konst- och kulturliv	7
Mål: Halland – en dynamisk och modig plats för kultur	7
Prioritering: Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund	8
Prioritering: Halland i världen och världen i Halland	9
Engagerande kulturliv för alla	10
Mål: Halland – en plats där alla kan delta i kulturlivet	10
Prioritering: Kultur av, med och för barn och unga	11
Prioritering: Breddat och inkluderande deltagande	12
Kultur som samhällskraft	13
Mål: Halland – en plats där kultur präglar samhället	13
Prioritering: Kulturdriven samhällsutveckling	14
Prioritering: Hallands händelserika historia	15
Hur kulturstrategin tagits fram och hur den följs upp	16
Hur Hallands kulturstrategi tagits fram	17
Uppföljning	17

Förord

Tillkommer inför slutgiltig version.

Strategi för ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv

Kulturen skapar samhället vi lever i. Att få ta del av kulturella upplevelser och själv få skapa och fritt kunna uttrycka sig, är djupt mänskliga behov. Konst och kultur är avgörande för ett öppet, nytänkande och demokratiskt samhälle. Därför finns denna kulturstrategi. Den pekar ut tre övergripande mål med tillhörande strategiska utvecklingsområden som tillsammans gör Halland till en dynamisk, modig och levande plats att bo och verka i. I detta inledande kapitel beskrivs varför kulturstrategin tagits fram och hur den förverkligas genom att många aktörer arbetar tillsammans mot samma mål.

På väg mot visionen Halland – Bästa livsplatsen

Halland är en bra livsplats. Här finns det möjligheter för människor att skapa sina liv och för kulturlivet att utvecklas. Att många väljer att besöka Halland, flytta hit eller stanna kvar och leva sina liv här är tydliga tecken på att Halland är uppskattat som en attraktiv livsplats. Men Halland har enligt den regionala utvecklingsstrategin siktat inställt på Halland - Bästa livsplatsen! För att nå dit har tre centrala strategier tagits fram; Hallands strategi för hållbar tillväxt, Hallands hälso- och sjukvårdsstrategi samt Hallands kulturstrategi. Tillsammans ska strategierna vägleda för att möta samhällsutmaningarna, värna demokratin och utveckla samhället.

Kulturstrategin styr och vägleder

Hallands kulturstrategi beskriver hur Halland ska utveckla möjligheterna för invånare och besökare att uppleva och själva skapa kultur. Strategin gäller till och med 2032 och ska stödja, fördjupa och komplettera den regionala utvecklingsstrategin. Vad som ska göras beskrivs i fyraåriga kulturplaner och biblioteksplaner.

Kulturstrategin har många olika målgrupper. Den är styrande för verksamheter med regional finansiering och ligger till grund för regionala politiska beslut. Kulturstrategin är stödjande och inspirerande för kommunerna i länet, det civila samhället och yrkesverksamma kulturskapare.

Tre grundläggande principer för kulturpolitiken

Konstnärlig frihet – en grundbult för arbetet

En av kulturpolitikens allra viktigaste uppgifter är att värna den konstnärliga friheten och kulturens egenvärde. Den har sin grund i yttrandefriheten som är grundlagsskyddad i Sverige. Yttrandefriheten medför en långtgående rätt för varje människa att uttrycka tankar och idéer. Kulturskaparens konstnärliga frihet ska skyddas även när det utmanar och provocerar. Konstens frihet upprätthålls genom principen om *armlängds avstånd*. Det innebär att förtroendevalda utifrån sitt demokratiska uppdrag beslutar om offentliga resurser till kultur, men avhåller sig från styrning som påverkar, eller riskerar att påverka kulturskapares yttrandefrihet.

Hållbar kulturutveckling – Agenda 2030

Region Hallands uppdrag är att främja en hållbar utveckling i länet. Allt regionalt utvecklingsarbete ska förhålla sig till de globala målen i Agenda 2030.¹ Konst och kultur bidrar till inkludering, social tillit och sammanhållning, och till att överbrygga sociala och kulturella skillnader i samhället. Kultur bidrar även till ekonomisk hållbarhet genom kulturella och kreativa branscher och besöksnäring. Kulturstrategin ska främja social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Region Halland har en handlingsplan och organisation för det interna klimat- och miljöarbetet. Handlingsplanen ger förutsättningar för ett gemensamt utvecklingsarbete inom klimat- och miljöområdet. Verksamheter som finansieras av Region Halland ska vid planering och genomförande av sin verksamhet ta ansvar för klimat- och miljöfrågor.

Samverkan – tillsammans skapar vi kultur

Hallands kulturstrategi ska vara en möjliggörare för hela Halland och förverkligas genom engagemang från många. Det är genom att samla olika aktörers idéer, initiativ och verksamheter mot gemensamt mål som Halland kan bli en starkare kulturregion. I samtal och samarbete med varandra kan nya idéer blomstra.

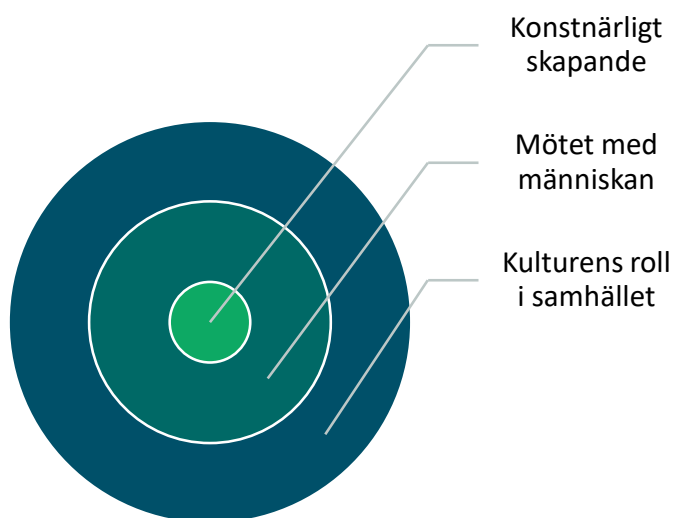
Gemensamma mål uppnås genom samverkan mellan kommuner, region, civilsamhälle, akademi, länsstyrelse och kulturlivet. Tillsammans är ledordet i arbetet med kultur i Halland!

Kulturpolitiska mål visar vägen

Kulturpolitiska mål finns på flera nivåer. De regionala kulturpolitiska målen bidrar till de nationella målen. Kulturpolitiken är komplex och spänner över olika områden och perspektiv:

- **Konsten** – genom att möjliggöra konstnärligt skapande – att en yrkesverksam kulturskapare har förutsättningar att skapa ett verk.
- **Människan** – genom varje enskild individs rätt att möta kultur genom att själv ta del av och utöva kultur.
- **Samhället** – där kulturpolitiken samverkar med andra politikområden för att skapa ett gott samhälle.

¹¹ Den 25 september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda för hållbar utveckling som innehåller sjutton globala mål som ska uppnås till år 2030. Läs mer på www.globalamalen.se/

Konsten, människan och samhället är beroende av varandra och påverkar varandra i olika utsträckning.

Regionala kulturpolitiska mål

Hallands regionala mål handlar om konsten, människan och samhället:

- Halland – en dynamisk och modig plats för kultur
- Halland – en plats där alla kan delta i kulturlivet
- Halland – en plats där kultur präglar samhället

De kulturpolitiska målen är kopplade till varsitt strategiskt utvecklingsområde:

- Ett fritt konst- och kulturliv
- Engagerande kulturliv för alla
- Kultur som samhällskraft

Nationella kulturpolitiska mål

På nationell nivå har riksdagen enats om att

- *Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.*
- *Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.*
- *Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.*

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- *främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,*
- *främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,*
- *främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,*

- *främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,*
- *särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.*

Hallands regionala kulturpolitiska mål bidrar till samtliga nationella kulturpolitiska mål. Det finns även kulturområdesspecifika målsättningar och lagstiftning på nationell nivå.

Kultursamverkansmodellen

Region Halland ingår sedan 2011 i kultursamverkansmodellen. Det innebär att staten lämnar över ansvaret för att fördela vissa statsbidrag till regionala kulturverksamheter till regionen. En förutsättning för arbetet är att en regional kulturplan tas fram som visar hur Region Halland bidrar till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås. Kulturplanen utgår från denna kulturstrategi.

Så här arbetar Region Halland med kultur

Alla invånare och besökare ska kunna uppleva kultur och skapa själv, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Region Halland bedriver verksamhet för att på olika sätt nå de regionala kulturpolitiska målen.

Uppleva kultur

Region Halland ger stöd till professionella produktioner av konst- och kulturupplevelser genom kulturinstitutioner samt fristående kulturorganisationer. För att nå de som själva har svårare att ta sig till kultur erbjuder Region Halland ett subventionerat kulturutbud riktat till barn och unga samt till äldre.

Skapa själv

Region Halland ger stöd till distriktsorganisationer för studieförbund, barn- och ungdomsorganisationer, pensionärsorganisationer, funktionshinderorganisationer med flera samt till pedagogisk verksamhet kopplad till skolan och fritiden. En stor del av det regionalt subventionerade utbudet för barn och unga innehåller möjlighet till delaktighet och eget skapande.

Fördjupning och talangutveckling

Region Halland ger stöd till olika former av fördjupande insatser eller talangprogram. På Region Hallands folkhögskolor erbjuds ett brett utbud av kulturella och konstnärliga utbildningar och kurser. Arbetet främjar återväxten av framtidens yrkesverksamma kulturskapare.

Yrkesverksamma kulturskapare

Region Halland erbjuder yrkesverksamma kulturskapare möjligheten att söka stöd för professionella produktioner och utvecklingsprojekt. Därutöver erbjuds olika former av residensverksamhet för konstnärligt arbete, sökbara arbetsstipendium, rådgivning och utbyten samt nätverk för yrkesverksamma. Region Halland ger därutöver stöd till de kulturella och kreativa branscherna och erbjuder kompetensutveckling.

Strategiska utvecklingsområden

I detta kapitel beskrivs övergripande strategiska utvecklingsområden och hur de kopplar till regionala och nationella målsättningar. Här beskrivs också prioriteringar för att nå målen samt nuläge och utmaningar.

Ett fritt konst- och kulturliv

Mål: Halland – en dynamisk och modig plats för kultur

Halland ska vara en dynamisk och utmanande plats där kulturen blomstrar. Ett fritt konst- och kulturliv är otänkbart utan de människor som skapar kultur i alla dess former. Kultur öppnar för mänskliga möten och vågar utmana rådande normer och samhällsvärderingar. Kultur är inte bara en reflektion av samhället utan en aktiv, innovativ aktör i dess utveckling.

Prioriteringar inom området:

- Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund
 - Halland i världen och världen i Halland
-

Därför är området strategiskt viktigt

Ett fritt obundet kulturliv är en nödvändig beståndsdel i ett demokratiskt samhälle. Det ska finnas skäliga villkor för konstnärligt arbete. Kultur kan bära samhällskritik, provocera och utmana. Den kan belysa aktuella frågor och visa alternativ till nuläget. Det öppna, kritiska och offentliga samtalet om kultur är fundamentalt. Hallands kulturliv ska präglas av modet att våga det oprövade och av viljan att låta idéer och åsikter brytas mot varandra. Det skapar ett levande kulturliv.

Det här strategiska utvecklingsområdet bidrar till genomförande av det nationella målet ”Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund”, ”främja kvalitet och konstnärlig förnyelse” samt ”främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan.”

Prioritering: Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund

Nuläge och utmaningar för prioriteringen:

- Yrkesverksamma kulturskapare har påtagligt lägre inkomster än andra med motsvarande utbildningsnivå,
- yrkesverksamma kulturskapare, men även andra i kultursektorn som exempelvis bibliotekarier, utsätts för hat, hot och trakasserier,
- utvecklingen av artificiell intelligens utmanar yrkesverksamma kulturskapares upphovsrätt,
- demokratin är på tillbakagång globalt och yttrandefriheten är under debatt.²

Det offentliga samtalet har en viktig funktion i demokratin. Att värdera, tolka och diskutera konst i offentligheten innebär att konsten blir föremål för samhällelig diskussion, reflektion och idéutveckling. Kulturinstitutionerna är viktiga demokratiska arenor. Det behövs dock fler former för kritiska och öppna samtal, där exempelvis utställningar och scenkonstarrangemang får fördjupad uppmärksamhet genom analys och dialog.

Halland ska verka för goda villkor för yrkesverksamma kulturskapare. Kulturpolitiken ska verka mot alla former av hot och trakasserier mot kulturskapare och arbeta för ett öppet demokratiskt samhälle där yttrandefriheten värnas.

Digitaliseringen förändrar samhället kontinuerligt. För kultursektorn ger detta nya möjligheter till konstnärlig förnyelse, effektivisering och bättre tillgänglighet för invånare och besökare. Medie- och informationskunnighet (MIK) är nödvändigt för att kunna värdera och ta till sig information, bilda åsikter och göra sin röst hörd. Digitaliseringen ska nyttjas mer för att främja tillgänglighet, inkludering och kreativitet.

² Göteborgs universitet *Defiance in the Face of Autocratization*, 2023, https://www.v-dem.net/documents/29/V-dem_democracyreport2023_lowres.pdf

Prioritering: Halland i världen och världen i Halland

Nuläge och utmaningar för prioriteringen:

- Internationellt samarbete och utbyte stärker den konstnärliga utvecklingen och skapar mångfald och kvalitet i kulturutbudet,
- Halland behöver ta större plats på den internationella kulturarenan,
- en mångfald bland kulturskaparna innebär att fler röster får höras i det offentliga samtalet vilket är positivt för såväl kulturen som demokratin.

Halland har länge varit en öppen region med många internationella kontakter. Internationellt samarbete är ett medel för att stärka den konstnärliga kvaliteten i regionen. Det handlar också om att synliggöra och bredda mångfalden i det halländska kulturlivet, att skapa samarbeten, värdefulla relationer och utbyten mellan Halland och världen och göra Halland till en aktiv deltagare i det globala kulturella samtalet.

Det dynamiska in- och utflödet av kreativitet skapar attraktionskraft och bidrar till att etablera Region Halland som en viktig aktör för kulturskapare både nationellt och internationellt. På samma gång stimuleras halländska produktionsmiljöer, institutioner och det lokala kulturlivet. Halland arbetar aktivt med residensverksamhet som möjliggör nationell och internationell samverkan och stärkt kulturell produktion i länet. Det internationella arbetet ska stärkas. Genom fokus på samarbete inom kortare geografiska avstånd kan ett hållbart internationellt arbete utvecklas.

Engagerande kulturliv för alla

Mål: Halland – en plats där alla kan delta i kulturlivet

Halland ska vara en plats där kultur är tillgänglig för alla. Varje människa ska, oavsett sina förutsättningar, ha möjligheten att ta del av, skapa och påverka kulturlivet. Kultur ska finnas nära invånarna. Ett aktivt föreningsliv fångar upp engagemang, skapar sammanhållning och tillit.

Prioriteringar inom området

- Kultur av, med och för barn och unga
 - Breddat och inkluderande deltagande
-

Därför är området strategiskt viktigt

Kultur svarar mot grundläggande behov hos människor att förstå sig själva, varandra, samhället och världen. Kultur ger en viktig dimension för människors möjligheter till utveckling, meningsfullhet, inflytande, samhörighet och delaktighet. Att delta i kulturlivet innebär att både kunna ta del av och utöva kultur. Tillgänglighet till kultur och ett mångfaldigt, brett och varierat utbud är grundläggande för att alla ska kunna delta i kulturlivet. I Sverige är alla människors rätt till kultur grundlagsskyddad. Barns rätt att få ta del av ett kulturellt utbud utformat speciellt för barn och att själva skapa kultur är lagstadgat i barnkonventionen.

Det här strategiska utvecklingsområdet bidrar till genomförande av det nationella målet ”Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet”, ”främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor” samt ”särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.”

Prioritering: Kultur av, med och för barn och unga

Nuläge och utmaningar för prioriteringen

- Barn och unga tar inte del av och utövar kultur på ett likvärdigt sätt i Halland,
- barn och unga har olika intressen och livsvillkor beroende på exempelvis socioekonomiska faktorer och geografisk hemvist,
- den psykiska ohälsan ökar bland unga.³

Alla barn och unga i Halland har rätt till ett rikt kulturliv med möjlighet till upplevelser och eget skapande. Kultur ska vara en självklar del av barns och ungas vardag, såväl i skolan som på fritiden, oavsett var de bor eller vilka de är. För att säkerställa detta behöver kulturpolitiken ansvara för att tillhandahålla ett väl utvecklat utbud för kultur i skolan. Utbildningspolitiken, å sin sida, behöver ta ansvar för att kultur ska nå barnen i skolan. Tillsammans behöver de två politikområdena kultur och utbildning utveckla strukturer som säkerställer att alla barn får ta del av kultur och får förutsättningar att skapa själva.

Kultur ska finnas där barn och unga lever och rör sig. De ska få möta verk av yrkesverksamma kulturskapare och kunna utöva kultur utan krav på prestation. Arbetet ska möta de utmaningar som barn och unga står inför, som socioekonomiska skillnader och psykisk ohälsa. Förutsättningarna för unga som vill fördjupa sig inom kulturområdet ska också förbättras.

³ Region Halland *Så mår vi i Halland, 2023* <https://www.regionhalland.se/utveckling-och-tillvaxt/halsa-for-alla/nationella-folkhalsoenkaten-2022-halsa-pa-lika-villkor/>

Prioritering: Breddat och inkluderande deltagande

Nuläge och utmaningar för prioriteringen:

- Människor tar del av och utövar kultur i olika utsträckning beroende på olika faktorer och förutsättningar,⁴
- det finns en ökad ojämlikhet i samhället och skillnader i tillit,
- demografiska förändringar i samhället gör att Halland får allt fler äldre invånare.

Kultur ska finnas i vardagen där människor lever. Det behöver finnas större variation på kulturuplevelser som speglar fler målgruppers erfarenheter och bakgrund. Region Halland ska bidra till att det skapas och erbjuds ett varierat kulturutbud med både bredd och spets, som engagerar, berör och inspirerar både invånare och besökare. Det ska vara enkelt för alla att delta i kulturlivet. Samverkan är avgörande för att kunna erbjuda tillgång till ett engagerande kulturutbud i hela Halland.

Det civila samhället har en fundamental roll i människors engagemang, i bevarandet och utvecklingen av demokratin samt i invånares inkludering i samhället. Fler behöver engagera sig i kulturlivet i Halland. Det civila samhället ska stödjas i sitt arbete med att fånga upp och tillvarata människors idéer och engagemang.

⁴ Göteborgs universitets SOM-undersökning, *Kulturvanor i Sverige 1987–2020*, 2021, https://www.gu.se/sites/default/files/2022-01/20.%20Kulturvanor%20i%20Sverige%201987-2020_v2.pdf

Strategiskt utvecklingsområde:

Kultur som samhällskraft

Mål: Halland – en plats där kultur präglar samhället

Halland ska vara en attraktiv och innovativ plats där konst och kultur formar och berikar samhället. Dynamiska regioner präglas av mod att pröva nya idéer och samarbeten mellan kultur, teknik, forskning och näringsliv. Kulturens betydelse för folkhälsa och hållbara livsmiljöer ska tillvaratas mer. Historien är viktig för att förstå de sammanhang och människor som skapat dagens Halland.

Prioriteringar inom området

- Kulturdriven samhällsutveckling
 - Hallands händelserika historia
-

Därför är området strategiskt viktigt

Kultur behövs för att ge Halland förutsättningar att vara den bästa livsplatsen. Kulturens potential behöver tas tillvara inom alla samhällssektorer och ges en central position i livsmiljön. När kulturens kraft i Halland förstärks ökar också attraktionskraften för invånare och besökare. Människors kreativitet fungerar som drivkraft för nya idéer och handlingar. Ett rikt kulturliv stärker dessutom gemenskapen, vitaliserar demokratin, gynnar folkhälsan och medverkar till en god livsmiljö för invånarna oavsett var i Halland de bor eller vilka de är.

Det här strategiska utvecklingsområdet bidrar till genomförande av det nationella målet ”Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling” samt ”främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.”

Prioritering: Kulturdriven samhällsutveckling

Nuläge och utmaningar för prioriteringen:

- Halland växer och nya områden exploateras för bostads- och samhällsbyggnation,
- den psykiska ohälsan ökar,⁵
- personer med sämre hälsa tar del av och utövar konst och kultur i lägre utsträckning än personer med bättre hälsa,⁶
- näringslivets företagsfrämjande system är inte anpassade efter de kulturella och kreativa branschernas förutsättningar.⁷

Kulturområdet behöver fördjupa samverkan med andra politikområden för att förverkliga visionen Halland – Bästa livsplatsen.

Arkitektur, form, design, konst och kulturarv, som ryms inom begreppet gestaltad livsmiljö, har en avgörande betydelse i samhällsbygget. Region Halland arbetar sedan 2023 med regional fysisk planering.⁸ Kulturområdet ska bidra till samhällsbyggnadspolitikens mål att skapa hållbara och inkluderande platser som erbjuder alla en attraktiv livsmiljö.

Kultur är centralt för livskvalitet och folkhälsa och kan bidra till välmående och välbefinnande samt motverka problem med psykisk ohälsa.⁹ Kulturområdets potential inom hälsa och folkhälsa ska tillvaratas i högre utsträckning genom utvecklat samarbete mellan kultur och hälso- och sjukvård.

Utveckling av de kulturella och kreativa branscherna kräver tvärssektoriell samverkan mellan kulturpolitiska och näringspolitiska uppdrag och målsättningar. Genom att underlätta och möjliggöra företagens potential som drivkraft för hållbar utveckling skapas konstnärlig förnyelse, ekonomisk tillväxt, sysselsättning och stärkt konkurrenskraft.

⁵ Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten, *Hälsa på lika villkor*, 2023

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/>

⁶ Göteborgs universitets SOM-undersökning, *Kulturvanor i Sverige 1987–2020*, 2021,

https://www.gu.se/sites/default/files/2022-01/20.%20Kulturvanor%20i%20Sverige%201987-2020_v2.pdf

⁷ SOU 2022:44, *Kreativa Sverige ! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher*, 2022, https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2022/08/sou-2022_44/

⁸ Regional fysisk planering ska skapa goda förutsättningar för att hantera regiongemensamma utvecklingsfrågor.

Genom regional fysisk planering tas ett samlat grepp kring frågor och utmaningar på en regional nivå som ska bidra till att fortsätta utveckla Hallands attraktivitet, hållbara utveckling och generera samhällsnytta.

⁹ World Health Organization (WHO), *What is the evidence on the role of the arts in improving health and wellbeing?*, 2019, <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289054553>

Prioritering: Hallands händelserika historia

Nuläge och utmaningar för prioriteringen:

- Halland har en rik och komplex historia,
- det finns stort intresse och efterfrågan av mer kunskap kring historien och historiska platser,
- forskningen om Hallands historia behöver samordnas och bättre nå ut till invånarna.

Hallands historia spänner från istid till samtid och vad som betraktas som kulturarv förändras över tid. Historien är viktig för att förstå de sammanhang och människor som skapat dagens Halland. Kunskaper om historien – en historiemedvetenhet – behövs för att kunna navigera i samtiden och forma beslut inför framtiden.

Kunskapen och insatserna kring historia inklusive konst- och kulturhistoria behöver utvecklas. I arbetet med att synliggöra Hallands händelserika historia spelar besöksnäringen en viktig roll. Forskningen om länets kulturarv behöver öka och tillgängliggöras för invånare och besökare. Samarbete med yrkesverksamma kulturskapare kan bidra till att historiska platser och företeelser betraktas och undersöks från nya perspektiv. Det kan medverka till att levandegöra historien.

Hur kulturstrategien tagits fram och hur den följs upp

Hur Hallands kulturstrategi tagits fram

Hallands kulturstrategi 2025–2032 har tagits fram parallellt med Hallands kulturplan 2025–2028. Arbetet har varit en gemensam process där över 400 personer från kommuner, yrkesverksamma kulturskapare, det civila samhället och ungdomar bidragit med värdefulla insikter och åsikter. Tack till var och en för era bidrag till skapandet av denna strategi!

Uppföljning

Region Halland genomför en årlig uppföljning av kulturstrategin. Den syftar till att säkerställa att det ska gå att följa arbetet och utvecklingen löpande, systematiskt och långsiktigt. Målet med uppföljningen är att öka kunskaperna om länets utveckling och Region Hallands bidrag till utvecklingen, och därigenom skapa en grund för lärande och utveckling. Uppföljningen av kulturstrategin sker parallellt med uppföljningen av Hallands strategier för hållbar tillväxt och hälso- och sjukvård.

Utöver Region Hallands uppföljning genomför Kulturrådet årliga uppföljningar inom ramen för kultursamverkansmodellen. Andra aktörer som exempelvis Myndigheten för kulturanalys, Kungliga biblioteket och Folkbildningsrådet genomför andra relevanta analyser och uppföljningar. Därutöver bidrar universitet och högskolor med fördjupad kunskap inom relaterade forskningsområden.

Resultaten från uppföljningarna ger underlag för beslut om att anpassa och rikta insatser där de behövs mest och bidrar till att målen i kulturstrategin förverkligas.

Diarienummer DNKS230076

Region Halland
Box 517, 301 80 Halmstad
regionen@regionhalland.se
regionhalland.se

**VARBERGS
KOMMUN**

Beslutsförslag
2024-04-24

1 (2)
Dnr: KFN 2024/0022-
2

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott

Kultur- och fritidsförvaltningen
Mari Hagborg Lorentzon, 0340-88263

10. Yttrande avseende motion om att öppna en ungdomsgård i södra delarna i centrala Varberg

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott föreslår kultur- och fritidsnämnden att tillstyrka motionen

Beskrivning av ärendet

Remiss har inkommit angående att utreda möjligheten att skapa en ungdomsgård i södra delarna av Varberg. Motionärerna beskriver utvecklingen från att ungdomsgården stängdes på Sörse 2015 till behovet som de beskriver idag.

Beslutsunderlag

Inkommen motion
Beslutsförslag

Övervägande

Ungdomsgården på Sörse stängdes 2015 och ungdomsgårdsverksamhet startades upp på Rosenfredsskolan tillsammans med en annan ungdomsverksamhet: Centralen. Rosenfredsskolan används av flera förvaltningar och verksamheter och tillgången till lokaler är begränsad i nuläget. Varbergs kommun är en växande kommun och det innebär utmaningar för ungdomsverksamheten att växa i takt med befolkningsökningen. Antalet ungdomsgårdar är idag sex stycken och samma antal har det varit sedan 1981.

Jämlikhetsbedömning

Jämlikhetsbedömning är inte aktuell i ärendet i nuläget

POSTADRESS
Varbergs kommun

432 80 Varberg

BESÖKSADRESS

TELEFON
0340-880 00
TELEFAX

ORGANISATIONSNUMMER
212000-1249

E-POSTADRESS

WEBBPLATS
www.varberg.se

Ekonomi och verksamhet

Om en utredning görs angående nyskapande av en ungdomsgård i södra delarna av Varberg behöver utredningen även innehålla analys av nuvarande ungdomsverksamhet såsom kostnader, bemanning, öppettider etc. Utökning med en ungdomsgård ryms inte inom befintlig budgetram för ungdomsverksamheten.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Anna Reinhardt
Förvaltningschef

Mari Hagborg Lorentzon
Avdelningschef fritid

Protokollsutdrag
Kommunstyrelsen

Öppna en ungdomsgård i södra delarna av centrala Varberg

2015 stängdes ungdomsgården på Sörse, med politiskt löfte om att hitta ett likvärdigt alternativ. Ungdomsgården fyllde en viktig funktion med många aktiviteter och ungdomar. Sedan dess har Varberg vuxit kraftigt och behovet är än större idag av en ungdomsgård i de södra delarna av centrala Varberg. I våras startade en namninsamling med över 1 000 underskrifter som också visar på ett stort engagemang i frågan och som påminner om det politiska löfte som gavs.

I Varbergs stad finns det idag endast **en** ungdomsgård i centrala Varberg, Mittpunkten på Håsten. Det är en omtyckt gård som främst lockar ungdomar från närområdet.

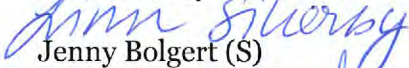
Ibland arrangeras det aktiviteter för ungdomar på Mötesplatsen Rosenfred och här håller även Aktiv Senior till. Lokalen har endast ett rum, som inte alls är anpassat för en ungdomsgård med bred verksamhet som lockar många. Lokalen rymmer endast cirka 20 personer och trots de små ytorna brukar det komma betydligt fler. Utanför lokalen finns endast parkeringsplatser och ingen yta att aktivera sig på för ungdomarna. Det är uppenbart att detta inte räcker till för att möta behovet av en ungdomsgård för alla unga människor i centrala och södra Varberg!

För S är ungdomsgårdarna en viktig del i ett tryggt och växande Varberg. En ungdomsgård ger våra unga medborgare möjlighet att ha någonstans att gå till på eftermiddagar och kvällar, få en meningsfull fritid och på ett betryggande sätt träffa andra ungdomar tillsammans med vuxna förebilder som ordnar roliga aktiviteter. Det ger också möjligheten för kommunen att arbeta främjande och förebyggande för att motverka utanförskap, segregation, ohälsa och otrygghet hos ungdomarna.

Därför vill Socialdemokraterna att kommunfullmäktige i Varberg beslutar att:

- Ge Kultur- och Fritidsnämnden i uppdrag att utreda hur en ny ungdomsgård i den södra delen av centrala Varberg kan tillskapas som möter ungdomarnas behov.

Linn Silverby (S)

Jenny Bolgert (S)

**VARBERGS
KOMMUN**

Kommunstyrelsens förvaltning
Desirée Aronsson, 0340-880 00

Remiss

2024-01-23

1 (1)

Dnr: KS 2023/0586-5

Kultur- och
fritidsnämnden

Varbergs kommun
432 80 Varberg

Begäran om yttrande

Ärende

Motion om att öppna en ungdomsgård i södra delarna i centrala Varberg

Diarienummer

KS 2023/0586

Yttrande senast

26 april 2024

Kommunstyrelsens förvaltning

Desirée Aronsson

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	ORGANISATIONSNUMMER	E-POSTADRESS
Varbergs kommun	Engelbrectsgatan 15, Östra Vallgatan 12 (hiss)	0340-880 00	212000-1249	ks@varberg.se
432 80 Varberg	432 80 Varberg	TELEFAX		WEBBPLATS www.varberg.se

**VARBERGS
KOMMUN**

Beslutsförslag
2024-04-24

1 (2)
Dnr: KFN 2023/0220-
5

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott

Kultur- och fritidsförvaltningen
Ermin Skoric,

11. Översyn av dokumenthanteringsplanen utifrån kultur- och fritidsnämndens intern kontroll

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår kultur- och fritidsnämnden att anta de föreslagna förändringarna i dokumenthanteringsplanen enligt bilaga 3, 4 och 5.

Beskrivning av ärendet

Översyn av den dåvarande dokumenthanteringsplanen konstaterades vara en angelägen fråga i samband med beslutet om kultur- och fritidsnämndens interna kontroll 2023. Arbetet har sedan dess pågått och dokumenthanteringsplanen har fått ett nytt utseende och innehåll efter beslut av kultur- och fritidsnämnden under hösten 2023. Därefter har arbetet fortsatt med olika delar av verksamheten då arbetet inte bedömdes avslutat och de föreslagna revideringarna av delar av dokumenthanteringsplanen är ett resultat av ett arbete som har pågått under en längre tid för att säkerställa att samtliga dokumenttyper har blivit synliggjorda.

Beslutsunderlag

1. Beslutsförslag 2024-04-24
2. [Kultur- och fritidsnämndens dokumenthanteringsplan](#)
3. Funka
4. Friskvårds- och aktivitetsgrupper
5. Ekonomi

Övervägande

Översyn av den dåvarande dokumenthanteringsplanen konstaterades vara en angelägen fråga i samband med beslutet om kultur- och fritidsnämndens interna kontroll 2023. Arbetet har sedan dess pågått och dokumenthanteringsplanen har fått ett nytt utseende och innehåll efter beslut av kultur- och fritidsnämnden under hösten 2023.

De föreslagna revideringar som görs har gjorts i samråd med de aktuella verksamheterna som har fått förnyad möjlighet att se över innehållet. I bilaga

POSTADRESS
Varbergs kommun

432 80 Varberg

BESÖKSADRESS

TELEFON
0340-880 00
TELEFAX

ORGANISATIONSNUMMER
212000-1249

E-POSTADRESS

WEBBPLATS
www.varberg.se

3, 4 och 5 framgår ändringar/tillägg i grön färg medans röd färg med överstrykning betyder förslag om att ta bort.

Jämlikhetsbedömning

Det aktuella ärendet har inte en direkt beröringspunkt med jämlikhetsfrågorna.

Ekonomi och verksamhet

Samråd

MBL § 19

Kultur- och fritidsförvaltningen

Anna Reinhardt
Förvaltningschef

Ermin Skorje
Nämndsekreterare

Protokollsutdrag

Bilaga 3

Handlingstyp	Bevaras/gallras	Diarietföring	Format	Förvaringsplats	Sekretess	Anmärkning/övrigt
Anmälan till aktivitet FUNKA	gallras efter 1 år	nej	digitalt	Open E-plattform	Ja, 21 kap 1-3§ Hälsa och sexual- liv samt förföljda personer	Ett fåtal tjänstepersoner har åtkomst till e-tjänsten där informationen finns
Deltagarlista FUNKA	gallras vid inaktualitet	nej	digitalt och papper	H:katalog	Ja, 21 kap 1-3§ Hälsa och sexual- liv samt förföljda personer	Deltagarlista delas ut till timanställda aktivitetsledare på den aktuella aktivitet, lämnas tillbaka till koordinatör efter avslutat aktivitet.
Fritidsprogram FUNKA	bevaras i två år	nej	digitalt	Teams	nej	Skickas ut till kommuninvånare som anmält sig till distributionslista. Program förvaras i Funkas Teamskanal.
Distributionslista för utskick av fritidsprogram	gallras var tredje år	nej	digitalt	F:katalog, låst mapp	nej	

Deltagarlista FUNKA	bevaras	ja	digitalt	Public-360	ja	
Fritidsprogram FUNKA	bevaras	ja	digitalt	Public-360	nej	

Bilaga 4

Handlingstyp	Bevaras/gallras	Diarieföring	Format	Förvaringsplats	Sekretess	Anmärkning/övrigt
förfrågningar	gallras vid inaktualitet	nej	papper	säkerhetsskåp	ja	begränsad till några få personer
samtyckesblankett	gallras vid inaktualitet	nej	papper	säkerhetsskåp	ja	begränsad till några få personer
överenskommelse	gallras vid inaktualitet	nej	papper	säkerhetsskåp	nej	begränsad till några få personer

Aktiviteter

Handlingstyp	Bevaras/gallras	Diarieföring	Format	Förvaringsplats	Sekretess	Anmärkning/övrigt
information om deltagare	gallras vid inaktualitet	nej	digitalt	F:katalog	ja	skapar ny varje termin där lagrad data om deltagare följer med inklusive info om utslussade deltagare
deltagarlista	gallras vid inaktualitet	nej	digitalt- och papper	F:katalog och ledare	nej	deltagarlista delas ut till ledare i aktuella aktiviteter inom kommun och föreningsliv
Digital anmälan	gallras vid inaktualitet	nej	digitalt	Open-E	ja	kommunens e-tjänstplattform

Kommunikation

Handlingstyp	Bevaras/gallras	Diarieföring	Format	Förvaringsplats	Sekretess	Anmärkning/övrigt
Välkomstbrev	gallras vid uppdatering	nej	digitalt	teams	nej	
Informationsbroschyrer	gallras vid uppdatering	nej	digitalt	F:katalog	nej	vid vald aktivitet skriver vi ut och ger till målgrupp som påminnelse

Digitala medier

Handlingstyp	Bevaras/gallras	Diarieföring	Format	Förvaringsplats	Sekretess	Anmärkning/övrigt
Kontaktlista-mobil	gallras vid inaktualitet	nej	?	koordinatorers-mobil	nej	
sms	gallras vid inaktualitet	nej	?	koordinatorers-mobil	ja	
e-post	gallras vid inaktualitet	nej	digitalt	koordinatorers-e-post	nej	

oifyllda dokument

Handlingstyp	Bevaras/gallras	Diarieföring	Format	Förvaringsplats	Sekretess	Anmärkning/övrigt
förfrågningar	bevaras	nej	digitalt	teams	nej	
samtyckesblankett	bevaras	nej	digitalt	teams	nej	
överenskommelse	bevaras	nej	digitalt	teams	nej	

Bilaga 5

Ekonomi							
	Process: Planera och följa upp	Bevaras/gallras	Diarieföring	Format	Förvaringsplats	Sekretess	Anmärkning/övrigt
1.2.1.3	Handlingstyp						
	Månadsrapport	7 år	ja	digitalt	public 360	nej	
	Tertialrapport	7 år	ja	digitalt	public 360	nej	
	Delårsrapport	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	
	Årsredovisning	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	
1.2.2.3	Process: Taxor och avgifter						
	Taxor och avgifter kultur- och fritid	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Beslutas av kommunfullmäktige
	Taxa	bevaras-	ja	digitalt-	public-360-	nej	
	Avgift	bevaras	ja	digitalt	public-360	nej	
	Tjänstebeskrivning och beräkningar	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Arbetsexemplar i Teams men allt kommer föras in i aktuellt ärende i Public 360
1.2.2.4	Budget						
	Ekonomiska-rapporter	bevaras	ja	digitalt	public-360	nej	
	Budget-	bevaras	ja	digitalt	public-360	nej	
	Budgetunderlag-	5-år-	nej	digitalt	public-360-	nej-	
	Budgethandlingar-inklusive motiveringar	bevaras	ja	digitalt	public-360	nej	
	Underlag till budget- och långtidsplan	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Finns även i Hypergene
	Budget och långtidsplan	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Finns även i Hypergene
	Detailbudget	7 år	ja	digitalt	Visma RoR	nej	Finns även i Hypergene
	Projektkalkyler investeringar	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Finns även i Teams
	Investeringsplaner	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Finns även i Teams
	Forstudierapporter investeringar	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Finns även i Teams
	Forstudierapporter besparingskrav	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Finns även i Teams
	Ramfördelningsark	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Finns även i Teams
	Forvaltningens verksamhetsplan	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Finns även i Teams
	Mål- och inriktning	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	Finns även i Hypergene
2.2	EKONOMI OCH INKÖP						
2.2.1	In- och utbetalningar						
2.2.1.1	Process: Fakturera kund						
	Kundfakturer	7 år	Nej	digitalt	Visma RoR		
2.2.1.2	Process: Hantera leverantörsfakturer						
	Leverantörsfakturer	7 år	Nej	digitalt/papper	Proceedo		Inkomna pappersfakturer skickas till ekonomikontoret som ombesörjer inskanningen
	Kontoplaner med kodförteckningar	Bevaras	Nej	digitalt	Visma RoR		
2.2.2	Bokföring och redovisning						
2.2.2.2	Process: Bokföra och redovisa						
	Balansspecifikationer med underlag	7 år	Nej	Digitalt	Visma RoR	nej	
	Bokföringsorder	7 år	Nej	Digitalt/papper	Visma RoR	nej	
	Kundreskontra	7 år	Nej	Digitalt	Visma RoR	nej	
	Leverantörsreskontra	7 år	Nej	Digitalt	Visma RoR	nej	
	Anläggningsregister	7 år	Nej	Digitalt	Visma RoR	nej	
	Kvitton	7 år	Nej	Digitalt/papper	Visma RoR	nej	3 år för pappersvarianten
	Följesedlar	7 år	Nej	Digitalt/papper	Visma RoR	nej	3 år för pappersvarianten
	Insättningsrapport/kassaredovisning med tillhörande underlag exempelvis Z-rapport, babs, swishrapport	7 år	Nej	Digitalt/pappaer	Dagbokföring på ekonomikontoret	nej	Sparas dagbokföring hos ekonomikontoret
	Tickster - försäljningsunderlag	7 år	Nej	Digitalt	Tickster	nej	
	Princh - försäljningsunderlag	7 år	Nej	Digitalt	Princh	nej	
	Räkningsunderlag biblioteket	7 år	Nej	Digitalt	Bibliotekssystem	nej	Spec för ej återlämnade böcker
	Utannonsering (manuell betaning)	7 år	Nej	Papper	Dagbokföring på ekonomikontoret	nej	
	Personligt utlägg	7 år	Nej	Digitalt/papper	E-tjänst	nej	
2.1.3	Processgrupp: personaladministration						
	Process: betala ut lön, arvoden och ersättning till anställda						
	Ekonomifil	10-år-	nej	digitalt	public-360	nej-	
	Införel-Kronofogden,-underlag	2-år-	nej-	papper	handläggare-	nej-	
	Ansökan om-lönebidrag	bevaras-	nej-	papper-	närarkiv+-personakt-	nej-	
	Lön-specifikation	bevaras-	nej-	digitalt-	personsec-P	nej-	
	Skattekundklaration	10-år-	nej-	digitalt-	personsec-P	nej-	
	Händelselogg	10-år-	nej-	digitalt-	filarea	nej-	
	Intresseavdragslistor	10-år-	nej-	papper-	handläggare	nej-	
	Intresseavdrag,-underlag	2-år-	nej-	papper-	handläggare	nej-	
	Kontrolluppgifter-till Skatteverket	10-år-	nej-	digitalt-	filarea	nej-	
	Lönefil	10-år-	nej-	digitalt-	filarea	nej-	
	Skattejämkning	2-år-	nej-	papper	handläggare-	nej-	
	Skatt,-underlag (preliminär skattsedel)	1-år-	nej	digitalt	Personsec-P	nej	Uppgifter som hämtas från Skatteverket-
	Intermedietering-EKO	7-år-	nej	digitalt-	Visma-RoR	nej-	
	Avstämningssidor-PG/BG	7-år-	nej-	digitalt-	Teams-eller-Visma-RoR-	nej-	
	Betalningsuppdrag-PG/BG-FTB,-bokförda	7-år-	nej-	digitalt-	Teams-eller-Visma-RoR-	nej-	
	Investeringsverifikation	7-år-	ja	digitalt-	Public	nej-	
	Kassaverifikationer	7-år-	nej	digitalt-	Teams-eller-Visma-RoR-	nej-	
	Kontoplaner-med kodförteckningar	bevaras-	nej	digitalt	Visma-RoR-	nej-	
	Leverantörsverifikationer	7-år-	nej-	digitalt-	visma-RoR-eller-teams-	nej-	
	Verifikationsnummerlistor	7-år-	nej-	digitalt-	visma-RoR	nej-	
	Balanskontospecifikationer	7-år-	nej-	digitalt	filarea-	nej-	
	Bokföringsorder	7-år-	nej	digitalt	Visma-RoR	nej-	
	Kundreskontra	3-år-	nej-	digitalt-	Visma-RoR-	nej-	
	Årsbokslut	7-år-	nej-	digitalt-	Visma-RoR-eller-teams?-	nej-	
	Årsjournaler	7-år-	nej	digitalt	Visma-RoR-	nej	
	Offter-och offterförfrågningar	gallras-vid-inaktulitet	nej-	digitalt-	filarea-	nej-	
2.2.6	Processgrupp: inköp						
2.2.6.1	Process: upphandla över inköpsvärde						
	Handlingstyp						
	Anbud	bevaras	ja	digitalt	tendsign och public 360	anbudssekretet	OSL 19:3
	Anbudsprotokoll	bevaras	ja	digitalt	tendsign och public 360	anbudssekretet	OSL 19:3
	Antagandebeslut av leverantör	bevaras	ja	digitalt	tendsign och public 360	nej	
	Avtal	bevaras	ja	digitalt	tendsign och public 360	nej	
	Efterannonsering	bevaras	ja	digitalt	tendsign och public 360	nej	
	Förfrågningsunderlag	bevaras	ja	digitalt	tendsign och public 360		FFUn är under sekretess under behandling innan den går ut till
	Tilldelningsbesked	bevaras	ja	digitalt	tendsign och public 360	nej	
2.2.6.3	Process: direktupphandla						
	Anbud/offert	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	
	Avtal	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	
	Beställningar	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	
	Beställningsbekräftelser	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	
	Motivering av upphandlingsförfarande	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	
	Tilldelningsbeslut	bevaras	ja	digitalt	public 360	nej	
	Beställningar och avrop från ramavtal	10 år	nej	digitalt	proceedo	nej	
	Övriga ekonomi-relaterade-handlingar						
	Försäkringsbrev-	2-år-	nej-	digitalt	Optimum-		
	Förtäcktning-försäkrade-objekt-	gallras-vid-inaktulitet	nej-	digitalt	Optimum-		

Kultur- och fritidsförvaltningen
Ermin Skoric,

12. Revidering av delegationsordningen

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår kultur- och fritidsnämnden att:

1. Ge förvaltningschefen i delegation att besluta om yttranden på granskningsnivå och lägga denna delegation i delegationsordningen under punkt 1 "Administration och allmänna ärenden".
2. Ge förvaltningschefen i delegation att kunna göra avskrivning av en kundfordran upp till 100 000 kr och lägga denna delegation i delegationsordningen under punkt 3 "Ekonomiärenden".

Beskrivning av ärendet

Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning behöver ett par tillägg som kultur- och fritidsförvaltningen anser som nödvändiga.

Det ena förslaget rör avskrivning av kundfordran och det andra förslaget rör granskningsärenden från byggnadsnämnden.

Beslutsunderlag

1. Beslutsförslag 2024-04-24
2. [Delegationsordning för kultur- och fritidsnämnden](#)

Övervägande

Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning behöver ett par tillägg som kultur- och fritidsförvaltningen anser som nödvändiga.

Avskrivning av kundfordran

Idag har vi inte en möjlighet att avskriva en kundfordran om det skulle inkomma ett sådant ärende till kultur- och fritidsförvaltningen. Det skulle i så fall behöva hanteras på nämndsnivå. Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att det skulle vara bra med en delegation på området på 100 tkr för att säkerställa en effektiv och snabb hantering. Delegationen föreslås ligga endast på förvaltningschefen, dvs utan flera delegater, för att å ena sidan säkerställa effektivitet men samtidigt ha en tydlig överblick över sådana ärenden ifall dessa skulle uppstå.

Granskningsärenden från byggnadsnämnden
Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att beslut, som kunde tas på delegation i granskningsärenden, skulle ge många goda effekter. Eftersom granskningstiden är betydligt kortare än samrådstiden (ofta runt 2-3 veckor) är det i praktiken omöjligt att kunna handlägga i tid. Till följd av detta har kultur- och fritidsförvaltningen alltid fått be om anstånd och ge förhandsbesked efter arbetsutskottet. Det är också ytterst sällan som kultur- och fritidsnämnden ändrar sitt ställningstagande i granskningsfasen.

Det vanligaste i Varbergs kommun är att nämnderna har delegerat beslutet till sin egen förvaltning vilket innebär att kultur- och fritidsnämnden är ett undantag. I praktiken gör formalia med nämndsbeslut, även i granskningsfasen, att det skapas en ineffektivt administration. Ett alternativ skulle kunna vara att förvaltningschef får delegation på beslut i granskningsfasen och har möjlighet att lyfta beslutet till kultur-och fritidsnämnden vid behov, i de sällsynta fall då det skulle kunna krävas om bedömning görs att det föreligger principiell beskaffenhet.

Jämlikhetsbedömning

Ingen jämlikhetsbedömning behöver göras i ärendet.

Ekonomi och verksamhet

Förslaget om delegation avseende granskningsärenden, från byggnadsnämnden, bedöms effektivisera verksamheten.

Avskrivning av kundfordran bedöms ge en bättre kundrelaterad fokus gentemot föreningarna då ev. avskrivning av kundfordran uppstår och snabba beslut kan skapa mervärde.

Samråd

MBL §19

Stadsbyggnadskontoret

Kultur- och fritidsförvaltningen

Anna Reinhardt
Förvaltningschef

Ermin Skoric
Nämndsekreterare

Protokollsutdrag